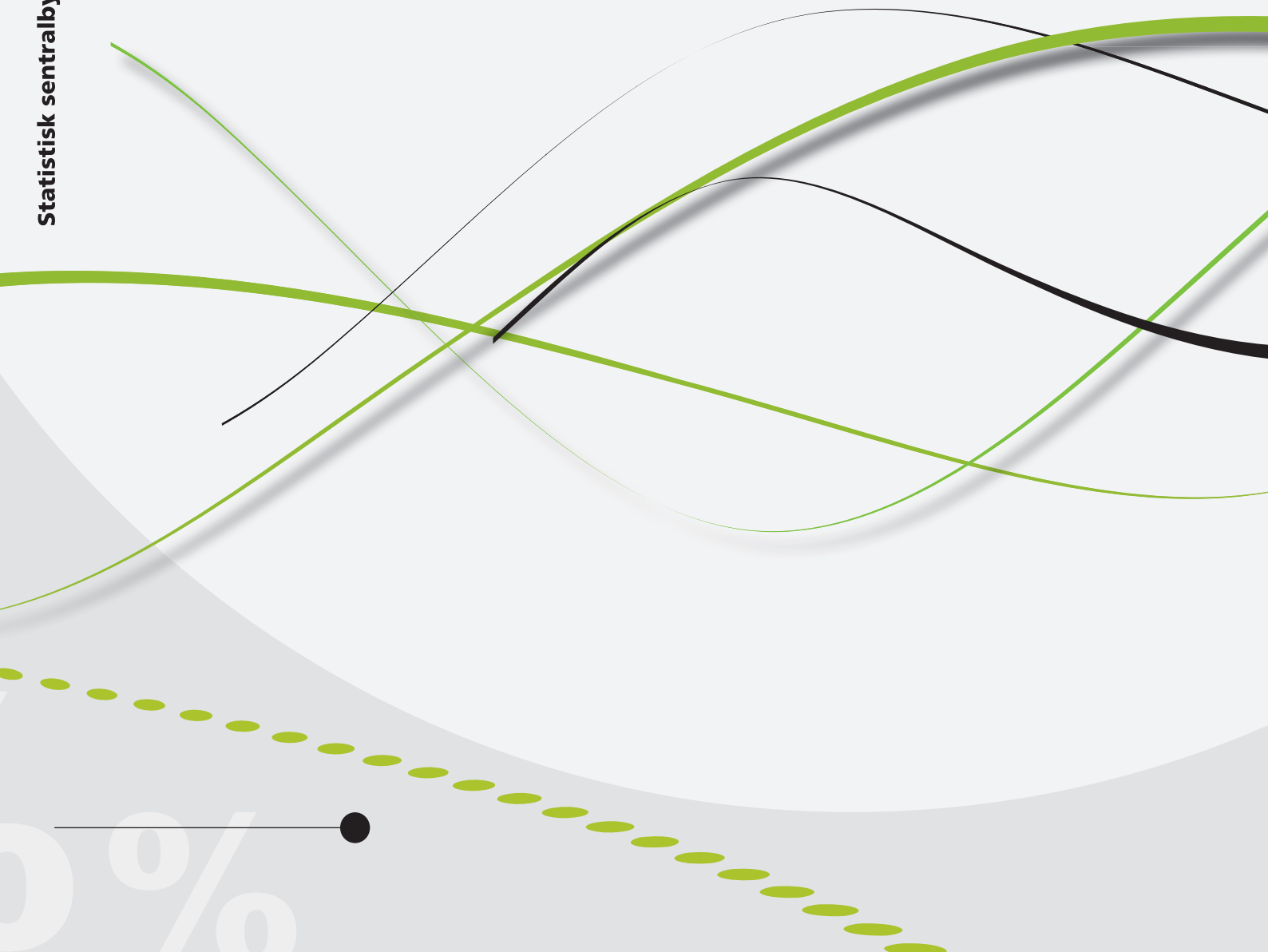

*Anne Berit Dalgard, Kjersti Stabell Wiggen og
Tone Dyrhaug*

Enslige mindreårige flyktninger 2015-2016

Demografi, barnevern, arbeid, utdanning og inntekt

*Anne Berit Dalgard, Kjersti Stabell Wiggen og
Tone Dyrhaug*

Enslige mindreårige flyktninger 2015-2016

Demografi, barnevern, arbeid, utdanning og inntekt

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 19. januar 2018

ISBN 978-82-537-9670-3 (trykt)
ISBN 978-82-537-9671-0 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten omhandler de som har blitt bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Vi analyserer hvordan det går med dem i årene etter bosetting i Norge, med fokus på barnevern, flytting, deltakelse i arbeid og utdanning, og inntekt.

Rapporten er skrevet av Anne Berit Dalgard (kapittel 2, 3 og 5), Kjersti Stabell Wiggen (kapittel 6 og 7) og Tone Dyrhaug (kapittel 4).

SSB har tidligere publisert flere ulike rapporter og artikler om enslige mindreårige flyktninger: Dalgard (2016), Wiggen (2016), Wiggen (2014) og Aalandslid og Enes (2012) har sett særskilt på enslige mindreåriges tilknytning til arbeidsmarkedet. Haugen og Dyrhaug (2014) og Allertsen, Kalve, og Aalandslid (2007) beskrev enslige mindreårige i barnevernet. Dzamarija og Sandnes (2016) og Pettersen (2007) så på omfanget av familiegjenforening mellom enslige mindreårige bosatt i Norge og foreldre som i ettertid innvandret til Norge.

Justis- og beredskapsdepartementet har finansiert arbeidet med rapporten.

Statistisk sentralbyrå, 21. desember 2018.

Torstein Bye

Sammendrag

Enslige mindreårige flyktninger er personer som kom til Norge da de var under 18 år, uten foreldre eller andre med foreldreansvar, og som har søkt asyl som enslig mindreårig og fått opphold i Norge på dette grunnlaget. Denne rapporten tar for seg dem som har blitt bosatt i Norge på dette grunnlaget i perioden 1996-2016. Av de rundt 17 500 som har søkt asyl som enslige mindreårige i denne perioden, har litt over halvparten, over 8 000 blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger.

Flest fra Afghanistan, Somalia og Eritrea, og flest gutter

Over 90 prosent av de enslige mindreårige flyktningene har bakgrunn fra landene Afghanistan, Eritrea, Somalia, Irak, Sri Lanka, Syria, Etiopia eller Eritrea. Åtte av ti er gutter, med en noe likere kjønnsfordeling blant de fra Afrika.

Over halvparten mottok tiltak fra barnevernet

52 prosent av de som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger i aldersgruppen 0-22 år mottok tiltak fra barnevernet i løpet av 2015. De tiltakene flest i denne gruppen mottok var Økonomisk hjelp og Bolig med oppfølging. Det er enslige mindreårige flyktninger i alderen 18-20 år som har størst andel med tiltak fra barnevernet med 74 prosent.

Nesten én av fem bor i Oslo

Mange av de enslige mindreårige flyktningene flytter etter hvert fra bostedskommunen sin. Ved inngang til 2017 bor 18 prosent i Oslo, mens kun syv prosent ble opprinnelig bosatt der. De fleste som har flyttet har imidlertid bosatt seg andre steder i landet.

Aktivitetsnivået varierer med alder, botid, landbakgrunn og kjønn

74 prosent av de som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger i aldersgruppen 18-29 år var i aktivitet (dvs. arbeid, utdanning eller i introduksjonsprogrammet) ved utgangen av 2015, noe som er en god del lavere enn i befolkningen generelt i samme aldersgruppe (85 prosent). Aktivitetsnivået, og særlig sysselsettingen, øker med alder og botid. De enslige mindreårige flyktningene fra Sri Lanka og Afghanistan har en større andel aktive enn de fra Eritrea, Somalia og Irak.

Lavere inntektsnivå og mindre andel yrkesinntekt enn befolkningen generelt

Yrkesinntekten til de enslige mindreårige flyktningene i aldersgruppen 18-29 år utgjør 65 prosent av samlet inntekt, noe som er en mye mindre andel enn hva vi finner i befolkningen generelt i samme aldersgruppe (80 prosent). De som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger har en stor andel av sine inntekter fra overføringer. For denne gruppen er overføringene hovedsakelig introduksjonsstønad, sosialhjelp og ytelser fra folketrygden. Andel yrkesinntekt av samlet inntekt øker med botid, i tråd med at sysselsettingen øker.

Inntektsnivået for de enslige mindreårige flyktningene er mye lavere enn gjennomsnittlig inntekt i befolkningen generelt, og vi finner en større andel med vedvarende lavinntekt blant enslige mindreårige flyktninger, enn i befolkningen generelt.

Abstract

Unaccompanied minor refugees are children and young people who arrived in Norway before turning 18 without their parents or anyone with parental responsibility for them, and who applied for asylum and were granted residence in Norway on this basis. Of the near 17 500 who applied for asylum in the period from 1996 to 2016, more than 8 000 were granted a permanent residence and settled in Norway.

Most come from Afghanistan, Somalia and Eritrea

A total of 90 per cent have a background from Afghanistan, Eritrea, Somalia, Iraq, Sri Lanka, Syria, Ethiopia or Eritrea. Eight out of ten of the unaccompanied minor refugees are boys.

More than half received measures from the child welfare services

Fifty-two per cent of the unaccompanied minor refugees in the age group 0-22 years received measures from the child welfare services in 2015. The measures that were most commonly received in this group were financial assistance and housing with follow-up. Unaccompanied minor refugees aged 18-20 account for the highest proportion of child welfare measures, with 74 per cent.

Nearly one out of five live in Oslo

Many of the unaccompanied minor refugees have moved to Oslo. At the beginning of 2017, 18 per cent lived in Oslo, while only seven per cent were originally settled there.

Activity levels vary with age, length of residence, country of origin, and gender

Seventy-four per cent of the unaccompanied minor refugees who are now aged 18-29 were either in education or employment or participating in the introduction programme at the end of 2015, which is a considerably lower proportion than in the general population in the same age group (85 per cent). The activity level, and particularly the employment level, increases with age and length of residence. The unaccompanied minor refugees from Sri Lanka and Afghanistan have a higher activity level than those from Eritrea, Somalia and Iraq.

Lower income than the general population

For the unaccompanied minor refugees now aged 18-29 years, the share of income from employment accounts for 65 per cent of total income, which is a much lower share than in the general population in the same age group (80 per cent). A large share of the unaccompanied minor refugees' income stems from benefit transfers. Share of income from employment increases with length of residence.

The average income for the unaccompanied minor refugees is much lower than the average income in the general population, and we find a higher share with persistent low income among unaccompanied minor refugees compared with the general population.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Innhold i rapporten	7
1.2. Tidligere SSB-rapporter om enslige mindreårige flyktninger	7
1.3. Definisjoner og begreper	7
1.4. Datagrunnlag.....	9
2. Avgrensning av populasjonen	12
2.1. Fra asylsøkere til flyktninger	12
2.2. Populasjonen «enslige mindreårige flyktninger»	13
3. Demografi	15
3.1. Flest fra Afghanistan, Somalia og Eritrea	15
3.2. Flest nyankomne fra Afghanistan og Eritrea	15
3.3. Flere gutter enn jenter.....	16
3.4. Kvinnene har vært her lenger.....	17
3.5. Lengst botid blant dem fra Irak og Sri Lanka.....	17
3.6. To av tre var mellom 15 og 17 år ved bosetting	17
3.7. Store aldersforskjeller i dag.....	18
3.8. De fleste forblir i Norge	19
4. Barnevern	20
4.1. Over halvparten mottok tiltak fra barnevernet	20
4.2. Svært få under 15 år med tiltak	21
4.3. Flest fra Afghanistan med barnevernstiltak	21
4.4. Økonomisk hjelp og bolig med oppfølging	23
4.5. De fleste bor i bolig med oppfølging	24
4.6. Liten andel enslige mindreårige flyktninger i barnevernet i Nord-Trøndelag	25
5. Bosettings- og flyttemønster	27
5.1. 262 kommuner har bosatt enslige mindreårige	27
5.2. 38 prosent har flyttet etter fem år	28
5.3. Flest fra Afghanistan og Etiopia har flyttet.....	28
5.4. Mange bor i de største byene	29
5.5. Hvem bor hvor?.....	30
5.6. Hvor mange har flyttet fra hvilke kommuner?	31
5.7. Flere med lang botid i Oslo	32
6. Tilknytning til arbeidsmarked og utdanning	34
6.1. Om bruk av System for persondata.....	34
6.2. Sammenlikning med andre grupper	34
6.3. Tre av fire i arbeid eller utdanning.....	36
6.4. Flere i arbeid og utdanning etter fire år	38
6.5. Kvinner oftere under utdanning	39
6.6. Lavt utdanningsnivå	40
6.7. Igangværende utdanning og utdanningsretning	41
6.8. Studieretning.....	42
6.9. Høyere sysselsetting blant de eldste.....	43
6.10. Høy sysselsetting blant dem fra Sri Lanka og Afghanistan	45
6.11. Sysselsetting øker med botid	46
6.12. Andel aktive etter alder ved bosetting	49
6.13. Ulik sysselsetting i kommunene	49
6.14. Arbeidsledighet – registeret gjenspeiler ikke alt	50
6.15. Om dem med ukjent status i SFP.....	52
7. Inntekt	54
7.1. Overføringer utgjør 30 prosent av inntekten.....	54
7.2. Inntektsnivå.....	55
7.3. Stor andel yrkesinntekter hos dem fra Sri Lanka.....	56
7.4. Vedvarende lavinntekt forekommer oftere	57
Referanser	60
Vedlegg A: Vedleggstabeller	63
Figurregister	65
Tabellregister	67

1. Innledning

1.1. Innhold i rapporten

I denne rapporten ser vi på personer som har blitt bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger og hvordan det har gått med dem i årene etter at de har fått opphold. Hvordan vi avgrenser populasjonen enslige mindreårige flyktninger blir nøye forklart i kapittel 2. I kapittel 3 ser vi på gruppens demografiske sammensetning og belyser spørsmål knyttet blant annet til når de kom og hvor de kom fra. Kapittel 4 omhandler de enslige mindreåriges tilknytning til barnevernet. I kapittel 5 ser vi på bosettings- og flyttemønster. I kapittel 6 tar vi for oss tilknytning til arbeidsmarkedet og utdanning, og i kapittel 7 ser vi på deres inntekt.

1.2. Tidligere SSB-rapporter om enslige mindreårige flyktninger

Statistisk sentralbyrå har til nå publisert flere artikler og rapporter om personer bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger: Dalgard (2016), Wiggen (2016), Wiggen (2014) og Aalandslid og Enes (2012) har sett særskilt på enslige mindreåriges tilknytning til utdannings- og arbeidsmarkedet. Haugen og Dyrhaug (2014) og Allertsen et al. (2007) beskrev enslige mindreårige i barnevernet. Dzamarija og Sandnes (2016) og Pettersen (2007) så på omfanget av familie-gjenforening mellom enslige mindreårige bosatt i Norge og foreldre som i ettertid innvandret til Norge.

1.3. Definisjoner og begreper

Populasjonen

Enslige mindreårige asylsøkere

Asylsøkere under 18 år som kommer til Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar og søker beskyttelse (asyl) i Norge.

Enslige mindreårige flyktninger

Personer som kom til Norge som enslige mindreårige asylsøkere som har fått oppholdstillatelse og blitt bosatt i Norge på dette grunnlaget fra 1996 til 2015 eller 2016. Kapittel 2 går nærmere inn på hvordan denne gruppen er avgrenset. I denne rapporten er det kun asylsøkere som har fått opphold og blitt bosatt som omtales (dvs. enslige mindreårige flyktninger).

Andre mindreårige flyktninger

Personer med flyktningbakgrunn (primærflyktninger eller familiegjenforente til en flyktning) som var under 18 år da de kom til Norge, men som ikke var enslige. Det vil si at de kom sammen med foreldre eller hadde foreldre i Norge fra før. I rapporten brukes denne gruppen som sammenligningsgruppe.

Befolkningen

Hele befolkningen i samme aldersgruppe inkludert alle bosatte mindreårige flyktninger. Befolkningen blir brukt som sammenligningsgruppe i rapporten.

Demografi

Bosettingsår

Året da en person første gang har fått oppholdstillatelse og ble meldt inn i Folkeregisteret. Dette er ikke nødvendigvis samme år som en person har søkt asyl.

Botid

Tid siden bosetting i Norge.

Kohort

Alle som ble bosatt i ett og samme kalenderår.

Landbakgrunn

Fødeland for personer født i utlandet.

Barnevern

<i>Barnevernloven</i>	Lov om barneverntjenester (barnevernloven, 1992) er loven som regulerer barnevernsområdet. Den fastslår i kapittel 1 at den omfatter barn som oppholder seg i riket, og at tiltak iverksatt før barnet fyller 18 år kan opprettholdes eller erstattes inntil barnet fyller 23 år.
<i>Barnevernstiltak</i>	Barnevernstiltak er hjemlet i barnevernloven. Lovhjemmelen bestemmer om tiltaket er et hjelpe- eller omsorgstiltak. Det er hele 48 ulike tiltakskategorier i barnevernsstatistikken, hvorav 8 er såkalte hovedkategorier.
<i>Plasseringstiltak</i>	Plasseringstiltak er tiltak der barn og unge (0-22 år) er plassert av barnevernet, de mottar et tiltak som er et bosted. I SSB regnes følgende tiltak etter barnevernloven som plasseringstiltak: Bolig med oppfølging, beredskapshjem, alle typer fosterhjem, barnevernsinstitusjon og andre institusjoner.

Barn Personer under 18 år.

Barn og unge Personer under 23 år (0-22 år).

Arbeid og utdanning

<i>Sysselsatte</i>	Personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militær- eller siviltjeneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte. Sysselsatte er summen av lønnstakere og selvstendige næringsdrivende.
<i>Under utdanning</i>	Personer som er under utdanning på videregående- eller høyskole/-universitetsnivå. Personer i grunnskoleopplæring blir ikke regnet med, da det ikke finnes noe register på individnivå for elever i grunnskolen.
<i>Aktive</i>	Summen av personer som er sysselsatte, under utdanning eller deltar i introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger.

Inntekt

<i>Samlet inntekt</i>	Summen av yrkesinntekter, kapitalinntekter, skattepliktige og skattefrie overføringer, i løpet av kalenderåret.
<i>Yrkesinntekter</i>	Summen av lønnsinntekter og netto næringsinntekter i løpet av kalenderåret.
<i>Kapitalinntekter</i>	Omfatter renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster og andre kapitalinntekter i løpet av kalenderåret. Til fradrag kommer årets realisasjonstap.
<i>Skattepliktig overføringer</i>	Omfatter pensjoner fra folketrygden, tjenestepensjon, avtalefestet pensjon, syke- og fødselspenger, introduksjonsstønad og andre skattepliktige overføringer.
<i>Skattefrie overføringer</i>	Omfatter barnetrygd, bostøtte, studiestipend, sosialhjelp, grunn- og hjelpestønad, kontantstøtte og andre skattefrie overføringer. Det omfatter ikke overføringer som regnes som lån, for eksempel studielån.
<i>Inntekt etter skatt per forbruksenhet</i>	For å kunne sammenligne inntekter til forskjellige typer husholdninger er det vanlig at man justerer husholdningsinntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. Man beregner da inntekt etter skatt per forbruksenhet. En ekvivalensskala gir uttrykk for hvor stor inntekt en husholdning

på for eksempel fire personer må ha, for å ha samme levestandard eller økonomisk velferd som en enslig person. Det må imidlertid bemerkes at når en benytter slike ekvivalensskalaer, forutsetter en at all husholdningsinntekt blir likt fordelt på alle husholdningsmedlemmer. Forbruksvektene skal både ta hensyn til at store husholdninger trenger høyere inntekt enn mindre husholdninger for å ha tilsvarende levestandard, men også at store husholdninger vil ha stordriftsfordeler når det gjelder flere goder (for eksempel TV, vaskemaskin, bredbåndstilknytning, avis, elektrisitetsutgifter, etc.).

Det eksisterer flere typer ekvivalensskalaer. Her bruker vi den såkalte EU-skalaen, som beregnes ved at første voksne husholdningsmedlem har vekt lik 1,0, mens neste voksne får vekt lik 0,5 og barn vekt lik 0,3. Etter denne ekvivalensskalaen trenger derfor en tobarnsfamilie en samlet inntekt tilsvarende 2,1 ganger inntekten til en enslig, for å ha samme levestandard.

Vedvarende lavinntekt

Grovt sett finnes det to ulike metoder å konstruere en lavinntektsgrense på. Man kan enten ta utgangspunkt i en absolutt tilnærming, eller en relativ tilnærming. Vi har valgt en relativ tilnærming, som er mest vanlig å benytte i land som har et høyt generelt inntektsnivå. I denne metoden er det vanlig å benytte det generelle inntektsnivået i landet som referanse. Man tar da ofte utgangspunkt i medianinntekten for hele befolkningen. Medianinntekten er det inntektsbeløpet som deler en gruppe i to like store halvdel, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Det vil altså være like mange personer med en inntekt over som under medianinntekten. Personer med en inntekt i ulike avstander til medianinntekten defineres som å tilhøre lavinntektsgruppen. Lavinntektsgrensen settes ofte til 50 eller 60 prosent av medianinntekten, kalt henholdsvis EU-50 og EU-60 (Omholt, 2016).

Å ha *vedvarende* lavinntekt innebærer at man har hatt en gjennomsnittsinntekt i en treårsperiode som er lavere enn den gjennomsnittlige lavinntektsgrensen for de samme tre årene, i dette tilfellet for årene 2013-2015. I denne rapporten har vi valgt å se på personer med vedvarende lavinntekt eksklusive studenter, på grunn av at studielån ikke regnes som inntekt.

1.4. Datagrunnlag

Dataene som er brukt i denne rapporten er hentet fra ulike administrative registre. En av fordelene med å bruke registerdata er at man har en fulltelling med informasjon om alle i populasjonen. I tillegg er data fra administrative registre basert på objektive opplysninger som ikke gir rom for subjektive vurderinger. Dataene er hovedsakelig samlet inn til administrative forhold, og noe feil i forbindelse med innsamling, bearbeiding og analyse er uunngåelig. Det kan være kodefeil, revisjonsfeil, feil i programmeringen eller datakjøringer. Det er utført et betydelig arbeid for å minimalisere feil i produksjonen og analysen av statistikken.

Data om populasjonen

Dataene som er brukt for å definere og beskrive populasjonene er hentet fra Utlendingsdirektoratets utlendingsdatabase (UDB) og Statistisk sentralbyrås befolkningsregister (BEREG).

UDB er databasen for alle saker som gjelder søknad om besøk og opphold i Norge.

Statistisk sentralbyrås befolkningsregister baserer seg hovedsakelig på det sentrale folkeregister (DSF). DSF er et administrativt register over alle personer som bor eller har vært bosatt i Norge fra 1964 og fram til i dag. Dette er hovedkilden for all befolkningsstatistikk i SSB.

I denne rapporten har vi brukt data om personer som var registrert bosatt i Norge per 1.1. 2017 når vi ser på demografi og flyttemønstre. Når vi studerer tilknytning til barnevern, arbeidsmarked, utdanning og inntekt har vi brukt data om personer som var registrert bosatt pr 1.1.2016.

Barnevernsdata

Data om barnevern er hentet fra barnevernsregisteret. *KOSTRA-skjema 15 Barnevern* og en filforklaring ligger til grunn for dataregistreringen. Filuttrekk fra den kommunale barnevernstjenestens fagprogram er datagrunnlaget. Registeret er en fulltelling av alle barn og unge i alderen 0-22 år som barnevernet har mottatt en melding om og/eller gjort en undersøkelse av situasjonen til og/eller iverksatt et barnevernstiltak for. For mer informasjon se Statistisk sentralbyrå (2017a).

Syssetting, utdanningsdeltakelse og trygd

Data om utdanning og sysselsetting blir hentet fra System for persondata (SFP) i Statistisk sentralbyrå, der informasjon fra en rekke registre er sammenstilt. SFP omfatter alle bosatte i alderen 15 år og over. Registerdata er per november hvert år, og i denne rapporten har vi brukt SFP-data fra november 2015. SFP inneholder opplysninger om hvorvidt en person er sysselsatt, registrert arbeidsledig, på sysselsettingstiltak, under utdanning, og mottak av noen typer offentlige ytelser eller tiltak som for eksempel arbeidsavklaringspenger, introduksjonsstønad og sosialhjelp. For mer om System for persondata, se Nerland, Aurdal, og Horgen (2011).

En person kan på tellingstidspunktet være registrert med flere av de nevnte statusene samtidig, for eksempel både sysselsatt og mottaker av en ytelse. Tallene i denne rapporten kan avvike noe fra offisiell statistikk fordi fokuset er først og fremst å se på deltakelse i arbeid og utdanning, ikke andre parallelle stater. Les mer om dette i kapittel 6.

SFP henter opplysninger om sysselsetting gjennom sysselsettingsstatistikken. Dataene er registerbasert (fulltelling) og innhentet fra ulike registre. A-ordningen er hovedkilden til data om lønnstakere. A-ordningen har erstattet NAVs Arbeidsgiver-/arbeidstakerregister (Aa-registeret) og Lønns- og trekkoppgaveregisteret (LTO-registeret) fra og med 2015. I tillegg til A-ordningen benyttes andre registre, der de viktigste er selvangivelsesregisteret administrert av Skattedirektoratet, registeret over vernepliktige fra Vernepliktsverket og Enhetsregisteret. Selvangivelsesregisteret er hovedkilden til opplysninger om selvstendig næringsdrivende. Enhetsregisteret gir opplysninger om virksomhetene (arbeidsstedene).

Opplysninger i SFP om utdanning er hentet fra Statistisk sentralbyrås utdanningsstatistikk som presenterer individbasert statistikk over befolkningens høyeste utdanningsnivå. Datagrunnlaget omfatter personer som er registrert bosatt i Norge per 1.oktober hvert år. Datagrunnlaget for befolkningens utdanningsnivå hentes direkte fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB), og suppleres med data fra Helsepersonellregisteret og Datasystem for flyktning og utlendingssaker (DUF). NUDB omfatter all utdanningsstatistikk over avsluttet utdanning. Den utdanningsaktiviteten som har høyest nivå i Standard for utdanningsgruppering (NUS2000) som er registrert i NUDB, gir status for utdanningsnivået til den enkelte person. For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå (2017b).

Personer i grunnskoleopplæring blir i denne rapporten *ikke* regnet med i tallene for personer som er under utdanning. Det finnes per i dag ikke noe register på individnivå for elever i grunnskolen. Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)

samler inn en omfattende mengde data om grunnskolen i Norge, men enheten er hver enkelt grunnskole.

Inntektsdata

Inntektsstatistikk for husholdninger omfatter alle registrerte kontante inntekter og ytelser som husholdningene mottar. Studielån regnes ikke om inntekt. Inntektsdataene er sammenstilt av tall fra flere administrative registre og statistiske datakilder, som blant annet selvangivelsesopplysninger, ligningsregisteret, lønns- og trekkoppgaverregisteret og opplysninger fra NAV, Lånekassen og Husbanken (Statistisk sentralbyrå, 2017c). Dataene omfatter alle personer i privathusholdninger som er bosatt i Norge ved utgangen av året. I denne rapporten har vi brukt inntekstdata fra 2015 for bosatte per 1.1.2016.

Som "husholdning" regnes alle personer som er fast bosatt i boligen. Statistikken omfatter bare personer i privathusholdninger. Enheten er personer, men inntektene er til hele husholdningen. Det vil si at i en familie med to voksne og to barn, er det husholdningens samlede inntekt som blir vist for den som kom som enslige mindreårig flyktning. Dersom begge voksne i husholdningen kom som enslige mindreårige flyktninger, er husholdningsinntektene telt to ganger.

2. Avgrensning av populasjonen

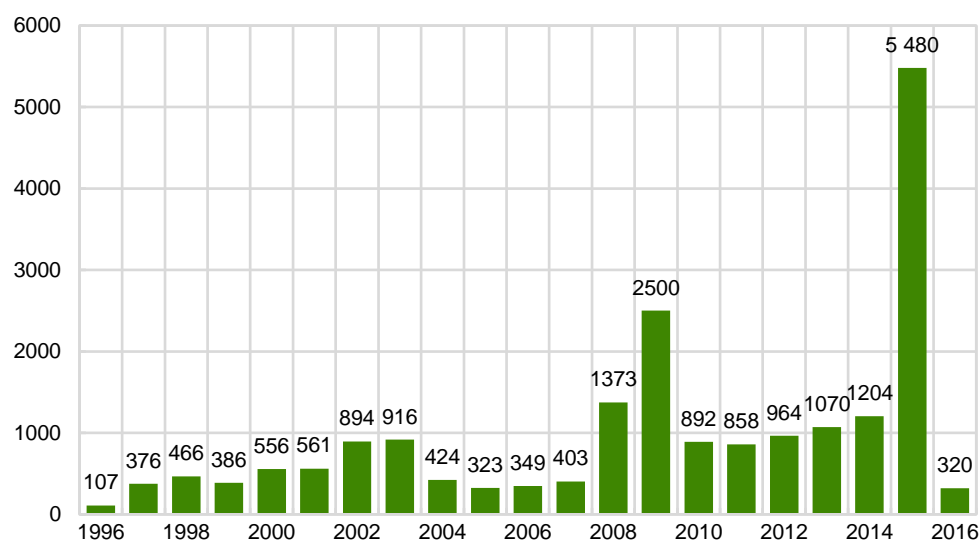
Anne Berit Dalgard

2.1. Fra asylsøkere til flyktninger

Antallet enslige mindreårige asylsøknader til Norge har variert mye gjennom de siste 20 årene. Før 2015 var det 2008 og 2009 som utmerket seg som år der UDI mottok usedvanlig mange søknader. I 2010 ble det åpnet for at enslige mindreårige kunne bli returnert til andre land som var med i Dublinsamarbeidet¹. Det ble i tillegg åpnet for å gi enslige mindreårige asylsøkere uten annet beskyttelsesbehov enn det som skyldes mangel på forsvarlig omsorg i hjemlandet en midlertidig oppholdstillatelse fram til de er 18 år (Utlendingsdirektoratet, 2011). Disse to tiltakene kan ha ført til nedgangen i antallet asylsøknader vi ser fra 2010 (figur 2.1).

I 2015 kom det 5 500 enslige mindreårige asylsøkere til Norge – mer enn dobbelt så mange som noe tidligere år, og fem ganger så mange som normalen i årene før. Også andelen enslige mindreårige asylsøkere av alle asylsøkere var spesielt stor i 2015 – 17 prosent oppga å være enslige mindreårige i 2015 sammenliknet med 10 prosent i 2014 (Utlendingsdirektoratet, 2017c). I 2016 har tallene vært rekordlave, og vi må tilbake til 1996 for å finne et år med færre enn 320 asylsøkere.

Figur 2.1 Enslige mindreårige asylsøknader, 1996 - 2016

Kilde: Utlendingsdirektoratet

I denne publikasjonen ser vi kun på personer som har fått opphold i Norge som enslige mindreårige flyktninger. Dette gjelder langt fra alle som søker. De som får vedtak om opphold på dette grunnlaget blir etter hvert bosatt i en kommune. Det er først etter at de er bosatt, at vi identifiserer dem som enslige mindreårige flyktninger, gjennom utbetaling av integreringstilskudd til kommunen, og det er kun disse vi lager statistikk om i denne rapporten. Figur 2.2 illustrerer veien fra enslig mindreårig asylsøker til enslig mindreårig flyktning bosatt i en kommune.

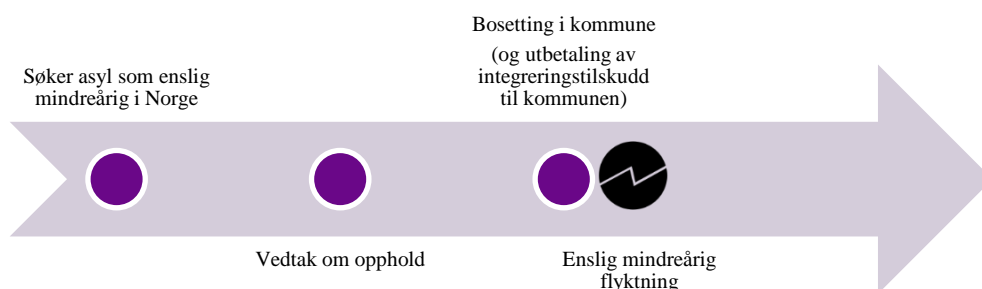
Noen som har kommet som enslige mindreårige asylsøkere har fått midlertidig/begrenset opphold som ikke gir grunnlag for å bli bosatt i en kommune. Enslige mindreårige asylsøkere som er mellom 16 og 18 år, hvor det eneste grunnlag for

¹ Dublinsamarbeidet er en avtale mellom EU-landene, Island og Norge om at det første trygge landet asylsøkeren kommer til, har ansvaret for å behandle søknaden om beskyttelse (Utlendingsdirektoratet, 2017b)

opphold er at de mangler forsvarlig omsorg ved retur, kan få midlertidig opphold fram til de fyller 18 år (UDI-regelverk, 2012a). Enslige mindreårige som mangler identitetspapirer kan få en ID-begrenset oppholdstillatelse (UDI-regelverk, 2012b) Fordi de ikke blir bosatt i en kommune, er de ikke inkludert i tallene i denne rapporten.

Les mer om bosetting av enslige mindreårige flyktninger i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2017a) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (2017b).

Figur 2.2 Veien fra enslig mindreårig asylsøker til enslig mindreårig flyktning

2.2. Populasjonen «enslige mindreårige flyktninger»

For å identifisere populasjonen «enslige mindreårige flyktninger» tar vi utgangspunkt i data fra UDIs utlendingsdatabase om alle personer som har søkt opphold som enslige mindreårige asylsøkere fra 1996 til 2016. Her er alle inkludert, uavhengig av eventuelle vedtak på søknaden. I alt var det 17 500 personer på denne filen. Ikke alle disse har blitt bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger, med de rettigheter dette innebærer.

Fra og med 1996 har alle kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger mottatt et integreringstilskudd. Dette er et særskilt tilskudd i tillegg til det ordinære integreringstilskuddet, og det blir utbetalt ut året flyktningen fyller 20 år (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 2017c). Ved å bruke dette tilskuddet for å identifisere enslige mindreårige flyktninger får vi en bedre indikasjon på hvem som faktisk er bosatt i Norge som enslig mindreårig flyktning framfor om vi kun skulle benytte informasjon om søknad og bosettingstillatelse. 8 889 enslige mindreårige flyktninger hadde utløst utbetaling av dette tilskuddet fra 1996 til 20. februar 2017.

Til slutt er dataene koblet til SSBs befolkningsregister. Vi har både brukt befolkningsdata fra 1.1.2016 og 1.1.2017 i rapporten:

- 7 692 personer hadde blitt registrert bosatt² og fått et fødselsnummer før 1.1.2016. Av disse var 7 263 registrert som bosatt i Norge ved inngangen til 2016.
- 8 746 personer hadde fått et fødselsnummer før 1.1.2017. Av disse var 8 267 registrert bosatt ved inngangen til 2017.

² En person som oppholder seg lovlig i en norsk kommune i minst seks måneder, registreres som bosatt i Norge og får tildelt et fødselsnummer, jf Lov om folkeregistrering (2016)

De som ikke er registrert bosatt er hovedsakelig utvandret, men noen få er også døde.

Tabell 2.1 Antall enslige mindreårige asylsøkere og personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger

	Antall
Antall enslige mindreårige asylsøkere ankommet 1990 - 20. februar 2017	17 542
Mottatt enslig mindreårig-tilskudd i perioden 1996 til 20. februar 2017	8 889
Koblet til SSBs befolkningsregister pr 1.1.2016 med gyldig fødselsnummer	7 692
↳ Enslige mindreårige flyktninger registrert bosatt pr 1.1.2016	7 263
Koblet til SSBs befolkningsregister pr 1.1.2017 med gyldig fødselsnummer	8 746
↳ Enslige mindreårige flyktninger registrert bosatt pr 1.1.2017	8 267

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

I analysen i denne rapporten vil vi følge enslige mindreårige flyktninger som var registrerte som bosatte i Norge pr 1.1.2016 eller 1.1.2017. I kapittel 3 om demografi og kapittel 5 om bosettings og flyttemønster, vil vi vise tall for enslige mindreårige flyktninger bosatt pr 1.1.2017. Kapitlene om barnevern (4), tilknytning til arbeidsmarked og utdanning (6) og inntekt (7) bruker data fra 2015 om personer bosatt 1.1.2016.

3. Demografi

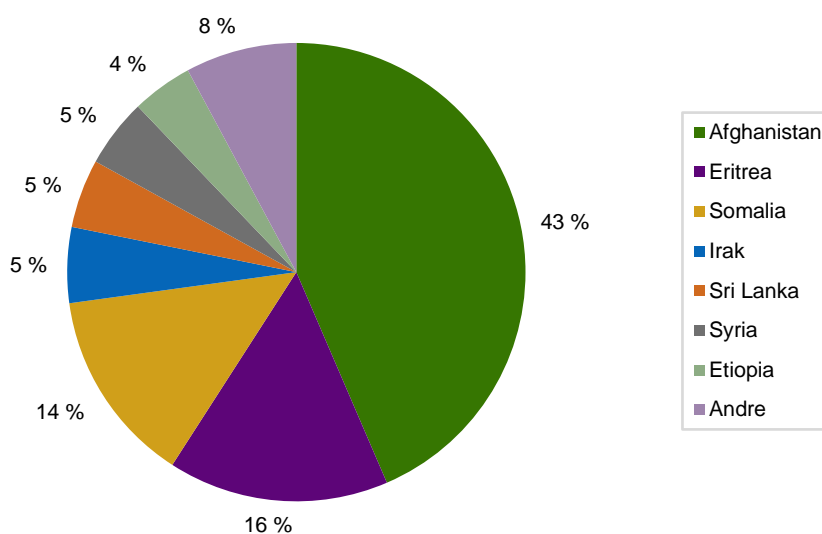
Anne Berit Dalgard

Fra 1996 til 2017 har 8 746 personer fått opphold i Norge og blitt bosatt i en kommune som enslige mindreårige flyktninger. Av disse var 8 267 fortsatt bosatt ved inngangen til 2017. I dette kapittelet illustrerer vi hvem de er og hvor de kommer fra.

3.1. Flest fra Afghanistan, Somalia og Eritrea

42 prosent av dem med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger bosatt ved inngangen til 2017 var fra Afghanistan, mens henholdsvis 16 og 14 prosent kom fra Somalia og Eritrea.

Figur 3.1 Bosatte enslige mindreårige flyktninger pr 1.1.2017 etter landbakgrunn

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.2. Flest nyankomne fra Afghanistan og Eritrea

Så mange som 3 av 4 enslige mindreårige flyktninger har blitt bosatt i Norge i løpet av de siste 10 årene. Halvparten er bosatt de siste seks årene.

Fra 2007 har flyktninger fra Afghanistan vært den største gruppen av enslige mindreårige som har blitt bosatt i Norge, med unntak av 2014. Det ble bosatt særlig mange i 2009 og 2010. Etter en liten nedgang var halvparten av enslige mindreårige flyktninger bosatt i 2015 og 2016 fra Afghanistan.

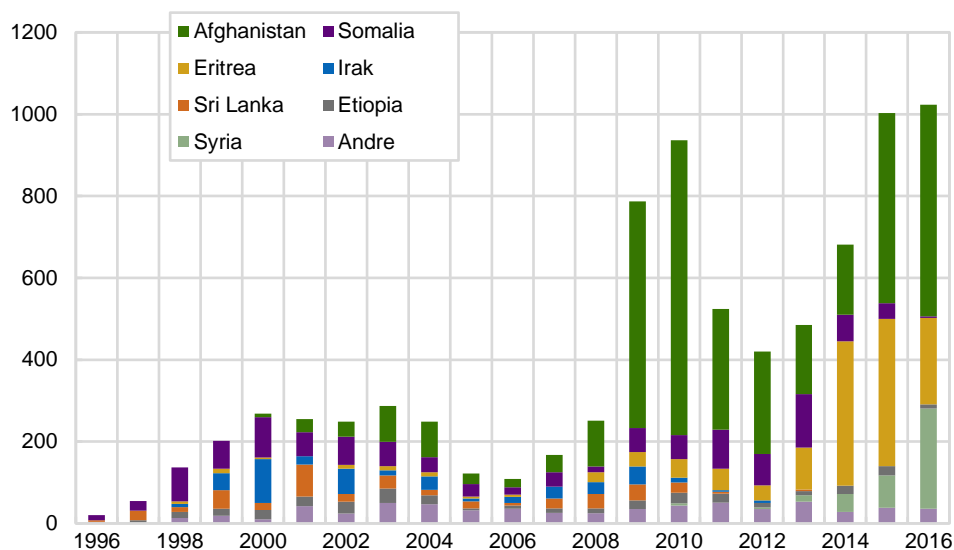
Ved inngangen til 2017 utgjorde personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger fra Afghanistan 23 prosent av alle personer med flyktningbakgrunn fra Afghanistan i Norge. Denne andelen er mye større sammenliknet med andre landgrupper.

Det har vært en stor økning i enslige mindreårige flyktninger fra Eritrea de siste årene, og det er derfor mange nyankomne med kort botid i denne gruppen. 80 prosent er bosatt etter 2012.

Det er større variasjon i når de enslige mindreårige flyktningene fra Somalia er blitt bosatt. Enslige mindreårige flyktninger fra Somalia var den største gruppen som ble bosatt før årtusenskiftet, men den har også vært av betydelig størrelse etter dette. Etter 2013 har det vært en nedgang i antallet bosatte

Antallet enslige mindreårige flyktninger fra Syria har økt kraftig fra 2013. Én av fire enslige mindreårige flyktninger som ble bosatt i 2016 var fra Syria.

Figur 3.2 Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn og bosettingsår. Antall pr 1.1.2017.

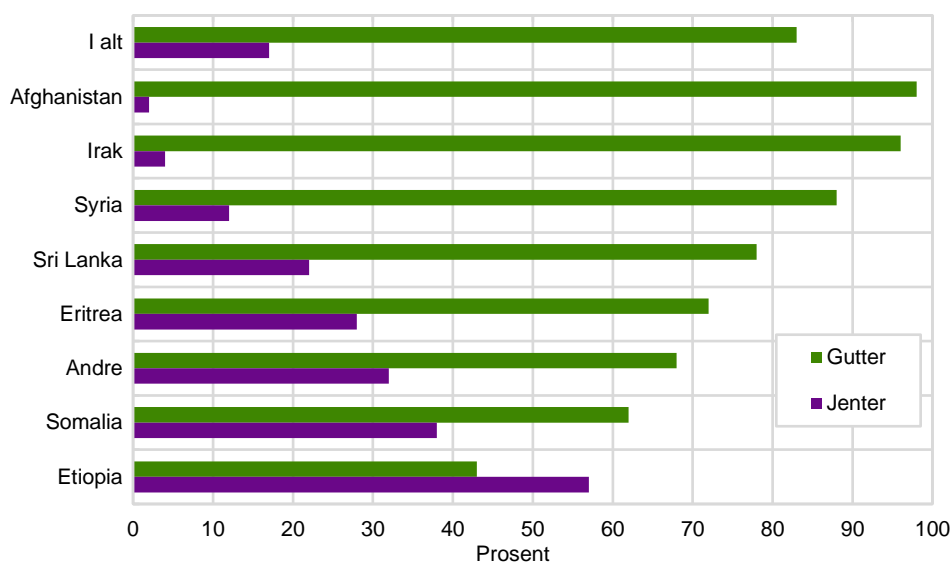
Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.3. Flere gutter enn jenter

Det har alltid kommet flere gutter enn jenter som enslige mindreårige flyktninger – de siste årene har ikke vært et unntak. Av dem som er bosatt i Norge ved utgangen av 2016 var 83 prosent gutter. I figur 3.3 ser vi hvordan kjønnsfordelingen varierer etter landbakgrunn.

Forskjellene er store mellom landene: Fra Afghanistan og Irak er det nesten utelukkende gutter, henholdsvis 98 og 96 prosent. Fra de afrikanske landene, som Eritrea og Somalia, er derimot andelen gutter betydelig mindre – fra Etiopia er jenter faktisk i flertall (57 prosent).

Figur 3.3 Bosatte enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2017 etter kjønn

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.4. Kvinnene har vært her lenger

Unge kvinner bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger har lengre botid enn menn i samme gruppen. I mellomtiden har de aller fleste blitt voksne. Kvinnene har bodd her i gjennomsnitt 7,4 år, mot mennenes gjennomsnittlige 5,8 år. Dette skyldes at det de senere årene har kommet svært mange mannlige enslige mindreårige flyktninger som trekker den gjennomsnittlige botiden ned: Det er mange nyankomne gutter, i tillegg til at det er mange som nå har fem og seks års botid. 44 prosent av kvinnene har en botid på over sju år, mens kun 27 prosent av mennene har det samme.

Tabell 3.1 Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016, etter botid og kjønn. Prosent og gjennomsnittlig botid, år

	I alt	Menn	Kvinner
Antall	8267	6846	1421
I alt	100	100	100
0-3 års botid	39	40	31
4-7 års botid	32	34	25
Over 7 års botid	29	26	44
Gjennomsnittlig botid, år	6,2	5,9	7,8

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.5. Lengst botid blant dem fra Irak og Sri Lanka

De enslige mindreårige flyktningene fra Irak og Sri Lanka har lengst botid i Norge, i gjennomsnitt 11,6 og 11,5 år. De fleste fra disse landene kom i begynnelsen av 2000-tallet. Til sammenlikning har de enslige mindreårige flyktningene fra Syria og Eritrea gjennomsnittlig veldig kort botid, henholdsvis 1,3 og 2,2 år. Tabell 3.2 viser botiden til enslige mindreårige flyktninger fra ulike land.

Tabell 3.2 Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016, etter botid per 1.1.2017. I alt og etter landbakgrunn Prosent

	I alt	Afghanistan	Eritrea	Somalia	Irak	Sri Lanka	Syria	Etiopia	Andre
Antall	8267	3599	1287	1135	441	401	400	355	649
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100
0-3 års botid	39	37	80	21	2	1	96	18	24
4-7 års botid	32	51	13	26	15	18	3	23	25
Over 7 års botid	29	13	7	53	83	81	1	60	51
Gjennomsnittlig botid, år	6,2	4,8	2,7	9,7	12,5	12,4	0,8	9,9	8,2

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

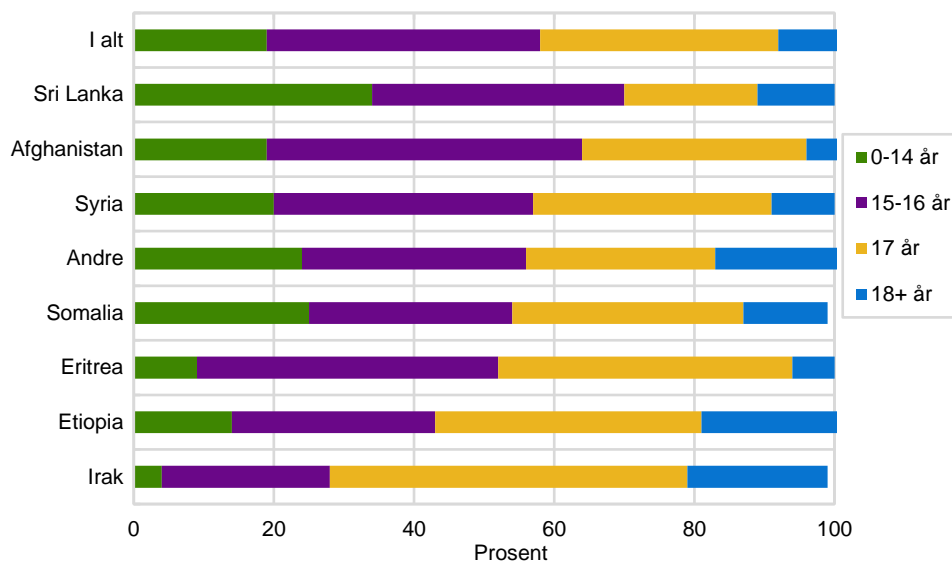
3.6. To av tre var mellom 15 og 17 år ved bosetting

De enslige mindreårige flyktningene var i snitt 15,7 år da de ble bosatt i Norge, men alderen varierer med landbakgrunn. De fra Irak trekker gjennomsnittsalderen opp ved at det var særlig mange som var 17 år og eldre ved bosetting. Sri Lanka skiller seg ut med spesielt mange unge under 16 år.

Noen enslige mindreårige flyktninger var over 18 år ved bosetting i Norge. Dette er fordi vi måler alderen når de blir registrert bosatt i folkeregisteret, ikke alderen da de søkte asyl. En person som blir 18 år før vedtak i asylsaken er fattet, vil bli behandlet som en voksen asylsøker (Utlendingsdirektoratet, 2017a, punkt 4), men vil fortsatt være registrert som enslig mindreårig ved bosetting i norsk kommune. Kommunen vil også motta integreringstilskudd for enslige mindreårige for disse.

Enslige mindreårige flyktninger bosatt i 2015 og 2016 hadde en gjennomsnittsalder på 15,4 år ved bosetting, og de følger det samme aldersmønsteret som de som kom tidligere år.

Figur 3.4 Alder ved bosetting, i alt og etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Prosent

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.7. Store aldersforskjeller i dag

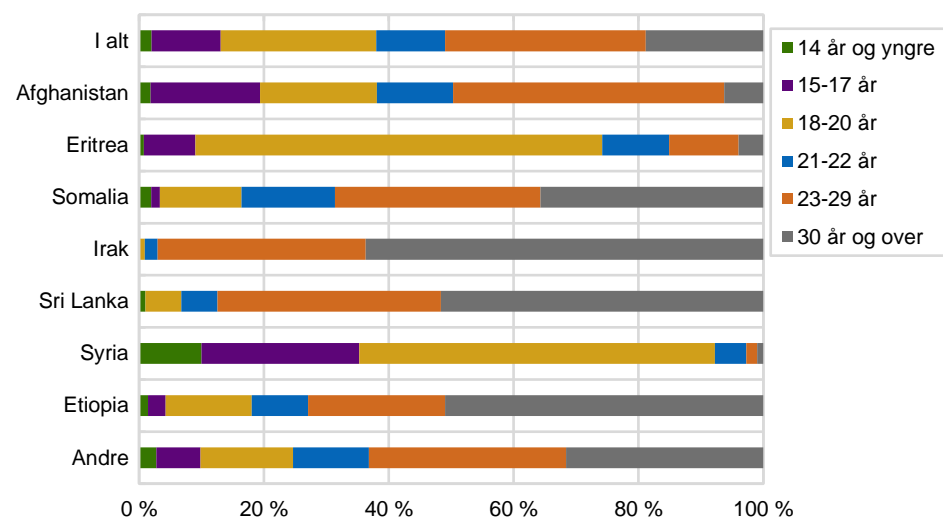
Av alle som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger siden 1996, er de færreste mindreårige i dag, slik som påpekt tidligere. Kun 13 prosent er under 18 år pr 1.1.2017. Flertallet er over 20 år, og hver femte har passert 30 år.

Alderen på de enslige mindreårige flyktningene ved utgangen av 2016 har sammenheng med hvor gamle de var da de kom og hvor lenge de har vært i Norge. De nyankomne flyktningene er naturligvis yngre enn de som har bodd i her lenge.

Det er store aldersforskjeller mellom enslige mindreårige flyktninger fra ulike land. Fra Afghanistan kom det svært mange enslige mindreårige flyktninger i 2009 og 2010. Fem til seks år senere er mange av disse i begynnelsen av 20-årene.

Over 60 prosent av de enslige mindreårige flyktningene fra Irak hadde passert 30 år ved utgangen av 2016. Fra Syria var derimot 35 prosent under 18 år.

Figur 3.5 Aldersfordeling pr 1.1.2017 i alt og etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Prosent

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

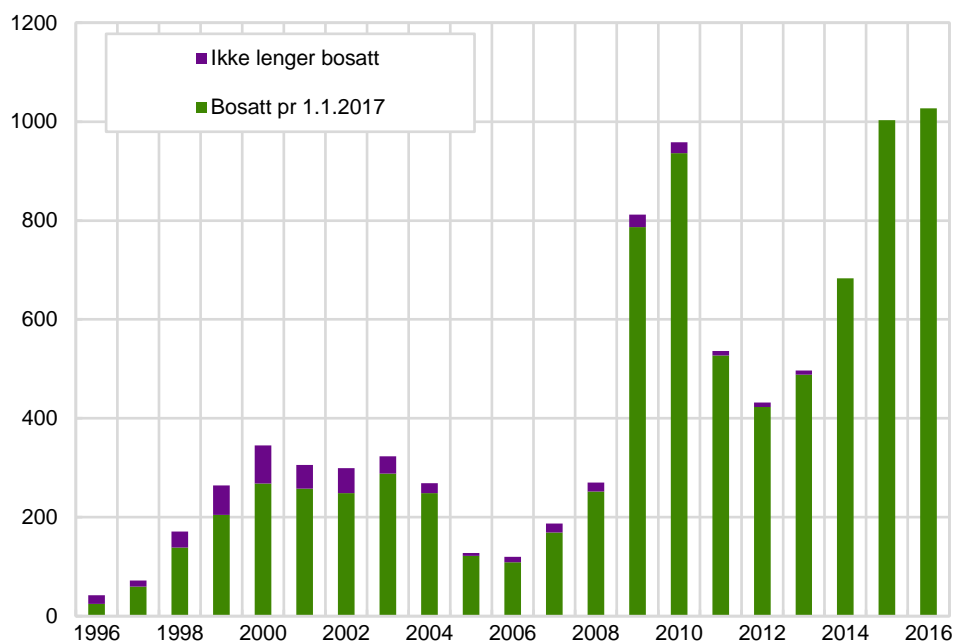
3.8. De fleste forblir i Norge

De aller fleste av dem som en gang har blitt bosatt i Norge som enslige mindreårige flyktninger, bor fortsatt i landet: 95 prosent. De resterende 5 prosent, 450 personer, har senere flyttet fra Norge. Utviklingen kan vi se i figur 3.6. Flertallet av de utvandrede ble bosatt rundt år 2000 og kom opprinnelig fra Somalia (180) og Irak (110).

For enslige mindreårige asylsøkere som på vedtakstidspunktet er over 16 år og «ikke har annet grunnlag for opphold enn at norske myndigheter anser at søkeren er uten forsvarlig omsorg ved retur, kan tillatelsen begrenses ved at den gis en varighet frem til barnet fyller 18 år» jf. utlendingsforskriften § 8-8. Slik som påpekt tidligere vil disse aldri bli bosatt i en norsk kommune, og er derfor heller ikke inkludert i tallene for gruppen vi omtaler som enslige mindreårige flyktninger. Les mer om populasjonen i kapittel 2.1.

De enslige mindreårige flyktningene som ikke lenger er bosatt i Norge er ikke inkludert i de andre tallene i rapporten.

Figur 3.6 Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 1996 og 2016 etter bosettingsår og bosettingsstatus. Per 1.1.2017

Kilde: Utlendingsdirektoratet og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

4. Barnevern

Tone Dyrhaug

I dette kapitlet ser vi på hvordan barnevernstjenesten tar seg av enslige mindreårige flyktninger i alderen 0-22 år som er aldersgruppen barnevernet jamfør barnevernloven har ansvaret for. I tillegg til behovet for barnevernets tjenester til enslige mindreårige flyktninger, har det fram til 2017 vært en finansieringsordning som har gjort det økonomisk gunstig for kommunene å benytte barnevernets tjenester overfor enslige mindreårige flyktninger.

Barnevernets formål er å sikre at barn og unge som trenger det får nødvendig hjelp og omsorg, og å bidra til trygge oppvekstvilkår. Dette gjør barnevernet ved at de undersøker meldinger og iverksetter tiltak som besøkshjem, støttekontakt, tilskudd til barnehage, fosterhjem osv. I dette kapitlet ser vi på bruken av tiltak fra barnevernet i 2015 for enslige mindreårige flyktninger. For å se hvordan utviklingen har vært sammenligner vi med tall for 2011 hentet fra rapporten «Enslige mindreårige i barnevernet 2011» (Haugen og Dyrhaug, 2014).

Noen som har kommet som enslige mindreårige asylsøkere har fått midlertidig/begrenset opphold som ikke gir grunnlag for å bli bosatt i en kommune. Disse er ikke en del tallene i denne rapporten. Mer om populasjonsavgrensning i kapittel 2.1.

Andelen blant enslige mindreårige flyktninger som mottar tiltak fra barnevernet er mye større enn for alle barn og unge i aldersgruppen 0-22 år, og for andre grupper med innvandrerbakgrunn som SSB publiserer tall for i barnevernsstatistikken (Statistisk sentralbyrå, 2017a). I aldersgruppen 0-22 år mottok 52 prosent av enslige mindreårige flyktninger tiltak fra barnevernet, mens 3,6 prosent av alle barn og unge i samme aldersgruppe mottok tiltak i løpet av 2015. Blant innvandrere fra Asia, Afrika etc., der enslige mindreårige flyktninger i stor grad er inkludert, var andelen med tiltak 9,9 prosent. Disse tallene tyder på at enslige mindreårige flyktninger er en liten gruppe av barn og unge med et større behov for barnevernstjenester enn andre grupper.

Det er kommunene selv som bestemmer hvilken etat som skal ha ansvaret for enslige mindreårige. De velger også hvordan de vil organisere arbeidet (IMDi.no, 2017). Måten ulike kommuner har organisert arbeidet med enslige mindreårige flyktninger på, har betydning for i hvor stor grad barnevernet er benyttet til dette arbeidet. Organiseringen vil påvirke tallene for enslige mindreårige i barnevernet. Samtidig vil ikke tallene fra barnevernet fange hele bildet av hvilket tilbud som gis enslige mindreårige flyktninger i kommunene.

4.1. Over halvparten mottok tiltak fra barnevernet

Ved utgangen av 2015 var det 4 287 enslige mindreårige flyktninger i alderen 0-22 år i Norge. Blant disse hadde 2 208, over halvparten, mottatt tiltak fra barnevernet i løpet av 2015. Andelen med tiltak er stor i denne gruppen sammenlignet med jevnaldrende i befolkningen ellers. Det kan som nevnt i innledningen til kapitlet være flere grunner til dette.

Fra 2011 til 2015 økte antallet enslige mindreårige flyktninger med tiltak fra barnevernet fra 1 746 i 2011 til 2 208 for 2015. Samtidig har det blitt flere enslige mindreårige flyktninger mellom 0 og 22 år, og andelen som hadde tiltak sank, fra 60 i 2011 til 52 prosent i 2015.

Tabell 4.1 Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge og med barnevernstiltak i løpet av året, etter alder og kjønn. 0-22 år. 2011 og 2015. Antall og prosent

	2011			2015		
	Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge	Enslige mindreårige flyktninger med tiltak	Prosentandel med tiltak	Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge	Enslige mindreårige flyktninger med tiltak	Prosentandel med tiltak
I alt, 0-22 år	2 970	1 746	59	4 287	2 208	52
Gutter	2 508	1 494	60	3 597	1 826	51
Jenter	462	252	55	690	382	55
0-14 år	146	116	79	289	123	43
0-9 år	13	12	92	33	17	52
10-12 år	33	23	70	67	31	46
13-14 år	100	81	81	189	75	40
15-22 år	2 824	1630	58	3 998	2 085	52
15-17 år	772	616	80	1 243	679	55
18-20 år	1 734	935	54	1 471	1 081	74
21-22 år	318	79	25	1 284	325	25

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det er klart flest gutter blant de enslige mindreårige flyktningene (84 prosent), og også blant dem som mottar tiltak fra barnevernet (83 prosent). Men andelen som mottar tiltak fra barnevernet er noe mindre blant guttene enn jentene: 51 prosent av alle enslige mindreårige gutter mottar tiltak fra barnevernet, mot 55 prosent av alle enslige mindreårige jenter (se tabell 4.1).

4.2. Svært få under 15 år med tiltak

Det var 289 enslige mindreårige under 15 år i 2015, dobbelt så mange som i 2011. 43 prosent av disse hadde tiltak. Dette er mye lavere enn i 2011, da 79 prosent under 15 år hadde tiltak. Antallet var omtrent det samme i 2011 og 2015, med 116 og 123 barn under 15 år med barnevernstiltak.

Aldersgruppen 18-20 hadde den klart største andelen med tiltak blant de enslige mindreårige flyktningene, 74 prosent. I 2011 var det aldersgruppen 15-17 år som hadde den største andelen. Noe av forskyvningen mellom aldersgruppene kan tilskrives at en del av de enslige mindreårige som var i gruppen 15-17 år i 2011 nå er i gruppen 18-20 år, og vi kan anta at når først barnevernet har gått inn med tiltak vil de fortsette med dette.

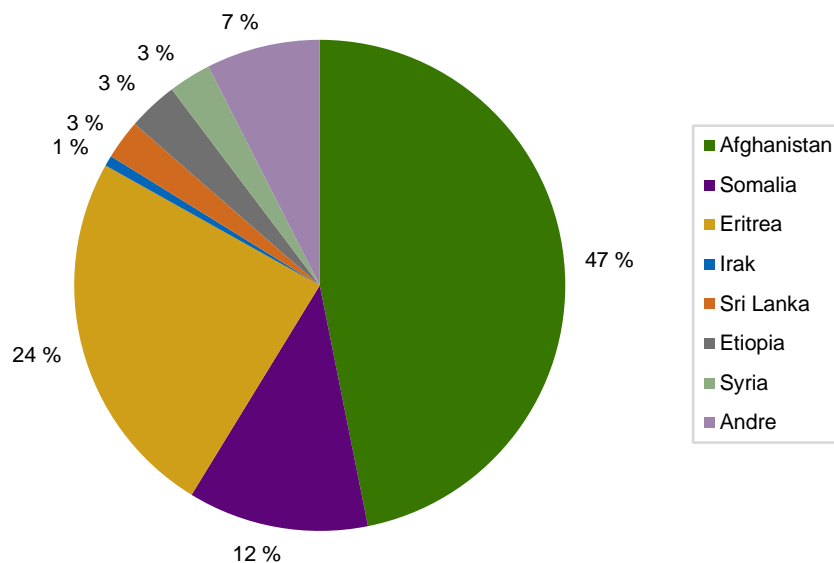
Antallet som mottok tiltak i de to aldersgruppene 15-17 år og 18-20 år er nokså likt i 2011 og 2015. Men det totale antallet av enslige mindreårige flyktninger har endret seg i de to aldersgruppene: I 2015 er de nesten like store (se tabell 4.1), mens det i 2011 var nesten tusen flere enslige mindreårige flyktninger i alderen 18-20 år enn i gruppen som var 15-17 år.

I aldersgruppen 21-22 år er andelen med tiltak blant dem som er blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger lik i 2011 og 2015. Så selv om antallet med tiltak er firedoblet i denne aldersgruppen, har barnevernet ytt tiltak til en like stor andel av enslige mindreårige som er 21-22 år.

4.3. Flest fra Afghanistan med barnevernstiltak

Blant enslige mindreårige flyktninger som mottok tiltak i 2015 kom nesten halvparten fra Afghanistan. En fjerdedel kom fra Eritrea og 12 prosent fra Somalia. Enslige mindreårige fra Etiopia, Syria og Sri Lanka utgjorde omkring 3 prosent hver av dem som mottok tiltak. Knappt 1 prosent kom fra Irak, se figur 4.1.

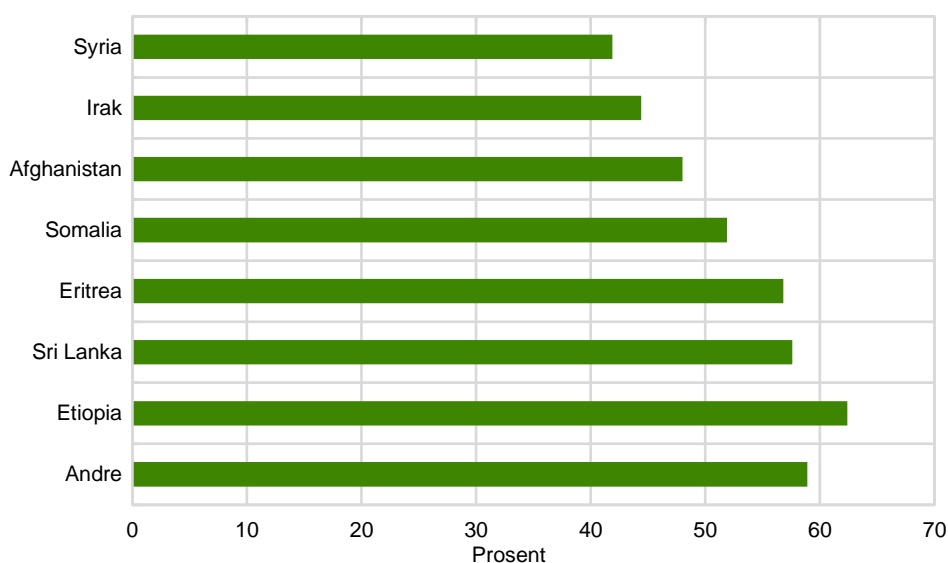
Figur 4.1 Enslige mindreårige flyktninger med barnevernstiltak i løpet av året, etter landbakgrunn. 0-22 år. 2015. Prosent

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det er forskjeller på andelen enslige mindreårige flyktninger som mottar tiltak etter hvilket land de har bakgrunn fra (se figur 4.2). De fra Etiopia hadde størst andel med tiltak, 62 prosent i 2015. Fulgt av Sri Lanka og Eritrea der andel med tiltak var henholdsvis 58 og 57 prosent. Minst prosentandel, 42, var det blant enslige mindreårige flyktninger fra Syria.

Figur 4.2 Andel av enslige mindreårige flyktninger med barnevernstiltak i løpet av året, etter landbakgrunn. 0-22 år. 2015

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Alderssammensetningen innenfor de ulike landgruppene kan forklare noen av disse ulikhetene mellom landgruppene. I følge tabell 4.1 er det mest vanlig å motta tiltak fra barnevernet blant enslige mindreårige flyktninger i aldersgruppen 18-20 år, 74 prosent med tiltak, mens 55 prosent i aldersgruppen 15-17 år og 25 prosent 21-22-åringene var omfattet av tiltak. Tabell 4.2 viser at enslige mindreårige flyktninger fra Syria har stor andel yngre, under 18 år, som delvis kan forklare den minste andelen enslige mindreårige flyktninger med tiltak.

Tabell 4.2 Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter landbakgrunn og aldersgruppe. 0-22 år. 2015. Prosent

	0-14 år	15-17 år	18-20 år	21-22 år
Syria	17	41	39	3
Irak	3	6	28	64
Afghanistan	8	24	29	41
Somalia	5	13	52	30
Eritrea	3	53	36	8
Sri Lanka	5	15	31	49
Etiopia	8	25	41	27
Andre	10	23	40	28

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

4.4. Økonomisk hjelp og bolig med oppfølging

I løpet av 2015 mottok de 2 208 enslige mindreårige flyktningene vel 7 200 tiltak fra barnevernet – ett barn kan ha flere tiltak, og ett tiltak kan ha varighet fra en dag til flere år.

Tabell 4.3 viser at de klart mest brukte tiltakene blant enslige mindreårige flyktninger var *økonomisk hjelp* og *bolig med oppfølging (inkludert bofellesskap)*. Nesten 60 prosent av tiltakene var av disse to typene. Ellers er det «Tiltak for å styrke barnets utvikling» som i størst grad blir brukt. Dette er tiltak som *fritidsaktiviteter, støtte til utdanning og arbeid, støttekontakt og andre tiltak for å styrke barnets utvikling*.

I tillegg til *bolig med oppfølging* ble også de andre botiltakene som *barnevernsinstitusjoner* og *fosterhjem* mye brukt for denne gruppen av barn og unge. Mer om dette i avsnitt 4.5 der vi ser på plasseringstiltakene ved utgangen av 2015, det vil si hvor de enslige mindreårige flyktningene i barnevernet bor.

Tabell 4.3 Tiltak til enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter tiltakskategorier. 0-22 år. 2015

Tiltakskategorier	Antall tiltak
I alt - alle tiltak til enslige mindreårige flyktninger i løpet av 2015	7 246
Institusjon	
Barnevernsinstitusjoner	189
Plassering i institusjon etter annen lov	0
Andre institusjonstiltak	0
Fosterhjem	
Fosterhjem i familie og nære nettverk	106
Fosterhjem utenom familie og nære nettverk	138
Familiehjem (Statlige og private)	13
Fosterhjem etter § 4-27	0
Beredskapshjem	12
Andre fosterhemstiltak	4
Tiltak for å styrke foreldreferdigheter	
MST (Multisystemisk terapi)	0
PMTO (Parent Management Training Oregon)	0
FFT (Funksjonell familieterapi)	1
Webster-Stratton - De utrolige årene	1
ICDP (International Child Development Program)	0

Tiltakskategorier	Antall tiltak
Marte Meo	0
Andre hjemmebaserte tiltak	9
Sentre for foreldre og barn	1
Vedtak om råd og veiledning	140
Hjemmekonsulent/miljøarbeider	27
Andre tiltak for å styrke foreldreferdigheter	20
Tiltak for å styrke barnets utvikling	
Barnehage	2
SFO/ Aktivitetsskole	14
Fritidsaktiviteter	504
Økonomisk hjelp for øvrig	2272
Besøkshjem/ avlastningstiltak	96
Støttekontakt	106
Samtalegrupper/ barnegrupper	16
Utdanning og arbeid	179
ART	4
Andre tiltak for å styrke barnets utvikling	694
Tilsyn og kontroll	
Frivillig tilsyn i hjemmet	3
Pålagt tilsyn i hjemmet	5
Tilsyn under samvær	5
Ruskontroll	4
Andre tiltak av tilsyn og kontroll	13
Nettverksarbeid/samarbeid med andre tjenester	
Familieråd	0
Nettverksmøter	2
Individuell plan	1
Deltakelse i ansvarsgruppe/ samarbeidsteam	138
Andre tiltak av nettverksarbeid/samarbeid med andre tjenester	4
Undersøkelse og behandling fra andre tjenester	
Bvl § 4-10 medisinsk undersøkelse og behandling	9
Bvl § 4-11 behandling av barn med særlige opplæringsbehov	0
Psykisk helsehjelp for barn og unge	15
Andre tiltak av undersøkelse og behandling fra andre tjenester	31
Bolig	
Økonomisk hjelp til egen bolig/ hybel	282
Bolig med oppfølging inkluderer også bofellesskap.	2049
Botreningskurs	9
Andre boligtiltak	128

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

4.5. De fleste bor i bolig med oppfølging

Ved utgangen av 2015 var det 1 775 enslige mindreårige flyktninger som mottok tiltak fra barnevernet. Av disse hadde 1 120, eller 63 prosent, plasseringstiltak. Det betyr at barnevernet hadde ansvar for bostedet deres. De resterende 655 enslige mindreårige, 37 prosent, mottok andre tiltak fra barnevernet som ikke inkluderte bosted. Ved utgangen av 2011 var andelen som var plassert blant de enslige mindreårige flyktningene med tiltak 85 prosent. Det viser en nedgang på 22 prosentpoeng for gruppen med plassering fra utgangen av 2011 til 2015.

Et flertall av de enslige mindreårige vil ha behov for botiltak gjennom barnevernet, nettopp fordi de kommer til Norge uten foreldre eller andre voksne med foreldreansvar. Dette gjør at denne gruppa er overrepresentert som mottakere av tiltaket «Bolig med oppfølging fra barnevernet» (Berg et al., 2017, s. 3).

Tabell 4.4 Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter plasseringstiltak og aldersgruppe. 0-22 år. 31.12.2015. Antall

	Antall med tiltak per 31.12.2015	Bolig med oppfølging (inkluderer bofellesskap)	Fosterhjem i familie og nære nettverk	Fosterhjem utenom familie og nære nettverk	Barnevernsinstitusjon	Beredskaps-hjem og andre typer fosterhjem	Ikke plasserings-tiltak
I alt	1775	926	55	61	65	13	655
0-9 år	16	0	4	0	0	4	8
10-12 år	29	1	7	6	2	2	11
13-14 år	73	26	8	7	4	0	28
15-17 år	666	388	20	24	48	4	182
18-20 år	829	440	12	19	11	3	344
21-22 år	162	71	4	5	0	0	82

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Av de 1 120 som hadde plasseringstiltak i 2015, bodde 83 prosent i bolig med oppfølging, nesten 12 prosent i ulike typer av fosterhjem og beredskapshjem, og 6 prosent i barnevernsinstitusjon. Blant enslige mindreårige flyktninger som bodde i fosterhjem var det omtrent like mange i fosterhjem i familie og nære nettverk som utenfor familie og nære nettverk (se tabell 4.4).

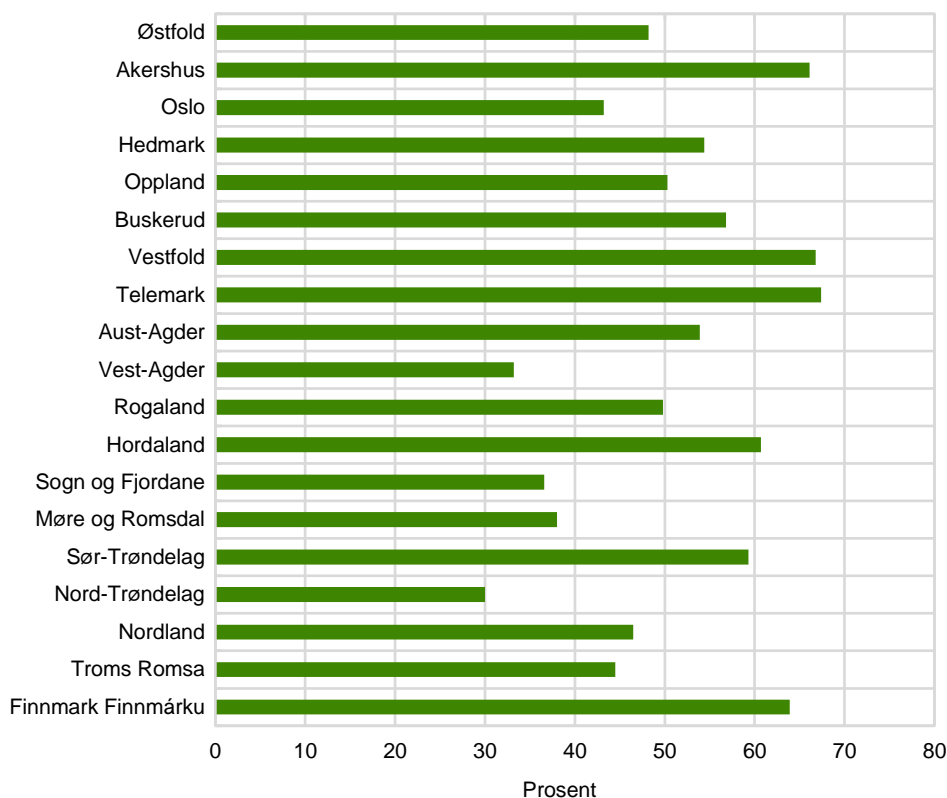
I kategorien *Bolig med oppfølging* er sannsynligvis svært ulike typer av bo- og omsorgssituasjoner inkludert. I tillegg til at denne kategorien er et plasseringstiltak som betyr at det tilbys et bosted, er det følgende definisjon knyttet til de opplysninger Statistisk sentralbyrå innhenter i denne kategorien:

Her skal alle tiltak der barn og unge får oppfølging i bolig hjemlet i barnevernloven registreres. Uavhengig av om oppfølgingen skjer ved bemanning på stedet eller som ambulant oppfølging i egen bolig, og uavhengig av om boligutgiftene dekkes helt eller delvis av barnevernet, eller av for eksempel NAV.

I aldersgruppen 15-17 år var 73 prosent av dem med tiltak fra barnevernet plassert av barnevernet, mens dette gjaldt 59 prosent i aldersgruppen 18-20 år. Tallene viser altså at andelen som får tiltak fra barnevernet i form av bosted er større blant 15-17-årige enslige mindreårige flyktninger enn blant 18-20-åringene.

4.6. Liten andel enslige mindreårige flyktninger i barnevernet i Nord-Trøndelag

Det var i 2015, som for tidligere år, store forskjeller mellom fylkene i andel av enslige mindreårige flyktninger som mottok tiltak fra barnevernet.

Figur 4.3 Andel enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge med tiltak fra barnevernet i løpet av året, etter fylke. 0-22 år. 2015

Kilde: Barnevernsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Minst andel finner vi i Nord-Trøndelag, hvor kun 30 prosent var i barnevernet. Andelen i Vest-Agder var 33 prosent, i Sogn og Fjordane 37 prosent, og 38 prosent i Møre og Romsdal. For 2011 var det også Nord-Trøndelag og Vest-Agder som hadde minst andel med tiltak blant de enslige mindreårige flyktningene.

De fylkene der størst andel enslige mindreårige mottok barnevernstiltak var Vestfold og Telemark, begge med 67 prosent, Akershus med 66 prosent og Finnmark med 64 prosent. Her er det noen endringer sammenlignet med 2011, da Hordaland lå på topp sammen med Finnmark og Akershus.

Hva kan årsakene til disse store forskjellene være? I tillegg til hvordan kommunene og dermed fylkene har organisert sitt arbeid med enslige mindreårige flyktninger, i eller utenfor barnevernet, kan sammensetningen av gruppen av enslige mindreårige spille inn. Enslige mindreårige flyktninger fra enkelte land og i enkelte aldersgrupper mottar tiltak i større grad enn andre, som vist i figur 4.2 og tabell 4.1.

Det er fylkene Akershus og Oslo som både har flest enslige mindreårige flyktninger og flest enslige mindreårige flyktninger med tiltak. Til sammen 19 prosent av alle enslige mindreårige flyktninger bor i disse to fylkene. Dette er omtrent samme andel som i 2011.

5. Bosettings- og flyttemønster

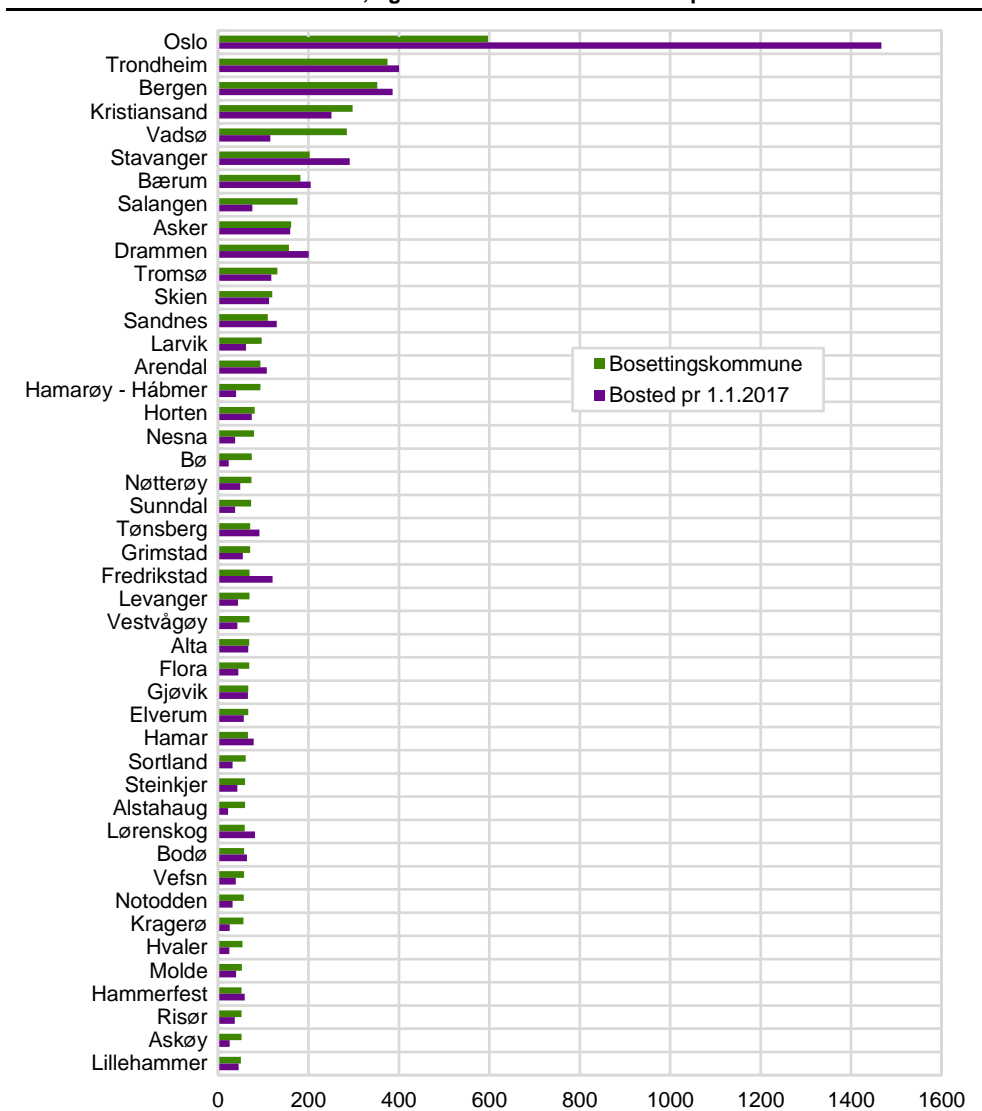
Anne Berit Dalgard

I dette kapitlet ser vi nærmere på bosettings- og flyttemønstret til dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 1996 og 2016. Vi skal se på hvor de opprinnelig ble bosatt, hvorvidt de har flyttet fra bosettingskommunen og hvor de var bosatt pr 1.1.2017. Vi vil også se spesielt på flytting til Oslo og sammensetning av enslige mindreårige som bor i denne kommunen.

5.1. 262 kommuner har bosatt enslige mindreårige

Til sammen 286 kommuner har bosatt nyankomne enslige mindreårige flyktninger mellom 1996 til 2016. Av disse kommunene har 46 kommuner bosatt flere enn 50 enslige mindreårige, som vist i figur 5.1.

Figur 5.1 Kommuner som har bosatt minst 50 enslige mindreårige flyktninger. Antall som er blitt bosatt 1996-2016, og antall som bor i kommunen pr 1.1.2017

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Kommunene som har bosatt flest nyankomne enslige mindreårige flyktninger i denne perioden er Oslo (600), Trondheim (380), Bergen (350), Kristiansand (300) og Vadsø (290). På grunn av tilflytting fra andre kommuner var det mange flere med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger i Oslo i 2017. Trondheim og

Bergen er også bostedskommune for flere enn dem som opprinnelig har blitt bosatt der. I Kristiansand og Vadsø, derimot, er det flere som har flyttet fra kommunen.

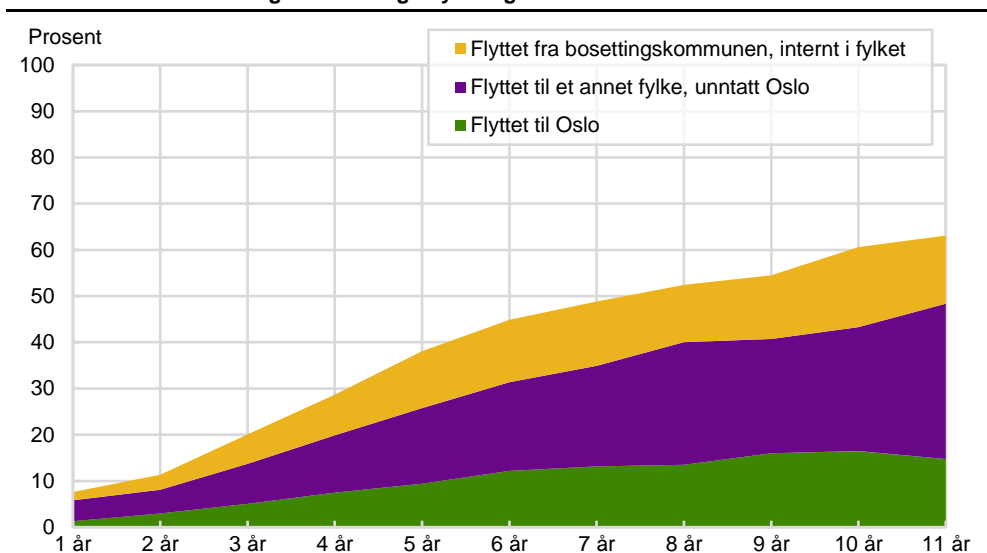
5.2. 38 prosent har flyttet etter fem år

De fleste med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger flytter etter hvert fra kommunen de ble bosatt i. Andelen som har flyttet øker med botid, som vist i figur 5.2. Figuren viser alle personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger etter 2005 som fortsatt var bosatt i kommunen ved inngangen til 2017, etter botid i Norge.

Etter fem år i Norge har i alt 38 prosent flyttet fra bosettingskommunen sin. Av disse har 12 prosent flyttet internt i fylket de ble bosatt i, mens 26 prosent har flyttet til et annet fylke. Av 26 prosent som har flyttet til et annet fylke har 9 prosent flyttet til Oslo.

Etter sju år i Norge har nær halvparten av de enslige mindreårige flyttet fra bosettingskommunen sin. 14 prosent har flyttet internt i fylket. I alt 35 prosent har flyttet til et annet fylke, hvorav 13 prosent til Oslo.

Figur 5.2 Andel som har flyttet fra bosettingskommunen / til annet fylke / til Oslo, etter botid¹. Enslige mindreårige flyktninger bosatt 2005 - 2015

¹ Grafen viser alle bosettingskohorter (2005 – 2015) samlet. Variasjonen i andel flyttet mellom bosettingskohortene er liten: 5 år etter bosetting skiller 5 prosentpoeng kohortene med høyest og lavest andel flytting.
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

5.3. Flest fra Afghanistan og Etiopia har flyttet

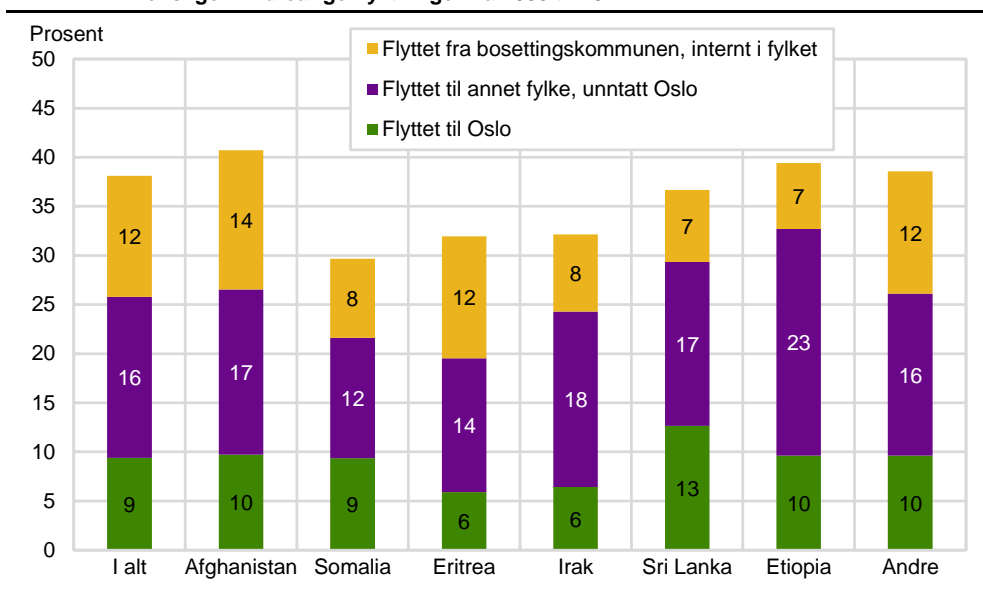
Etter 5 år i Norge har 38 prosent med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger flyttet til en annen kommune, men andelen varierer noe etter landbakgrunn, som vist i figur 5.3.

Flest fra Afghanistan og Etiopia har flyttet fra sin bosettingskommune etter 5 år i landet, henholdsvis 41 og 39 prosent. Av disse hadde 10 prosent flyttet til Oslo. De fra Afghanistan flytter oftere enn andre innad i samme fylke som bosettingskommunen.

Enslige mindreårige fra Somalia, Eritrea og Irak hadde den minste andelen som hadde flyttet fra bosettingskommunen sin etter 5 år, henholdsvis 30, 32 og 32 prosent. Spesielt få fra Eritrea og Irak hadde flyttet til Oslo, kun 6 prosent.

Den vanligste enkeltkommunen å flytte til var Oslo. Videre fulgte andre store kommuner som Stavanger, Bergen, Drammen og Trondheim: 6 prosent hadde flyttet til en av disse 4 kommunene etter 5 år i Norge.

Figur 5.3 Andel som har flyttet fra bosettingskommunen etter 5 år, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger fra 2005 til 2011.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Selv om det er forskjell mellom enkeltlandene, er det i alt en stor andel som flytter fra bosettingskommunen sin. Flere personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger enn personer med flyktningbakgrunn generelt har flyttet fra bosettingskommunen etter 5 år i Norge: 38 prosent mot 21 prosent³ (Ordemann, 2017). Noe av denne forskjellen skyldes alders- og kjønnsammensetning av gruppene, men ikke alt. Flere enslige mindreårige hadde flyttet enn den gruppen som har flyttet mest: 32 prosent av menn med flyktningbakgrunn som var mellom 18 og 24 år ved bosetting hadde flyttet etter 5 år.

Noe av forklaringen kan ligge i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. Da introduksjonsprogrammet ble innført i 2005 så man en nedgang i andelen personer med flyktningbakgrunn som flyttet fra bosettingskommunen sin, særlig de første årene i Norge. Flyktninger mister retten til introduksjonsprogrammet hvis de flytter til en annen kommune. Den økte bofastheten kan også ha virket positivt på integreringen i den enkelte kommune (Blom og Enes, 2015). Færre enslige mindreårige enn flyktninger generelt går i introduksjonsprogram, noe som kan være med å forklare hvorfor de i større grad flytter.

5.4. Mange bor i de største byene

I landets største byer er det bosatt mange med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger. I både Oslo, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Bærum og Drammen finner vi mer enn 200 personer som har kommet som enslige mindreårige flyktninger, som vist i tabell 5.1. De utgjør derimot en veldig liten andel av befolkningen i disse folkerike kommunene.

Flest personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger per innbygger finner vi i Salangen i Troms (3,4 prosent) og Vadsø i Finnmark (1,9 prosent). Videre følger Sunndal og Hareid i Møre og Romsdal med om lag 1 prosent personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger.

³ Ordemann (2017) viser andelen av alle som har blitt bosatt, 23 prosent, mens vi har regnet om til andelen av de som fortsatt er bosatt for å gjøre tallene mer sammenliknbare.

Tabell 5.1 Antall innbyggere og enslige mindreårige flyktninger, i kommuner med mer enn 50 enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2017

	Antall innbyggere	Antall enslige mindreårige flyktninger	Andel enslige mindreårige flyktninger
Oslo	666 757	1 467	0,2
Trondheim	190 464	400	0,2
Bergen	278 555	386	0,1
Stavanger	132 728	291	0,2
Kristiansand	89 268	251	0,3
Bærum	124 008	205	0,2
Drammen	68 363	201	0,3
Asker	60 781	160	0,3
Sandnes	75 531	130	0,2
Fredrikstad	80 121	121	0,2
Tromsø	74 541	118	0,2
Vadsø	6 154	116	1,9
Skien	54 316	113	0,2
Arendal	44 574	108	0,2
Skedsmo	53 276	103	0,2
Tønsberg	42 707	92	0,2
Ullensaker	35 102	91	0,3
Lørenskog	37 406	82	0,2
Hamar	30 598	79	0,3
Salangen	2 220	76	3,4
Ålesund	47 199	76	0,2
Horten	27 202	75	0,3
Alta	20 446	67	0,3
Gjøvik	30 319	66	0,2
Porsgrunn	36 198	66	0,2
Bodø	51 022	64	0,1
Larvik	44 082	62	0,1
Hammerfest	10 527	59	0,6
Elverum	21 086	57	0,3
Moss	32 407	57	0,2
Grimstad	22 692	55	0,2
Sarpsborg	55 127	55	0,1
Sandefjord	46 195	51	0,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

5.5. Hvem bor hvor?

Landbakgrunnen til personene som fikk opphold som enslige mindreårige flyktninger i hver kommune varierer, som vi kan se i tabell 5.2.

Afghanistan er den største landgruppen, og vi finner derfor en stor andel derifra i mange kommuner – særlig i Salangen, Hammerfest, Bodø og Arendal. Alta og Vadsø skiller seg ut med en stor andel fra Eritrea.

Den største andelen fra Somalia finner vi i Oslo. Tidligere var dette også den største gruppen i kommunen (Wiggen, 2014), men antallet fra Afghanistan har økt de siste årene, og utgjør nå en større del av personene med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger i kommunen.

Tabell 5.2 Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn og kommune. Kommuner med minst 50 enslige mindreårige flyktninger pr 1.1.2017. Prosent

	Antall	Andel	Landbakgrunn							
			Afghanistan	Somalia	Eritrea	Irak	Sri Lanka	Etiopia	Syria	Andre
Hele landet	8 267	100	44	14	16	5	5	4	5	8
Kommune										
Oslo	1 467	100	31	25	7	7	12	8	2	8
Trondheim	400	100	42	11	22	6	3	2	5	10
Bergen	386	100	35	17	12	6	5	4	5	14
Stavanger	291	100	43	13	13	4	4	8	4	10
Kristiansand	251	100	49	10	12	8	.	5	8	9
Bærum	205	100	34	19	12	8	7	5	5	10
Drammen	201	100	44	14	13	9	4	2	4	9
Asker	160	100	53	16	8	4	:	4	:	14
Sandnes	130	100	42	5	18	5	4	5	8	13
Fredrikstad	121	100	39	19	6	12	:	:	8	14
Tromsø	118	100	36	14	16	7	:	14	:	9
Vadsø	116	100	51	9	32	.	.	:	4	:
Skien	113	100	42	15	19	4	:	7	:	9
Arendal	108	100	63	5	18	:	:	:	10	4
Skedsmo	103	100	43	6	12	:	18	7	:	9
Tønsberg	92	100	43	12	12	11	:	:	7	13
Ullensaker	91	100	54	:	:	18	16	:	:	4
Lørenskog	82	100	23	17	17	:	27	:	:	9
Hamar	79	100	37	11	27	:	:	6	:	13
Ålesund	76	100	54	8	12	:	17	:	:	:
Salangen	76	100	67	5	20	:	:	:	5	:
Horten	75	100	56	13	5	:	:	4	:	11
Alta	67	100	42	19	33	:	:	:	:	:
Gjøvik	66	100	45	17	15	:	:	:	6	11
Porsgrunn	66	100	55	11	6	8	:	9	:	9
Bodø	64	100	64	6	9	8	:	:	8	3
Larvik	62	100	37	15	24	:	:	:	6	13
Hammerfest	59	100	64	12	12	:	:	:	:	7
Elverum	57	100	44	16	26	:	:	:	:	:
Moss	57	100	44	14	25	:	:	:	:	9
Grimstad	55	100	47	11	20	:	:	:	:	:
Sarpsborg	55	100	47	16	:	20	:	:	:	:
Sandefjord	51	100	37	12	14	20	:	:	:	12

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

5.6. Hvor mange har flyttet fra hvilke kommuner?

De som blir bosatt i landets største kommuner, flytter i minst grad. Av dem som ble bosatt i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger har mellom 16 og 18 prosent flyttet fra kommunen.

På den andre enden av skalaen finner vi flere små kommuner som har vært aktive i bosetting av nyankomne enslige mindreårige: Over 60 prosent av dem som ble bosatt i Salangen i Troms og Vadsø i Finnmark har flyttet til en annen kommune. Mange av disse flytter også til Oslo.

Tabell 5.3 Opprinnelig bosetningskommune, fraflytting fra opprinnelig bosetningskommunene og flytting til Oslo. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og kommuner som har bosatt minst 50 enslige mindreårige flyktninger. 1.1.2017, antall og prosent

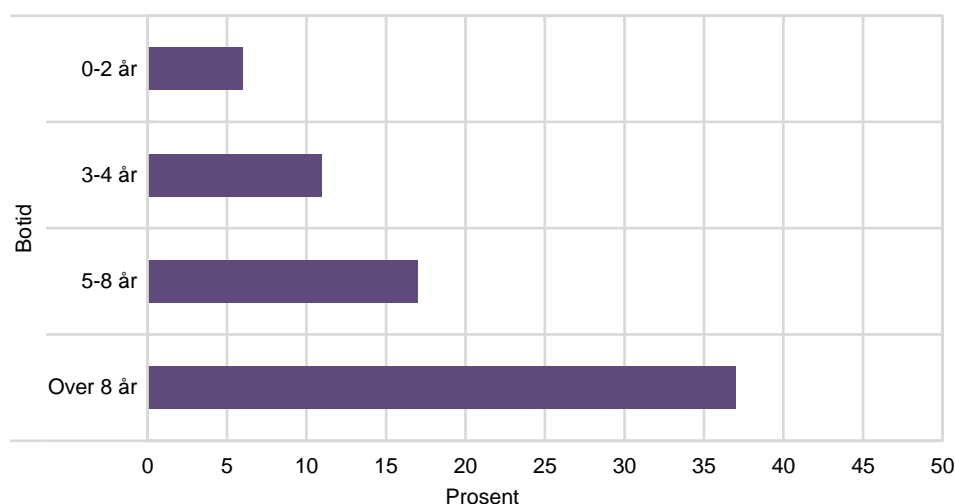
	Antall bosatt totalt	Andel flyttet	Herav flyttet til:	
			Resten av landet	Oslo
Hele landet	8267	38	26	12
Bosetningskommune				
Oslo	597	17	17	
Trondheim	375	16	11	5
Bergen	352	16	10	7
Kristiansand	298	31	19	12
Vadsø	285	60	41	18
Stavanger	203	18	13	4
Bærum	182	30	14	15
Salangen	176	63	35	28
Asker	162	34	21	13
Drammen	157	24	17	6
Tromsø	131	34	21	13
Skien	120	35	22	13
Sandnes	110	25	18	7
Larvik	97	46	36	10
Arendal	94	12	:	:
Hamarøy - Håbmer	94	59	49	10
Horten	81	33	28	5
Nesna	80	54	41	13
Bø	75	72	36	36
Nøtterøy	74	49	:	:
Sunndal	73	58	42	15
Tønsberg	71	35	17	18
Grimstad	71	42	24	18
Levanger	70	49	30	19
Vestvågøy	70	46	29	17
Fredrikstad	70	36	24	11
Alta	69	23	17	6
Flora	69	46	28	19
Elverum	67	36	16	19
Gjøvik	67	34	21	13
Hamar	66	24	17	8
Sortland	61	48	34	13
Alstahaug	60	65	47	18
Steinkjer	60	43	28	15
Lørenskog	59	36	27	8
Vefsn	58	36	19	17
Bodø	58	41	24	17
Notodden	57	49	28	21
Kragerø	56	54	34	20
Hvaler	54	56	56	-
Molde	53	36	25	11
Risør	52	31	21	10
Hammerfest	52	25	:	:
Askøy	52	52	44	8
Lillehammer	51	37	:	:
Ålesund	50	14	:	:
Tynset	50	58	30	28

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

5.7. Flere med lang botid i Oslo

En naturlig følge av dette bosettings- og flyttemønsteret, er at det bor en større andel med lang enn kort botid bor i Oslo. Kun 6 prosent av de mest nyankomne enslige mindreårige flyktningene bor i Oslo ved inngangen til 2017. Til sammenlikning bor nesten 37 prosent av dem med over 8 års botid i Oslo. Dette er vist i figur 5.4.

Figur 5.4 Andel bosatt i Oslo, etter botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Pr 1.1.2017

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

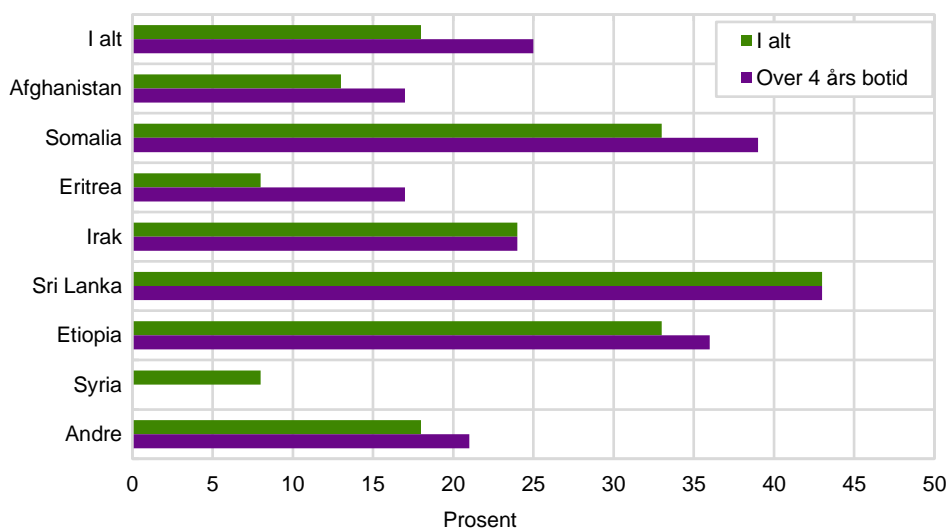
Det er store forskjeller i botid mellom ulike landgrupper, som vist i kapittel 0. Andelen som bor i Oslo er større blant dem som har bodd i Norge mer enn 4 år i alle landgrupper, som vist i figur 5.5.

Det er flere personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger bosatt i Oslo fra land med lang botid. Over 40 prosent av personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger fra Sri Lanka bor i Oslo. Disse har i snitt over 12 års botid i Norge. 32 prosent av personer med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger fra Somalia bor i Oslo. De har i snitt nesten 10 års botid.

De minste andelene bosatt i Oslo finner vi blant de fra Eritrea og Syria. Dette er to land med mange nyankomne enslige mindreårige flyktninger, og de er spredt over kommuner over hele landet.

Irak skiller seg ut med lang gjennomsnittlig botid og bare 23 prosent som bor i Oslo. De har i større grad enn de andre landgrupper med lang botid også bosatt seg i andre større kommuner som Bergen, Trondheim, Drammen og Kristiansand.

Figur 5.5 Andel som bor i Oslo, etter landbakgrunn og botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i 1996-2016. 1.1.2017

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

6. Tilknnytning til arbeidsmarked og utdanning

Kjersti Stabell Wiggen

I dette kapittelet ser vi nærmere på tilknnytning til arbeidsmarked og utdanning for dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 1996 og 2015. Vi vil se nærmere på om de var sysselsatt, under utdanning, registrert arbeidsledige, på sysselsettingstiltak, i introduksjonsprogrammet eller mottakere av ulike stønader. Vi vil se på høyeste utdanningsnivå, både fullført og igangværende utdanning. For dem som er sysselsatt vil vi også se på hvor mange timer de jobber.

6.1. Om bruk av System for persondata

I avsnitt 1.4 om datagrunnlaget, er System for persondata (SFP) beskrevet. Tallene som blir presentert i de neste kapitlene kan avvike noe fra regulær sysselsettingsstatistikk hvor man tar utgangspunkt i *tilknnytning til arbeidsstyrken*⁴, i motsetning til denne rapporten hvor vi tar utgangspunkt i all *aktivitet*. Det er spesielt tallene for arbeidsledighet som kan bli avvikende. I regulær sysselsettingsstatistikk regnes arbeidsledige som en del av arbeidsstyrken, mens de som er under utdanning eller i introduksjonsprogrammet regnes som utenfor arbeidsstyrken. I denne rapporten har vi regnet dem som er under utdanning eller i introduksjonsprogrammet som *aktive*.

Siden én person kan ha flere statuser i SFP samtidig er det gjort noen prioriteringer:

- Dersom en person er registrert arbeidsledig, men også er under utdanning eller deltar i introduksjonsprogrammet, regnes vedkommende som under utdanning/ i introduksjonsprogrammet, og ikke som arbeidsledig. Dette gjelder 24 personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 18 og 29 år.
- Dersom en person er registrert som sysselsatt og deltaker i introduksjonsprogrammet, eller sysselsatt, under utdanning og deltaker i introduksjonsprogrammet, vil vedkommende regnes som sysselsatt eller sysselsatt/under utdanning. Dette gjelder 34 personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 18 og 29 år.
- Dersom en person er under utdanning og samtidig deltar i introduksjonsprogrammet, blir vedkommende regnet som deltaker i introduksjonsprogrammet og ikke under utdanning. Dette gjelder 10 personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger.

Når det gjelder de andre statusene, f.eks. mottak av helserelaterte ytelser, kontantstøtte/enslig forsørger og sosialhjelp, er det mange som har disse i kombinasjon med blant annet arbeid, utdanning, introduksjonsprogram eller registrert arbeidsledige. I slike tilfeller er arbeid og annen aktivitet, evt. registrert arbeidsledighet, prioritert i vår statistikk.

6.2. Sammenlikning med andre grupper

For å få et perspektiv på hvordan det går med de enslige mindreårige flyktningene når det gjelder arbeid og utdanning, vil vi sammenligne med andre relevante grupper. Vi vil se på hovedtendensene sammenlignet med befolkningen generelt i samme alder, og vi vil også se spesielt på hvordan de med bakgrunn som enslige mindreårige flyktninger klarer seg sammenlignet med andre flyktninger som også kom som barn, men med foreldre. Sistnevnte gruppe vil vi i heretter kalle «andre mindreårige flyktninger». Dette er altså personer med flyktningbakgrunn som innvandret fra 1996-2015 og som var under 18 år da de innvandret, enten sammen med foreldrene sine eller til foreldre som bodde i Norge fra før. De kom altså i

⁴ Arbeidsstyrken er summen av de som er registrert som sysselsatte og helt arbeidsledige – altså personer som tilbyr arbeidskraften sin på arbeidsmarkedet.

samme periode som de enslige mindreårige flyktningene, de var også mindreårige da de kom som flyktninger, men forskjellen var at de ikke var enslige, i og med at de hadde foreldrene sine her i landet sammen med seg.

Når vi skal sammenligne med andre grupper, er det nødvendig å se på sammensetningen av gruppene etter bakgrunnsvariabler som kjønn, alder ved innvandring, alder pr 1.1.2016, landbakgrunn og botid. Disse bakgrunnsvariablene kan også ha betydning for hvorvidt man er i arbeid eller utdanning.

Vi har valgt å avgrense gruppene vi sammenligner til kun å gjelde dem som er i alderen 18-29 år pr 1.1.2016. Disse er de unge voksne, som er myndige og er i ferd med å etablere seg på arbeidsmarkedet. Øvre aldersgrense er satt til 29 år, da det ikke er så mange av dem som opprinnelig kom som enslige mindreårige flyktninger som nå er over 29 år. De som har blitt 29 år, har bodd i Norge i minst ti år, og har dermed hatt god tid til å etablere seg her.

I tabell 6.1 viser vi en hovedoversikt over totalt antall personer i hver av de tre populasjonene, samt gjennomsnittsalder pr 1.1.2016, gjennomsnittsalder ved innvandring og gjennomsnittlig botid for flyktninggruppene.

Det er noen personer vi ikke har informasjon om i SFP: for dem som er bosatt som enslige mindreårige flyktningene og som pr 1.1.2016 er i alderen 18-29 år, gjelder dette 2 personer. For gruppen andre mindreårige flyktninger som er i alderen 18-29 år pr 1.1.2016, gjelder det 9 personer. For hele befolkningen i alderen 18-29 år gjelder det 1 293 personer. Disse vil derfor ikke være med i tallene for aktivitet senere i kapittelet.

I tabell 6.1 kan vi se at enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger mellom 18 og 29 år har noenlunde lik gjennomsnittsalder, henholdsvis 22,2 og 22,4 år. Gjennomsnittsalderen i befolkningen i samme aldersgruppe er noe høyere, 23,6 år.

Vi kan også se at de enslige mindreårige flyktningene i gjennomsnitt har en betydelig kortere botid i Norge enn de andre mindreårige flyktningene: 5,8 mot 11,5. De enslige mindreårige flyktningene var i snitt en del eldre enn de andre mindreårige flyktningene ved bosetting i Norge, 15,9 år mot 10,4 år.

Da antall år i landet og alder ved innvandring kan ha stor betydning for om man har etablert seg på arbeidsmarkedet eller er under utdanning, vil dette være viktig å ta høyde for i sammenligningene senere i kapittelet.

Tabell 6.1 Gjennomsnittlig botid, alder ved innvandring og alder pr 1.1.2016. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år, i alt og etter kjønn

	I alt			Menn			Kvinner		
	Befolkningen	Enslige mindreårige flyktninger	Andre mindreårige flyktninger	Befolkningen	Enslige mindreårige flyktninger	Andre mindreårige flyktninger	Befolkningen	Enslige mindreårige flyktninger	Andre mindreårige flyktninger
Gjennomsnittsalder, år	23,6	22,2	22,4	23,6	22,1	22,5	23,6	22,7	22,3
Gjennomsnittsalder ved innvandring, år		15,9	10,4		16	10,4		15,5	10,3
Gjennomsnittlig botid, år		5,8	11,5		5,6	11,5		6,7	11,5
Antall	838 718	4 580	206 60	430 016	3 758	11 003	408 702	822	9 657

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og Utlendingsdirektoratet (UDI)

De to flyktninggruppene har også ulik sammensetning når det gjelder landbakgrunn og gjennomsnittlig botid for de ulike landene, se tabell 6.2. Det er spesielt de fra Afghanistan, Irak og Eritrea som skiller seg ut. Blant de andre mindreårige flyktningene utgjør personer med Irak som opprinnelsesland en større andel enn blant de enslige mindreårige flyktningene, mens en mye større andel blant de

enslige mindreårige flyktingene kommer fra Afghanistan og Eritrea enn blant de andre mindreårige flyktingene.

Tabell 6.2 Gjennomsnittlig botid, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktinger, og andre mindreårige flyktinger. Alder 18-29 år. Andel og antall. Pr 1.1.2016

	Enslige mindreårige flyktinger			Andre mindreårige flyktinger		
	Andel	Gjennomsnittlig botid, år	Antall	Andel	Gjennomsnittlig botid, år	Antall
Afghanistan	49	5,4	2 264	10	10,7	2 109
Somalia	16	7,1	721	17	10,5	3 465
Eritrea	11	3,1	483	3	5,4	548
Irak	4	8,1	201	20	13	4 223
Sri Lanka	5	9,2	211	1	14,3	219
Etiopia	4	6,9	175	3	10,3	529
Syria	1	1,7	65	1	8,4	239
Andre	10	6,3	460	45	11,8	9 328

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og Utlendingsdirektoratet (UDI)

I sammenligningene vil vi også se noe på kjønnsforskjeller. Årsaken til dette er at de enslige mindreårige flyktingene som gruppe består av over 80 prosent menn. Både i befolkningen og blant de andre mindreårige flyktingene er kjønnsfordelingen jevn, det vil si omtrent halvparten menn og halvparten kvinner, se tabell 6.3. Senere i analysen vil vi se at tilknytning til arbeid og utdanning er forskjellig for kvinner og menn.

Tabell 6.3 Andel kvinner og menn. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktinger, og andre mindreårige flyktinger. Alder 18-29 år. Pr 1.1.2016

	Befolkningen	Enslige mindreårige flyktinger	Andre mindreårige flyktinger
Menn	51	82	53
Kvinner	49	18	47
Antall	838 718	4 580	20 660

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og Utlendingsdirektoratet (UDI)

6.3. Tre av fire i arbeid eller utdanning

I tabell 6.4 viser vi aktivitetsstatus for de tre populasjonene, alle i alderen 18-29 år, fordelt på kjønn. I alt 74 prosent av dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktinger var aktive, dvs. i arbeid, utdanning eller i introduksjonsprogrammet, per november 2015. Dette er en del lavere enn det vi finner i befolkningen i alt (85 prosent). I den andre flyktinggruppen er andelen aktive 77 prosent, og de har dermed en noe større andel aktive enn dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktinger.

Det som skiller seg ut hos de enslige mindreårige flyktingene spesielt, er at andelen i introduksjonsprogram og med ukjent arbeidsmarkedsstatus er mye større enn hos de andre populasjonene (se avsnitt 6.15 for informasjon om dem med ukjent status). Dette henger mye sammen med at de som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktinger i gjennomsnitt har kortere botid enn den andre flyktinggruppen.

Tabell 6.4 Aktivitetsstatus per november 2015. Befolkningen, bosatte enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. I alt og etter kjønn. Antall og prosent

	Befolkningen			Enslige mindreårige flyktninger			Andre mindreårige flyktninger		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Antall	837 414	429 447	407 967	4 578	3 757	821	20 651	10 997	9 654
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Andel aktive i alt	85	85	85	74	75	69	77	76	79
Herav:									
Sysselsatt	44	47	41	32	34	24	30	33	27
Sysselsatt og under utdanning	22	20	24	25	26	20	21	18	24
Under utdanning	18	18	18	14	13	20	25	24	26
Introduksjonsordning	1	1	1	4	4	5	1	1	1
Andel ikke-aktive	8	8	8	12	11	13	13	15	11,9
Herav:									
Registrert helt arbeidsledig	2	3	2	4	4	3	5	6	4
Andre arbeidssøkende	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Helserelaterte ytelser	4	4	4	2	2	2	3	4	3
Sosialhjelp	1	1	1	4	3	5	2	3	2
Kontantstøtte, enslig forsørger	0	0	1	1	:	3	1	0	2
Andre grupper	0	0	0	0	0	:	0	1	0
Ukjent status	8	7	8	14	14	18	10	10	9

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Til sammen er over halvparten (57 prosent) av dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger sysselsatt. Andel sysselsatte blant de andre mindreårige flyktninger er 5 prosentpoeng mindre (51 prosent). De som er bosatt som enslige mindreårige flyktninger har også oftere kombinasjonen jobb/utdanning, 25 prosent mot 21 prosent.

En annen forskjell mellom de to gruppene er at en mye større andel av de andre mindreårige flyktningene er under utdanning enn hva vi finner hos de enslige mindreårige flyktningene. Her er forskjellen hele 11 prosentpoeng. Noen av de enslige mindreårige flyktningene kan fremdeles være i grunnskoleopplæring, men det vil ikke vises i kategorien «under utdanning». Per i dag finnes det ikke noe register på individnivå for personer som deltar i grunnskolen. Disse vil ofte ha ukjent status istedenfor.

Det er en større andel som er registrert helt arbeidsledig i de to flyktninggruppene sammenlignet med befolkningen generelt. I avsnitt 6.14 ser vi nærmere på dem som er registrert arbeidsledige.

Andel som mottar helserelaterte ytelser er noenlunde lik for befolkningen og andre mindreårige flyktninger (3-4 prosent), men noe lavere for dem som er bosatt som enslige mindreårige flyktninger (rundt 2 prosent). I kategorien helserelaterte ytelser finner vi i hovedsak mottakere av arbeidsavklaringspenger, sykepenger og uføretrygd. Dette er personer som ikke har helserelaterte ytelser i kombinasjon med f.eks. arbeid eller utdanning, da de har fått status som henholdsvis sysselsatt eller under utdanning.

Når det gjelder mottakere av sosialhjelp, finner vi en større andel blant de to flyktninggruppene enn hva vi finner i befolkningen generelt. Andelen er noe større blant de enslige mindreårige flyktningene enn blant de andre mindreårige flyktningene. Sosialhjelpsmottakere som gruppe har generelt dårligere levekår enn gjennomsnittsbefolkningen (Omholt, 2016). Det gjelder både helse, bolig, økonomi og tilknytning til arbeidslivet. De som her har status «sosialhjelp», er personer som ikke har dette i kombinasjon med for eksempel sysselsatt, introduksjonsprogram eller registrert arbeidsledig.

6.4. Flere i arbeid og utdanning etter fire år

I tabell 6.5 har vi skilt ut dem som pr 1.1.2016 har botid på fire år eller mer i begge flyktninggruppene. Siden de enslige mindreårige flyktningene i gjennomsnitt har mye kortere botid enn den andre flyktninggruppen, vil en begrensning på minst fire års botid gi et bedre sammenligningsgrunnlag. Da er det ikke lenger noen som deltar i introduksjonsprogrammet, og flyktningene har fått tid til å starte i jobb eller utdanning.

Tabell 6.5 Aktivitetsstatus per november 2015. Bosatte enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Botid minst 4 år. Alder 18-29 år. I alt og etter kjønn. Antall og prosent

	Enslige mindreårige flyktninger			Andre mindreårige flyktninger		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Antall	3 452	2 856	596	19 548	10 424	9 124
Total	100	100	100	100	100	100
Andel aktive, i alt	79	80	75	77	76	79
Herav:						
Sysselsatt	38	39	30	32	35	29
Sysselsatt og under utdanning	28	29	23	21	18	25
Under utdanning	13	12	21	24	23	25
Introduksjonsordning	0	0	1	0	0	0
Andel ikke-aktive, i alt	14	13	16	14	15	12
Herav:						
Registrert helt arbeidsledig	5	5	4	5	6	4
Andre arbeidssøkende	1	1	2	2	2	1
Helserelaterte ytelser	3	3	2	4	4	3
Sosialhjelp	3	3	4	2	3	2
Kontantstøtte, enslig forsørger	1	0	4	1	0	2
Andre grupper	0	1	0	0	1	0
Ukjent status	8	7	10	9	9	9

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Andel aktive blant dem med botid på fire år eller mer er 5 prosentpoeng større enn for alle enslige mindreårige flyktninger. For de andre mindreårige flyktningene med botid på minst fire år er andel aktive lik som for denne gruppen totalt. Det er veldig få i denne gruppen med under fire års botid, slik at det å fjerne dem med kortest botid vil ikke gi like store utslag for andelen aktive. Blant de enslige mindreårige derimot er det en større andel nyankomne, og når færre av disse er aktive trekker dette den totale andelen aktive ned.

Etter minst fire års botid ser vi hos de enslige mindreårige flyktningene en økning både i andel sysselsatte og andel som er sysselsatt i kombinasjon med utdanning. Andel sysselsatte blant enslige mindreårige menn med minst fire års botid er så vidt større enn blant menn i samme alder i befolkningen som helhet. Det er likevel en viktig forskjell: Det er vanligere blant dem som er bosatt som enslige mindreårige å ha jobb i kombinasjon med utdanning, mens blant unge menn (18-29 år) i befolkningen generelt er en større andel kun i jobb.

For enslige mindreårige flyktningkvinner med minst fire års botid, er andelen sysselsatte derimot fortsatt mindre enn blant kvinner i samme alder i befolkningen. Andel sysselsatte er større blant unge kvinner generelt, mens andel i jobb og under utdanning er lik som for enslige mindreårige kvinner med minst fire års botid.

Vi ser en mindre andel med ukjent tilknytning til arbeidsmarkedet blant de enslige mindreårige flyktningene med fire års botid eller mer. Nivået her er tilsvarende som vi finner i den andre flyktninggruppen og i befolkningen generelt. Vi skal se nærmere på dem med ukjent status i avsnitt 6.15.

Vi vil i det følgende se litt nærmere på de to flyktninggruppene og se på aktivitet etter kjønn, alder, ulik botid og landbakgrunn.

6.5. Kvinner oftere under utdanning

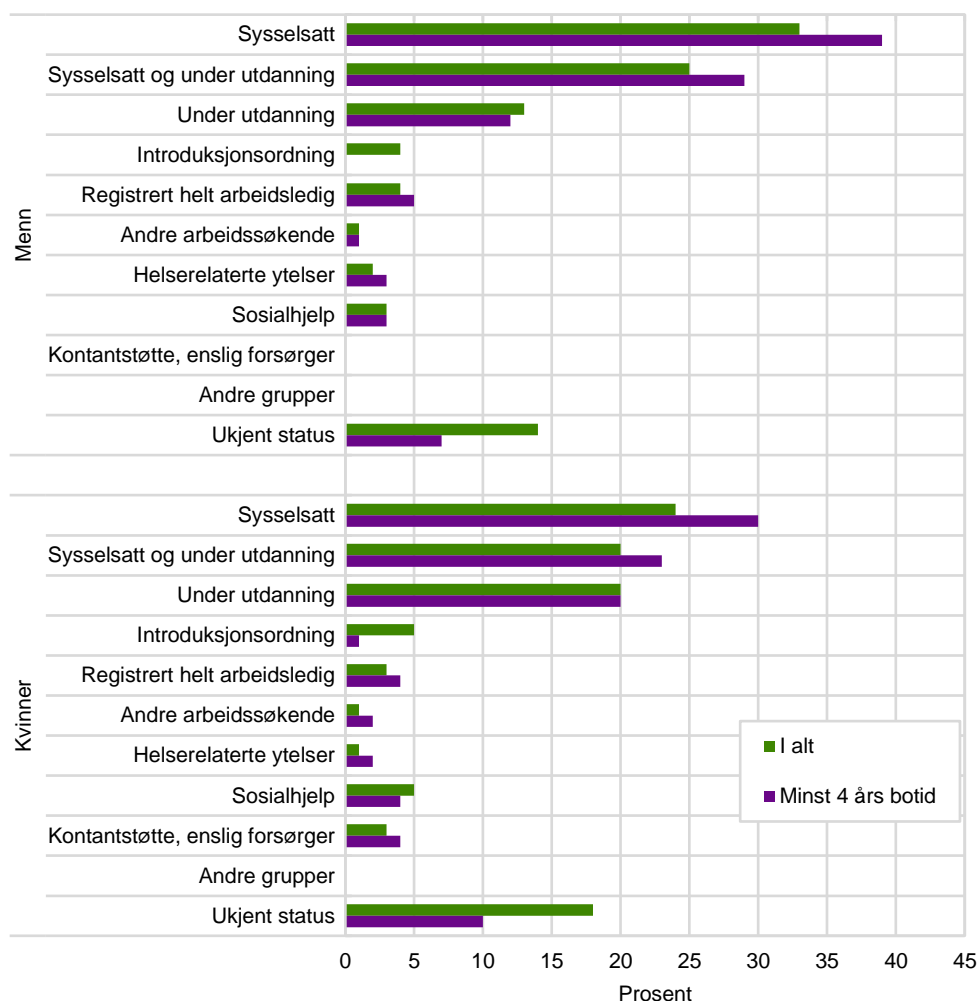
Tabell 6.4 viser at det er like stor andel aktive kvinner som menn i hele befolkningen (85 prosent), mens blant dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger er det en større andel blant menn enn blant kvinner, henholdsvis 75 prosent av mennene og 69 prosent av kvinnene, altså en forskjell på 6 prosentpoeng.

Kjønnsforskjellene kommer i hovedsak av at det er en større andel menn som er sysselsatt eller sysselsatt i kombinasjon med utdanning. Blant kvinnene er det derimot en større andel enn blant mennene som er under utdanning.

I tabell 6.5 ser vi kjønnsforskjeller for dem med botid på fire år eller mer. Sammenlignet med tabell 6.4 ser vi en økning i andel aktive i tabell 6.5. Blant kvinnene har andelen økt til 75 prosent, og blant mennene har den økt til 80 prosent og nærmer seg med det nivået for samme aldersgruppe i befolkningen. Økningen i andel aktive skyldes i hovedsak økning i andel sysselsatte – for både menn og kvinner har andelen i jobb økt med nesten 10 prosentpoeng.

Figur 6.1 illustrerer forskjellen mellom enslige mindreårige flyktninger i alt og dem som har bodd i landet i fire år eller mer.

Figur 6.1 Aktivitetsstatus per november 2015, etter kjønn og botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Andel som kun er under utdanning endrer seg lite når vi bare ser på dem med botid på over 4 år. Kvinnene som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger og som har botid på minst fire år, er fortsatt i større grad under utdanning enn mennene.

Av kvinnene i alderen 18-29 år som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger er det 3 prosent som hovedsakelig mottar kontantstøtte eller ytelse som enslig forsørger. Andelen i 2015 er mye mindre enn i 2011, da den var på nesten 7 prosent. Hos kvinner i befolkningen generelt i samme alder er andelen 1 prosent. Hos de andre mindreårige flyktningene har 2 prosent av kvinnene denne statusen.

De andre mindreårige flyktningene har en større andel aktive blant kvinnene enn mennene, og vi kan se samme tendens her til at kvinnene i større grad enn mennene er under utdanning. Det er likevel ikke så store kjønnsforskjeller i denne gruppen som blant de som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger.

6.6. Lavt utdanningsnivå

De som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger har i gjennomsnitt lavere utdanningsnivå enn befolkningen generelt i samme alder. I befolkningen i alderen 18-29 år er det under én av tre som har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mens det blant de enslige mindreårige gjelder to av tre.

I befolkningen har 36 prosent videregående som høyeste utdanningsnivå, og 26 prosent har utdanning på høyskole-/universitetsnivå. Blant de enslige mindreårige er det bare 11 prosent som har utdanning på videregående nivå, og 3 prosent på høyskole-/universitetsnivå (se figur 6.2).

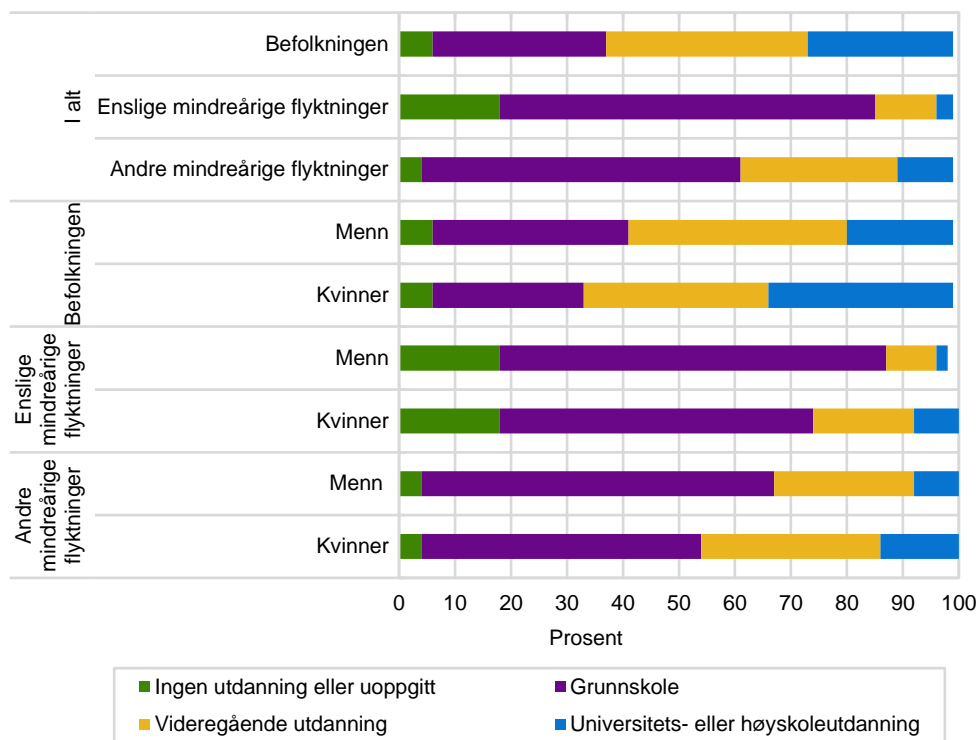
Utdanningsnivået til de andre mindreårige flyktningene er generelt litt høyere enn hos de enslige mindreårige, men lavere enn i befolkningen i samme aldersgruppe.

I alle tre gruppene ser vi at utdanningsnivået er høyere blant kvinnene enn blant mennene.

Det er også tre ganger så mange blant enslige mindreårige flyktninger som har ingen eller uoppgitt utdanning, enn i befolkningen generelt. I Norge har vi god oversikt over den utdanning innvandrere tar etter at de kommer til Norge, men vi har ikke noe godt system for å fange opp den utdanningen innvandrerne har tatt i utlandet før de ble bosatt i Norge. Av den grunn er det en mye større andel blant innvandrere som har uoppgitt utdanningsnivå i registeret.

Vi kan anta ut i fra alder og landbakgrunn at de som kommer som enslige mindreårige flyktninger ikke nødvendigvis har hatt mulighet til å gjennomføre så mye skolegang før de kom til Norge. I tillegg vet vi fra Levekårsundersøkelsen blant personer med innvandringsgrunn (Vrålstad og Wiggen, 2017) at det blant innvandrere fra nyere flyktningland som Somalia, Eritrea og Afghanistan er spesielt dem uten utdanning vi mangler opplysninger om i registeret.

Figur 6.2 Høyeste utdanningsnivå per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

6.7. Igangværende utdanning og utdanningsretning

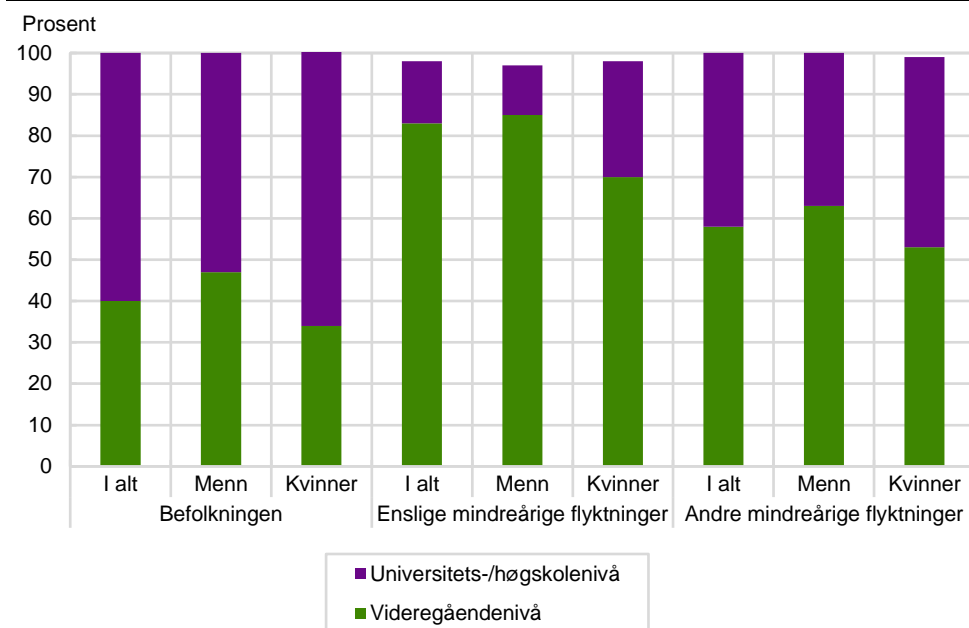
Rundt 40 prosent av befolkningen i alderen 18-29 år var under utdanning i november 2015. Blant de enslige mindreårige flyktningene var 38 prosent under utdanning, og blant de andre mindreårige flyktningene var tilsvarende andel 46 prosent.

Hva slags utdanning er de i gang med? De aller fleste av de enslige mindreårige flyktningene som er i gang med utdanning går på videregående skole, 83 prosent. Kun 15 prosent er i gang med høyere utdanning (figur 6.3).

I befolkningen i samme alder er andelen i videregående utdanning mye mindre: 40 prosent av dem som er under utdanning går i videregående skole. Hele 60 prosent tar utdanning på universitet eller høyskole.

Blant andre mindreårige flyktninger er en større andel i gang med utdanning på universitet/høyskole enn blant de enslige mindreårige. Andelen er likevel mindre enn i befolkningen i samme alder: 58 prosent går i videregående skole, mens 42 prosent tar høyere utdanning.

Som tidligere nevnt, er personer som går i grunnskolen ikke inkludert i dem som er under utdanning, da det ikke finnes registerdata på individnivå for deltakelse i grunnskolen.

Figur 6.3 Igangværende utdanning per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger, andre mindreårige flyktninger. Etter kjønn. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Det er en større andel blant kvinnene som er i gang med utdanning på universitets- eller høgskolenivå enn blant mennene, og dette gjelder alle tre gruppene. Blant de enslige mindreårige flyktningene går 28 prosent av kvinnene som er under utdanning på universitet eller høyskole, mot 18 prosent av mennene. Siden populasjonen av enslige mindreårige flyktninger i hovedsak består av menn, virker den lave andelen av menn i høyere utdanning sterkt inn på totalen. Andel kvinner i høyere utdanning er likevel mye mindre enn i de to andre populasjonene.

6.8. Studieretning

Tabell 6.6 viser studieretning for dem som er under utdanning, fordelt på videregående og universitets- og høyskolenivå. Vi ser valg av studieretning for befolkningen, dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger.

På videregående utdanningsnivå er de enslige mindreårige flyktningene overrepresentert i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. Omtrent dobbelt så stor andel blant de enslige mindreårige flyktningene tar denne type utdanning sammenlignet med både befolkningen og de andre mindreårige flyktningene. Denne overrepresentasjonen kommer i stor grad av at studieretningen er mye vanligere blant mannlige enn kvinnelige enslige mindreårige flyktninger: Nær halvparten av enslige mindreårige menn under utdanning har denne studieretningen. Da populasjonen har en stor overvekt av menn, påvirker dette totalen.

Enslige mindreårige flyktninger er også overrepresentert i helse-, sosial- og idrettsfag, spesielt kvinnene: Over halvparten av de enslige mindreårige kvinnene velger den studieretningen, mot bare 20 prosent av kvinnene i befolkningen, og 33 prosent av kvinnene blant de andre mindreårige flyktningene. Samtidig er de enslige mindreårige flyktningene underrepresentert i allmenne fag, sammenlignet med de to andre gruppene.

På universitets- og høghskolenivå ser vi det samme mønsteret: enslige mindreårige flyktninger er også her overrepresentert i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. De enslige mindreårige flyktningene er også overrepresentert i helse-, sosial- og idrettsfag, uavhengig av kjønn. Samtidig er de underrepresentert i humanistiske og estetiske fag, lærerutdanninger og utdanninger innen pedagogikk, og samfunnsfag og juridiske fag.

Valg av studieretning er mer likt mellom befolkningen og de andre mindreårige flyktningene, men vi ser at også de andre mindreårige flyktningene er noe overrepresentert i helse-, sosial og idrettsfag.

Tabell 6.6 Studieretning, igangværende utdanning per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. Etter kjønn og utdanningsnivå

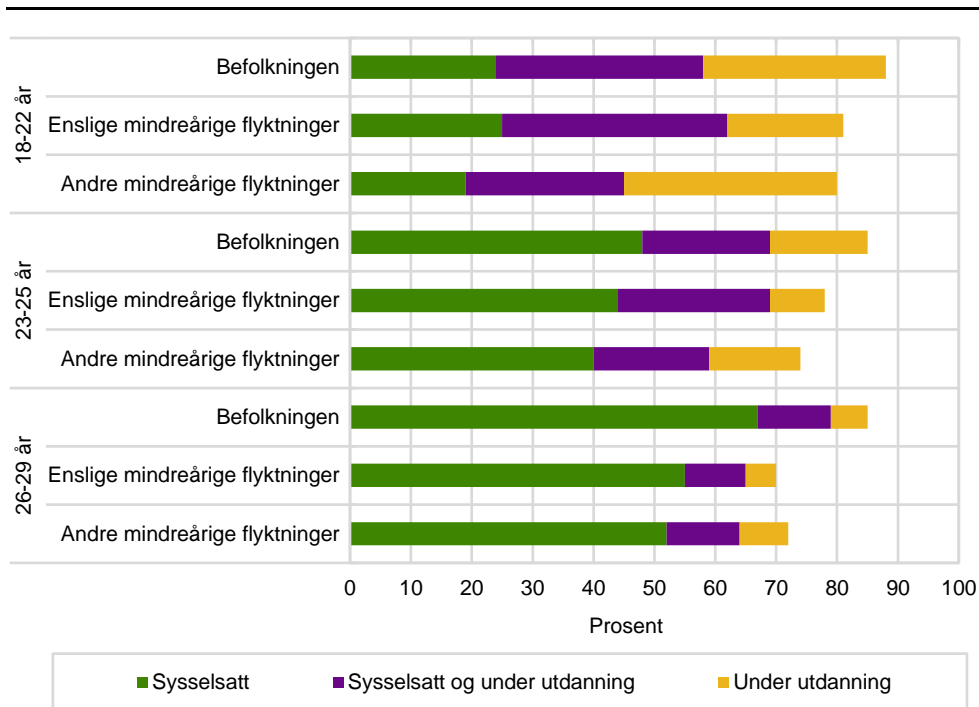
	Befolkningen			Enslige mindreårige flyktninger			Andre mindreårige flyktninger		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Videregående nivå									
Allmenne fag	41	32	52	23	21	34	46	42	50
Humanistiske og estetiske fag	5	2	7	1	1	2	2	1	3
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	-	0	-	-	-	-	-	-
Samfunnsfag og juridiske fag	2	2	2	:	:	:	1	1	1
Økonomiske og administrative fag	4	3	4	7	8	3	6	7	5
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	29	47	7	42	50	4	20	35	3
Helse-, sosial- og idrettsfag	12	6	20	22	16	53	21	10	33
Primærnæringsfag	2	2	2	:	:	:	0	0	0
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	5	5	5	3	3	2	3	3	4
Uoppgitt fagfelt	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Antall	132 357	74 295	58 062	1 467	1 234	233	5 453	2 862	2 591
Universitet- eller høghskolenivå									
Humanistiske og estetiske fag	10	9	10	4	2	6	6	5	7
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	12	8	16	5	3	7	9	5	12
Samfunnsfag og juridiske fag	14	12	16	8	8	6	14	12	16
Økonomiske og administrative fag	18	21	16	17	21	10	20	26	15
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	20	32	12	32	40	16	20	32	11
Helse-, sosial- og idrettsfag	20	11	27	32	21	53	29	16	39
Primærnæringsfag	1	1	0	-	-	-	:	:	:
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	4	6	2	:	:	:	2	3	1
Uoppgitt fagfelt	1	0	1	0	1	-	0	0	0
Antall	200 979	84 990	115 989	273	177	96	3 945	1 703	2 242

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

6.9. Høyere sysselsetting blant de eldste

Figur 6.4 viser aktivitetsstatus for ulike aldersgrupper i de ulike populasjonene. For de to flyktninggruppene har vi her bare tatt med dem som har botid på minst fire år. Ved å sammenligne flyktninger som har hatt noen år i landet, og som har fått tid til å etablere seg på arbeidsmarkedet eller starte med utdanning får vi et mer relevant sammenligningsgrunnlag.

Figur 6.4 Andel sysselsatte/i utdanning per november 2015, etter alder ved utgangen av 2015. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid på minst fire år og andre mindreårige flyktninger med samme botid. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Rundt 1600 av dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger og som har botid på fire år eller mer, er i alderen 18-22 år. 62 prosent av disse er registrert som sysselsatte. Dette er noe større enn andel sysselsatte i befolkningen generelt i samme aldersgruppe (58 prosent) og blant andre mindreårige flyktninger (45 prosent).

Som vi også har sett tidligere, er en mindre andel av enslige mindreårige under utdanning, sammenlignet med andre mindreårige flyktninger og den jevnaldrende befolkningen. Dette gjelder spesielt når vi ser på den yngste aldersgruppen, 18-22 år.

Omtrent 1000 av de enslige mindreårige flyktningene er 23-25 år per 1.1.2016. I denne aldersgruppen er det en større andel sysselsatte i alle tre gruppene. Andelen sysselsatte blant de enslige mindreårige er på nivå med befolkningen generelt (69 prosent), mens blant de andre mindreårige flyktningene er den fortsatt noe mindre (59 prosent).

Litt over 700 av dem som har kommet til landet som enslige mindreårige flyktninger og har bodd her i minst 4 år, var i den eldste aldersgruppen, 26-29 år, ved utgangen 2015. I denne gruppen er andelen sysselsatte 4 prosentpoeng mindre enn i aldersgruppen under, mens for befolkningen og andre mindreårige flyktninger er andelen sysselsatte større sammenlignet med aldersgruppen under. I 2011 var derimot andelen sysselsatte enslige mindreårige flyktninger i alderen 26-29 år større enn blant de yngre, selv om økningen var mindre enn i befolkningen i samme alder.

Det kan være flere grunner til at andelen sysselsatte enslige mindreårige flyktninger ikke øker tilsvarende som i befolkningen i alderen 26-29 år. Det er en liten populasjon, som fort kan preges av sammensettingseffekter. Videre kan det være en del enslige mindreårige kvinner som faller ut av arbeidslivet i forbindelse

med at de får barn, og at det skjer i større grad enn i befolkningen. Vi har også i kapittel om flytting sett at flere flytter med økt botid, og dermed også med økt alder. Det kan være mulig at i det man flytter fra opprinnelig bosettingskommune mister man tilknytningen til arbeidslivet når man etablerer seg på nytt bosted.

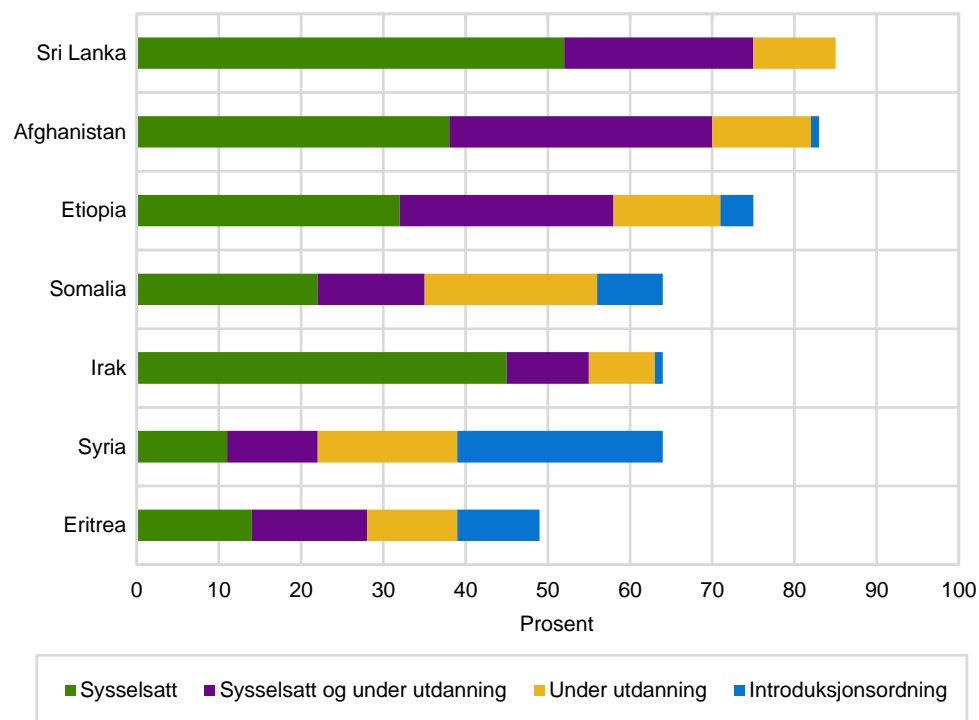
For hver aldersgruppe skjer det et skifte ved at det er større andel i alle gruppene som kun er sysselsatt og en mindre andel som kombinerer arbeid og utdanning. Blant dem som er bosatt som enslige mindreårige flyktninger er det også jevnt over er en mindre andel som er i utdanning enn blant andre mindreårige flyktninger. Når det gjelder sysselsetting derimot, har de enslige mindreårige flyktningene en noe større andel sysselsatte – særlig i de to yngste aldersgruppene

De enslige mindreårige flyktningene har i gjennomsnitt kortere botid i Norge enn den andre flyktninggruppen, slik at det er viktig å se sysselsetting og aktivitet opp mot botid. Det vil vi komme nærmere inn på i avsnitt 6.11. Vi vil også senere i rapporten se på registrert arbeidsledighet i de tre populasjonene, se avsnitt 6.14.

6.10. Høy sysselsetting blant dem fra Sri Lanka og Afghanistan

Vi skal se litt nærmere på forskjellen mellom enslige mindreårige flyktninger med ulik landbakgrunn. Figur 6.5 viser aktivitetsstatus etter landbakgrunn for dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger, også de med mindre enn 4 års botid.

Figur 6.5 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Det er store forskjeller i aktivitetsnivået etter landbakgrunn. De som har kommet som enslige mindreårige flyktninger fra Sri Lanka har en større andel sysselsatte, og en andel aktive på samme nivå som det vi finner i befolkningen i alt i alderen 18-29 år (se tabell 6.4). 75 prosent av dem fra Sri Lanka er sysselsatt. De som har kommet som enslige mindreårige flyktninger fra Afghanistan har også en stor andel aktive, tilsammen over 80 prosent, hvorav 70 prosent er sysselsatt.

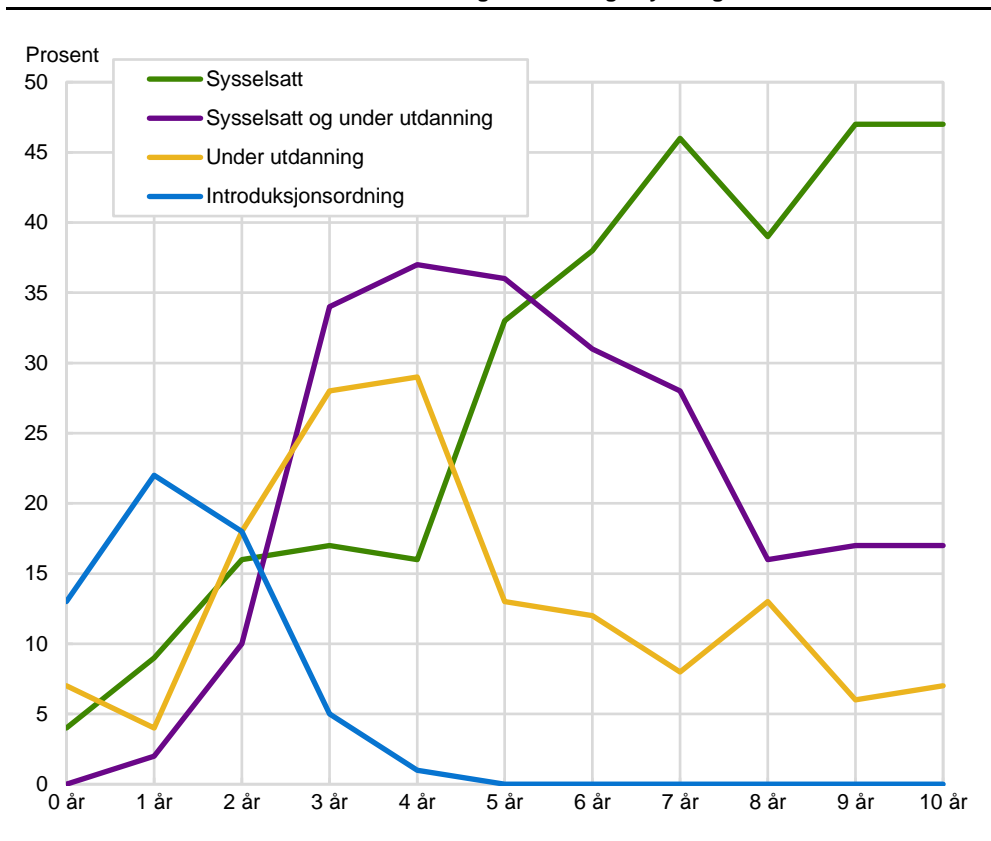
Lavest sysselsetting finner vi blant dem som har kommet som enslige mindreårige flyktninger fra Syria og Eritrea hvor under 30 prosent er sysselsatt. Nær halvparten fra Eritrea er utenfor arbeid, utdanning eller introduksjonsprogram. På grunn av kort botid er mange av dem fra Syria og Eritrea i introduksjonsprogrammet, og de har ennå ikke hatt muligheten til å etablere seg på arbeidsmarkedet. En god del kan også være i grunnskoleutdanning, og kan da være registrert med ukjent status. Vi skal i avsnitt 6.11 vise at det er store forskjeller i aktivitetsnivå etter botid.

Også enslige mindreårige med bakgrunn fra Somalia har en liten andel i arbeid, 35 prosent. Gjennomsnittlig botid for dem med bakgrunn fra Somalia er 7 år ved utgangen av 2015, slik at gruppen er ikke i like stor grad som de fra Syria og Eritrea preget av kort botid. Som vi så i figur 3.2 ble det bosatt mange enslige mindreårige flyktninger fra Somalia rundt 2013.

6.11. Sysselsetting øker med botid

Generelt vet vi at innvandreres og flyktningers tilknytning til arbeidsmarkedet øker med lengre botid (Olsen, 2017). Det tar tid å bli kjent med et nytt samfunn og lære et nytt språk. I 2004 ble det toårige introduksjonsprogrammet for flyktninger etablert, og noen av de enslige mindreårige flyktingene går gjennom det. Andre går i grunnskoleopplæring. Dette gjør at sysselsettingsandelene naturlig nok er lave de første årene etter bosetting.

Figur 6.6 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. 18-29 år. Prosent

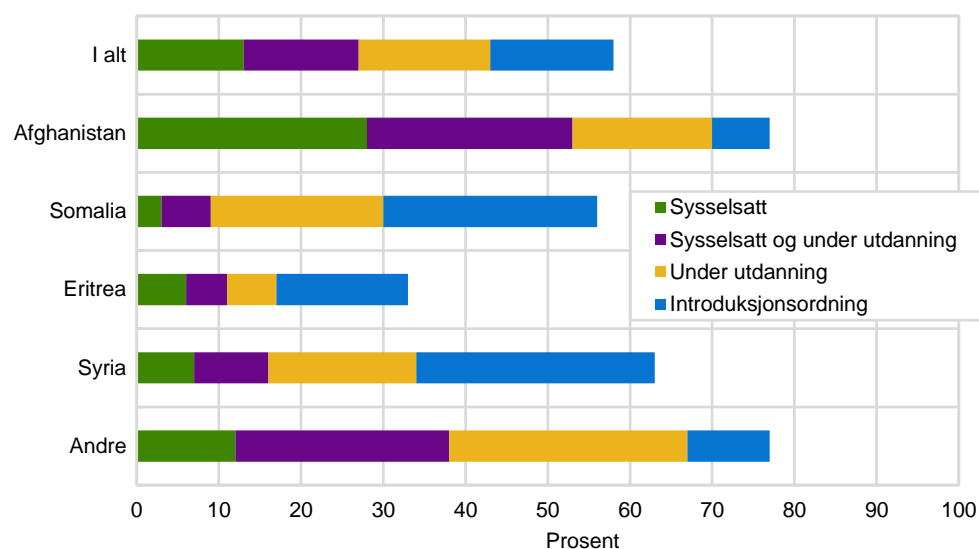
Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Vi ser av figur 6.6 at andelen sysselsatte er minst for dem med kort botid, og stiger gradvis blant dem med lengre botid. Andelen som tar utdanning er størst etter 3-4 års botid. Dette er kun utdanning på videregående nivå eller høyere utdanning. Personer i grunnskoleutdanning har vi ikke registerdata på.

Andelen som kombinerer jobb og utdanning er størst blant dem med 3-5 års botid, før den deretter synker gradvis. Det er en liten andel av de enslige mindreårige flyktningene som går gjennom introduksjonsprogrammet i løpet av de første årene i Norge.

Figur 6.7– figur 6.9 viser forskjeller i aktivitetsnivå etter botid og landbakgrunn. Vi viste i kapittel 3 at det er store forskjeller i når de ulike landgruppene ble bosatt i Norge (se figur 3.2). Vi har tatt med de av de syv største gruppene etter landbakgrunn hvor det er tilstrekkelig antall personer i botidsgruppene for vise aktivitetsstatus.

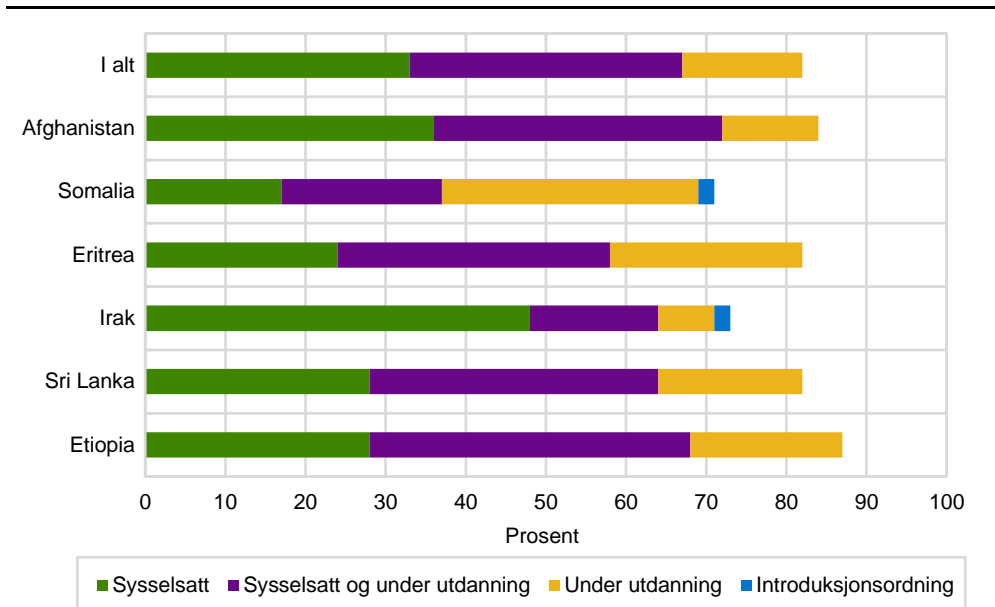
Figur 6.7 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid 0-3 år. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Blant dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger og som har botid på 0-3 år, er det en del som deltar i introduksjonsprogrammet, spesielt blant dem fra Somalia (26 prosent) og Syria (29 prosent). Blant dem fra Afghanistan er over halvparten i jobb. Vi ser også at det for denne botidsgruppen er en viss andel som verken er i jobb, utdanning eller introduksjonsprogrammet. En del av disse kan vi anta er i grunnskoleopplæring.

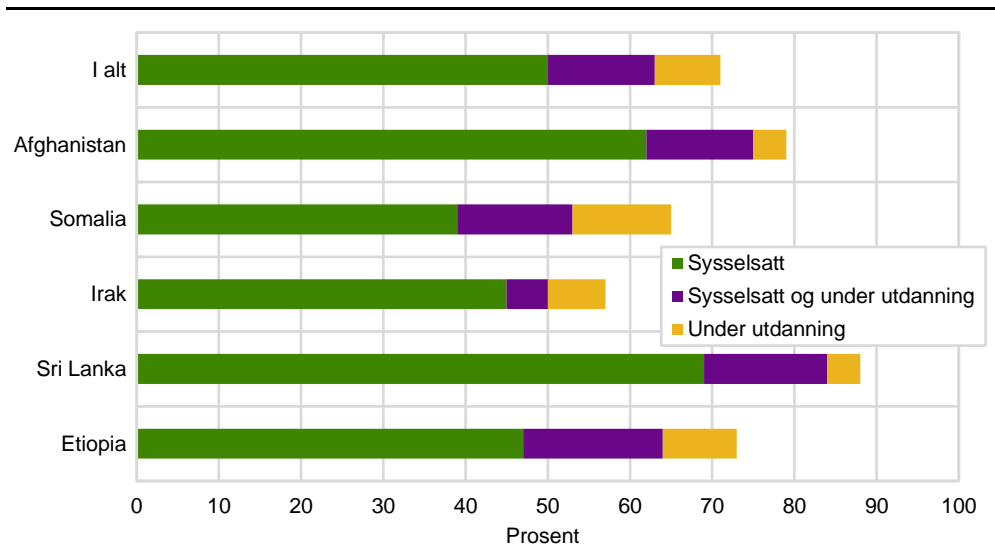
Figur 6.8 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid 4-7 år. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

For alle landene ser vi at sysselsettingen er høyere blant dem med lengre botid. Blant dem som har botid på 4-7 år, finner vi størst andel i jobb i gruppene fra Afghanistan og Etiopia, og også Sri Lanka og Irak. Blant dem fra Somalia er det en stor andel under utdanning. Andel aktive er over 80 prosent for alle landene unntatt Somalia og Irak, som ligger på litt over 70 prosent.

Figur 6.9 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med mer enn 7 års botid. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Totalt sett er aktivitetsnivået lavere for dem med mer enn syv års botid, sammenlignet med dem som har bodd i Norge i 4-7 år. Andelen sysselsatte er lite endret, men vi ser at det er flere som er kun sysselsatt og færre som kombinerer arbeid med utdanning.

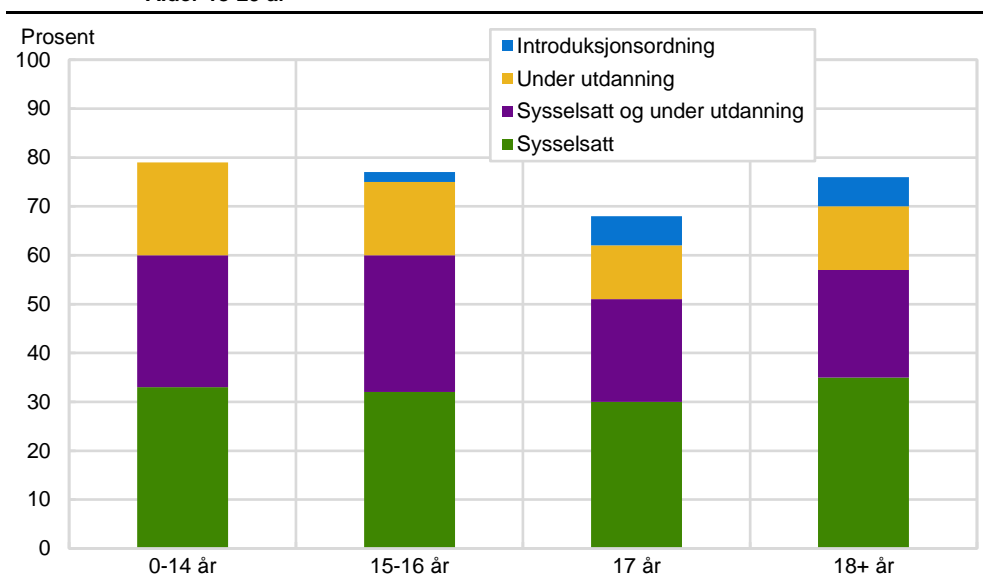
Det er størst andel sysselsatte blant dem fra Sri Lanka, etterfulgt av Afghanistan og Etiopia. Når det gjelder enslige mindreårige fra Somalia er andel sysselsatte større

hos dem med mer enn syv års botid, enn i gruppen med kortere botid. Irak har dem minste andelen aktive, med en andel på under 60 prosent. Det er omtrent 10 prosentpoeng lavere enn for bosatte enslige mindreårige fra Irak med 4-7 års botid.

6.12. Andel aktive etter alder ved bosetting

Tidligere analyser av innvandreres tilknytning til arbeidsmarkedet viser at alder ved innvandring har betydning for sysselsettingsnivå og om man tar utdanning (Berge, Olsen, og Næsheim, 2017). I avsnitt 3.6 så vi at omtrent to av tre som blir bosatt som enslige mindreårige flyktninger er mellom 15-17 år ved bosetting. I figur 6.10 ser vi på aktivitetsnivå for de enslige mindreårige flyktningene mellom 18-29 år, etter hvor gamle de var ved bosetting.

Figur 6.10 Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter alder ved bosetting. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Andelen i arbeid eller utdanning er størst blant dem som ble bosatt da de var 14 år eller yngre (79 prosent). Like etter kommer de som var i alderen 15-16 år og de som var 18 år eller eldre (76-77 prosent). Blant dem som var 17 år ved bosetting er 68 prosent i utdanning eller arbeid per november 2015.

De som var yngst ved bosetting har også lengst botid når de er i alderen 18-29 år, slik at dette mønsteret gjenspeiler det vi så i avsnittet om botid.

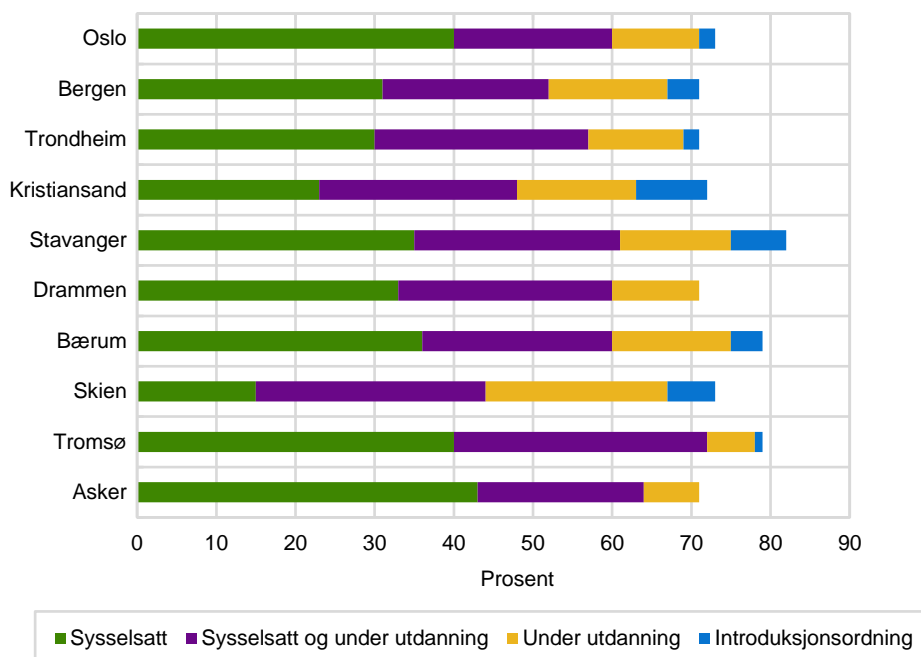
Andelen som kun er sysselsatt er noenlunde lik i de fire gruppene, mens forskjellen går på andel under utdanning – enten kun under utdanning, eller under utdanning i kombinasjon med jobb. I de tre høyeste aldersgruppene er det også en liten andel som deltar i introduksjonsprogrammet.

6.13. Ulik sysselsetting i kommunene

Sysselsettingsnivået blant flyktninger i en kommune kan avhenge av flere forhold, blant annet sammensetningen av flyktninggruppen, kvaliteten på kommunens integreringsarbeid og egenskaper ved det lokale arbeidsmarkedet. I flere rapporter har SSB vist at sysselsettingen blant flyktninger kan variere med landbakgrunn og mellom kommuner/fylker (Se for eksempel: Aalandslid, 2007; Enes og Wiggen, 2016; Olsen, 2017). I det følgende skal vi se på aktivitetsnivået blant enslige mindreårige flyktninger i de ulike kommunene. I figur 6.11 viser vi andel aktive

etter kommune. Vi har inkludert alle kommuner hvor det bor 50 eller flere enslige mindreårige flyktninger i alderen 18-29 år per 1.1.2016.

Figur 6.11 Andel sysselsatte/ i utdanning/ i introduksjonsprogram per november 2015, etter kommune. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Det er stor forskjell mellom kommunene når det gjelder sysselsetting og aktivitet blant enslige mindreårige flyktninger. Noe av denne forskjellen kan forklares med forskjeller i botid og landbakgrunn, for eksempel ved at noen kommuner har mange nyankomne enslige mindreårige flyktninger. Se vedleggstabell A2 for en oversikt over fordeling av landbakgrunn og botid i de kommunene hvor det bor flest enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2016. Vi har sett tidligere at både alder ved innvandring, landbakgrunn og botid kan ha betydning for sysselsettingsnivået.

Vi finner størst andel sysselsatte blant de enslige mindreårige flyktningene i Tromsø, hvor 72 prosent er i jobb. I Asker er også en høy andel sysselsatt, 64 prosent. Legger vi til andelen aktive totalt, har Stavanger, Tromsø og Bærum rundt 80 prosent av de enslige mindreårige flyktningene sysselsatt eller under utdanning. I Oslo og Bergen ligger tilsvarende andel like over 70 prosent.

Stavanger og Kristiansand har størst andel i introduksjonsprogrammet. De som har rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogrammet er begrenset til «nyankommet utlending mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering ...», jf. introduksjonsloven § 2 første ledd. Ordningen vil derfor ofte ikke være aktuell for bosatte enslige mindreårige, enten fordi vedkommende er under 18 år eller ikke lenger er nyankommet når han eller hun har fylt 18 år. I tilfeller hvor den enslige mindreårige flyktningen fyller 18 år innen kort tid etter bosetting, kan de likevel delta i introduksjonsprogrammet.

Se vedleggstabell A1 for fordeling av enslige mindreårige i kommunene etter botid.

6.14. Arbeidsledighet – registeret gjenspeiler ikke alt

Lav arbeidsledighet indikerer ikke nødvendigvis sterk tilknytning til arbeidslivet. Om en person er registrert som arbeidsledig kan dette indikere en vilje til å komme innenfor arbeidslivet. Å registrere seg som arbeidsledig kan også være avhengig av

en tilknytning til arbeidslivet fra før, f.eks. det å ha rettigheter til dagpenger. De som har gått opp eller ikke er aktuelle for arbeidsmarkedet, registrerer seg ikke som ledige.

Som nevnt i kapittel 1.4 og 6.1, har vi gjort noen prioriteringer ved bruk av System for persondata, hvor vi har fokusert på aktivitet fremfor deltakelse i arbeidsstyrken. Personer som har registrert seg som arbeidsledige, men som også er registrert under utdanning eller i introduksjonsprogrammet, blir i denne analysen ikke regnet som arbeidsledige. Dette skiller seg fra andre sysselsettingstall. Med disse forbeholdene presenterer vi tall for arbeidsledighet ⁵.

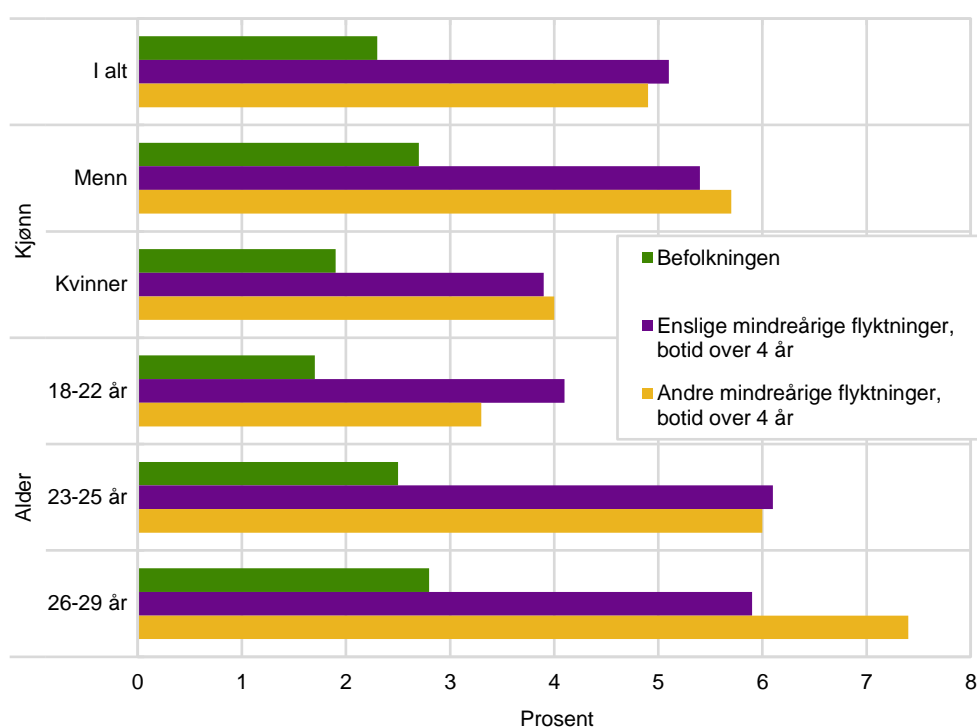
I 4. kvartal 2015 var 4 prosent av alle enslige mindreårige flyktninger mellom 18 og 29 år registrert som helt arbeidsledige (se tabell 6.4). Dette er en ledighetsprosent som er det dobbelte av det vi finner i befolkningen i alt i samme aldersgruppe.

Noen av de samme trendene vi har sett i sysselsettingstallene finner vi igjen i arbeidsledighetstallene for de enslige mindreårige flyktningene. I tabell 6.5 så vi at andelen registrerte helt arbeidsledige er større for dem med minst fire års botid enn for de enslige mindreårige flyktningene i samme aldersgruppe totalt. Dette henger sammen med at en stor andel av de enslige mindreårige flyktningene er nyankomne og det er ennå ikke aktuelt for dem å melde seg tilgjengelig for arbeidsmarkedet.

Når vi skal se på andel registrert arbeidsledige, er det mest relevant å se på dem som har bodd i landet i fire år eller mer. Disse har hatt tid til å lære seg norsk, gjennomføre skolegang, og tilby sin arbeidskraft på arbeidsmarkedet. Figur 6.12 viser andel registrert ledige blant enslige mindreårige flyktninger i alderen 18-29 år med botid på minst fire år, fordelt på kjønn, landbakgrunn og alder. I figuren sammenlignes de også med befolkningen generelt i samme aldersgruppe, og med andre flyktninger som kom som mindreårige, men ikke som enslige.

⁵ Arbeidsledigheten er her målt i prosent av alle i samme aldersgruppe. Det vil derfor avvike noe fra andelen som brukes i den øvrige arbeidsmarkedsstatistikken da den ofte måler arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsstyrken er summen av sysselsatte og registrert arbeidsledige.

Figur 6.12 Andel registrert helt arbeidsledige per november 2015. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med minst fire års botid, og andre mindreårige flyktninger med samme botid. Alder 18-29 år.

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Totalt sett ser vi at andel registrert arbeidsledige ligger på rundt 5 prosent både blant dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger og den andre flyktninggruppen. Registrert arbeidsledighet i begge flyktninggruppene ligger 3 prosentpoeng høyere enn for befolkningen generelt.

Andelen registrert helt arbeidsledige er ikke overraskende større hos de eldste, da disse har fått lengre tid på seg til å få en tilknytning til arbeidsmarkedet.

Det er en mindre andel kvinner enn menn som er registrert ledige, og denne kjønnsforskjellen er større i flyktninggruppene enn i befolkningen generelt.

6.15. Om dem med ukjent status i SFP

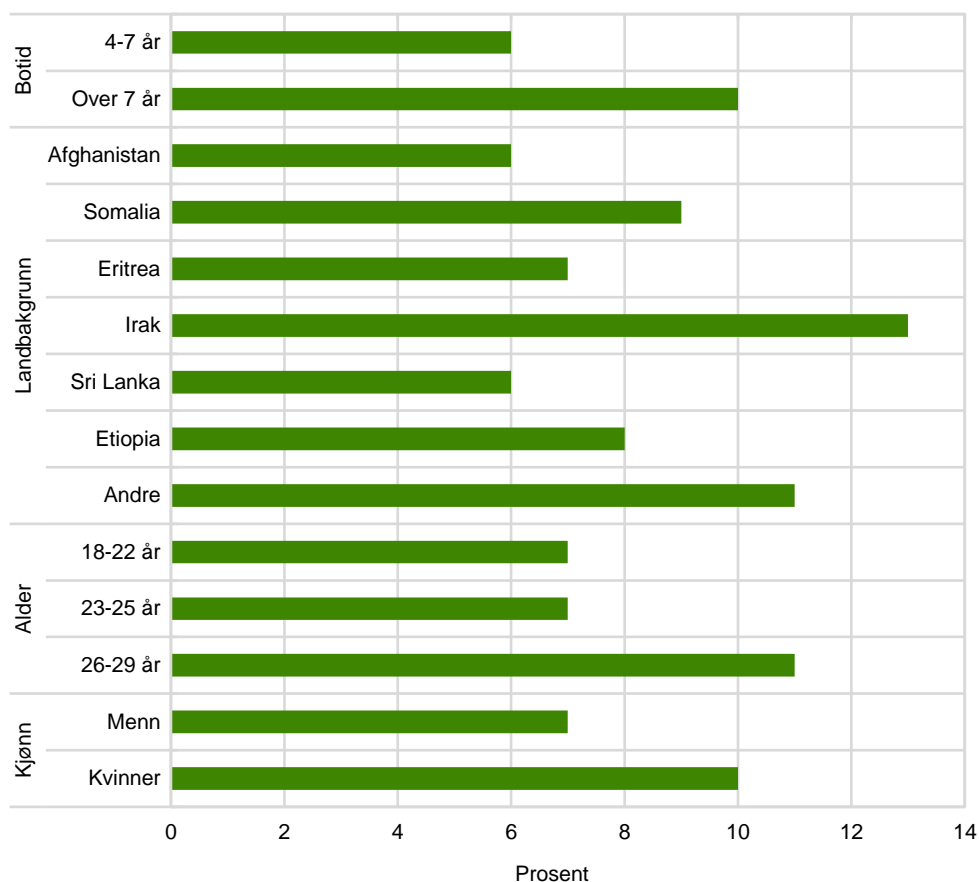
Pr. november 2015 hadde 14 prosent av dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger og som var mellom 18-29 år ukjent status i SFP. Det betyr at de verken var registrert som sysselsatte, arbeidsledige, under utdanning, som mottaker av ytelser, eller med noe annen arbeidsmarkedsstatus (tabell 6.4).

Dette kan først og fremst dreie seg om nyankomne som ennå ikke har kommet med i registrene, eller det kan være personer som har utvandret, personer som deltar i grunnskoleutdanning, personer som er hjemme med barn uten å motta ytelser for det, eller andre som ikke er aktuelle for arbeidsmarkedet, som har gitt opp å søke arbeid eller av andre grunner ikke har registrert seg som arbeidsledige (Horgen, 2014).

For å utelukke dem med ukjent status grunnet kort botid, er det derfor hensiktsmessig bare å se på personene med minst fire års botid. Da har andelen med ukjent status sunket til 8 prosent. Det tilsvarer til sammen 258 personer.

I figur 6.13 ser vi nærmere på fordeling på kjønn, alder og landbakgrunn for dem med ukjent status på arbeidsmarkedet som har bodd i landet i fire år eller mer. Vi ser da på hvor stor andel av totalen i hver gruppe som har ukjent status.

Figur 6.13 Andel med ukjent status i SFP per november 2015. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid på minst fire år. Alder 18-29 år

Kilde: System for persondata, Statistisk sentralbyrå

Vi ser at det er en litt større andel med ukjent status blant kvinnene enn blant mennene. 10 prosent av kvinnene i alderen 18-29 år og med botid på fire år eller mer har ukjent status i SFP, mot 7 prosent av mennene. Når det gjelder alder, ser vi en større andel med ukjent status hos de eldste i denne aldersgruppen. Andel med ukjent status i SFP er også størst blant dem med lengst botid.

Ser vi på landbakgrunn, er det personene fra Irak som skiller seg ut med den største andelen med ukjent status i SFP, 13 prosent. Bare 6 prosent blant dem fra Afghanistan og Sri Lanka har ukjent status.

7. Inntekt

Kjersti Stabell Wiggen

I dette kapitlet skal vi se på inntekten til de enslige mindreårige flyktningene som er mellom 18-29 år, og sammenligne med gjennomsnittlig husholdningsinntekt i befolkningen og blant andre mindreårige flyktninger. Vi ser på inntektenes sammensetning og nivå, i tillegg til å belyse forekomsten av lavinntekt.

Inntektsdataene er gjennomsnittlig husholdningsinntekt. Som "husholdning" regnes alle personer som er fast bosatt i boligen. Enheten er personer, men det er den samlede husholdningsinntekten som danner grunnlaget for å belyse individenes økonomiske ressurser. For eksempel, i en familie med to voksne og to barn, er det husholdningens samlede inntekt som blir vist på den som er enslig mindreårig flyktning. Dersom begge voksne i husholdningen kom til Norge som enslige mindreårige flyktninger, er husholdningsinntektene telt to ganger. Statistikken omfatter bare personer i privathusholdninger.

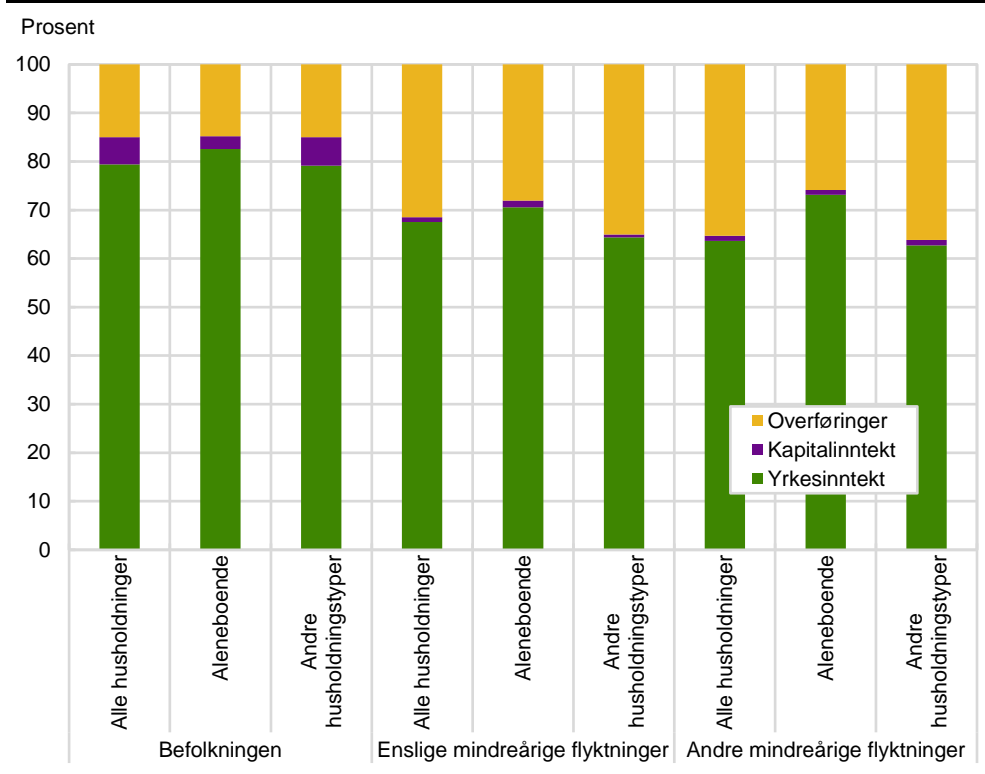
For å vurdere hvilke inntekter som er viktige for de ulike gruppene, ser vi på hvor stor andel av samlet inntekt som kommer fra henholdsvis yrkesinntekter, kapitalinntekter og overføringer. Kapitalinntekter utgjør en veldig liten andel av samlet inntekt for enslige mindreårige flyktninger, slik at det er yrkesinntekter og overføringer vi fokuserer på i denne rapporten.

Stor andel yrkesinntekt indikerer sterk tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet, men det sier likevel ikke noe om hvor høy inntekten er. For å kunne sammenligne inntektsnivået, ser vi på inntekt etter skatt per forbruksenhet (se avsnitt 1.3 for definisjoner). Det er da tatt hensyn til gjennomsnittlig husholdningsstørrelse. Vi tar utgangspunkt i gjennomsnittlig inntekt etter skatt per forbruksenhet i befolkningen generelt i alderen 18-29 år, og deretter ser vi på hvor stor andel gjennomsnittsinntektene til de enslige mindreårige flyktningene utgjør av dette.

7.1. Overføringer utgjør 30 prosent av inntekten

Først skal vi se på hvordan den samlede inntekten fordeler seg på yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer, etter hva slags husholdningstype man tilhører. Vi sammenligner husholdninger med enslige mindreårige flyktninger med befolkningen og andre mindreårige flyktninger i samme aldersgruppe.

Figur 7.1 Andel yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer, etter husholdningstype. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2015

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Samlet sett er andel personer med yrkesinntekt mindre for husholdninger med enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger, sammenlignet med befolkningen. Rundt 65 prosent av inntektene til de to flyktninggruppene kommer fra yrkesinntekter, sammenlignet med 80 prosent for befolkningen generelt i samme alder.

Yrkesinntekt utgjør en noe større andel av samlet inntekt hos aleneboende enn andre husholdningstyper. I begge flyktninggruppene utgjør yrkesinntekt over 70 prosent av samlet inntekt for aleneboende, mens for befolkningen er tilsvarende andel 83 prosent.

Overføringer utgjør over 30 prosent av samlet inntekt for husholdninger med enslige mindreårige flyktninger. Det er det dobbelte av hva overføringer utgjør av samlet inntekt i befolkningen. I den andre flyktninggruppen utgjør overføringer 35 prosent av samlet inntekt, altså noe over andelen hos enslige mindreårige flyktninger.

7.2. Inntektsnivå

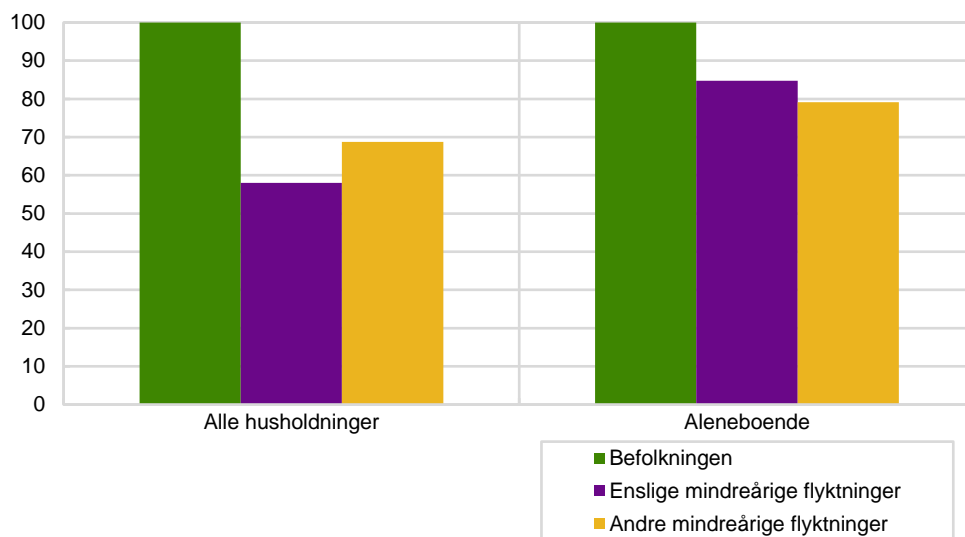
Inntektsnivået for enslige mindreårige flyktninger er mye lavere enn gjennomsnittlig inntekt i befolkningen generelt. Samlet inntekt etter skatt per forbruksenhet⁶ hos dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger utgjør kun 58 prosent av inntektsnivået i befolkningen.

Hvis vi ser på kun aleneboende, er inntekten høyere: Samlet inntekt etter skatt per forbruksenhet for enslige mindreårige flyktninger som bor alene utgjør da 85 prosent av inntektsnivået til aleneboende i befolkningen.

⁶ Se definisjon i kapittel 1.3.

Når det gjelder andre mindreårige flyktninger er inntektsnivået noe høyere enn hos dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Den utgjør 69 prosent av inntektsnivået i befolkningen. Ser vi på kun aleneboende i den andre flyktinggruppen, utgjør inntekten deres i 79 prosent av inntektsnivået i befolkningen. Dette er altså et lavere inntektsnivå enn for aleneboende blant de enslige mindreårige flyktingene.

Figur 7.2 **Inntektsnivå. Gjennomsnittlig samlet inntekt etter skatt per forbruksenhet, 2015**

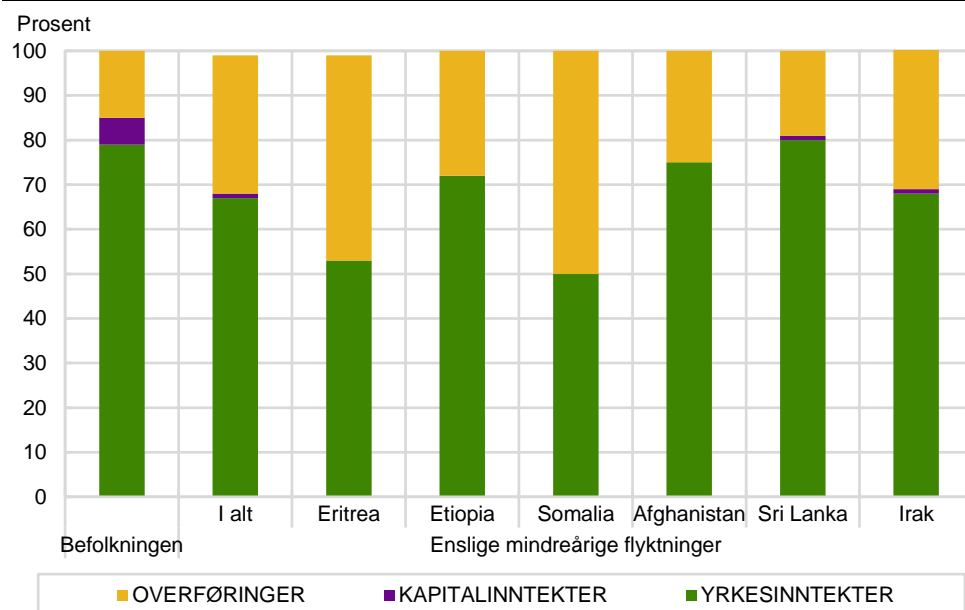

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

7.3. Stor andel yrkesinntekter hos dem fra Sri Lanka

I avsnitt 6.10 har vi sett at andel sysselsatte varierer med landbakgrunn. Dette mønsteret gjenspeiler seg når vi ser på hvor stor andel av den samlede inntekten som kommer fra yrkesinntekt.

Figur 7.3 **Andel yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer, etter landbakgrunn. Befolkningen og personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2015**

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

For dem med bakgrunn fra Sri Lanka utgjør yrkesinntektene 80 prosent av samlet inntekt. Dette er langt over snittet for enslige mindreårige flyktninger i alt, og er tilsvarende som vi finner i befolkningen generelt. Dette henger sammen med funnene i avsnitt 6.10, om at det var høy sysselsetting blant dem med bakgrunn fra Sri Lanka. Inntektsnivået til de enslige mindreårige flyktingene fra Sri Lanka er på 78 prosent av inntektsnivået i befolkningen generelt i samme aldersgruppe.

Enslige mindreårige flyktninger fra Afghanistan og Etiopia har også en stor andel yrkesinntekt, henholdsvis 75 og 72 prosent. Deres inntektsnivå er en del lavere enn i befolkningen og for dem fra Sri Lanka, og ligger på 63 prosent av inntektsnivået i befolkningen generelt i samme aldersgruppe. I avsnitt 6.10 så vi at de som har kommet som enslige mindreårige flyktninger fra Afghanistan har høy sysselsetting med rundt 70 prosent i jobb. Blant dem fra Etiopia er i underkant av 60 prosent i jobb.

Enslige mindreårige flyktninger med bakgrunn fra Eritrea og Somalia har minst andel yrkesinntekt blant landene i figur 7.3. For disse utgjør omtrent halvparten av inntektene overføringer, dvs. trygder og stønader. I figur 6.5 så vi at de som har kommet som enslige mindreårige flyktninger fra Eritrea og Somalia har mindre andel i jobb enn de andre landene vi sammenlignet med.

7.4. Vedvarende lavinntekt forekommer oftere

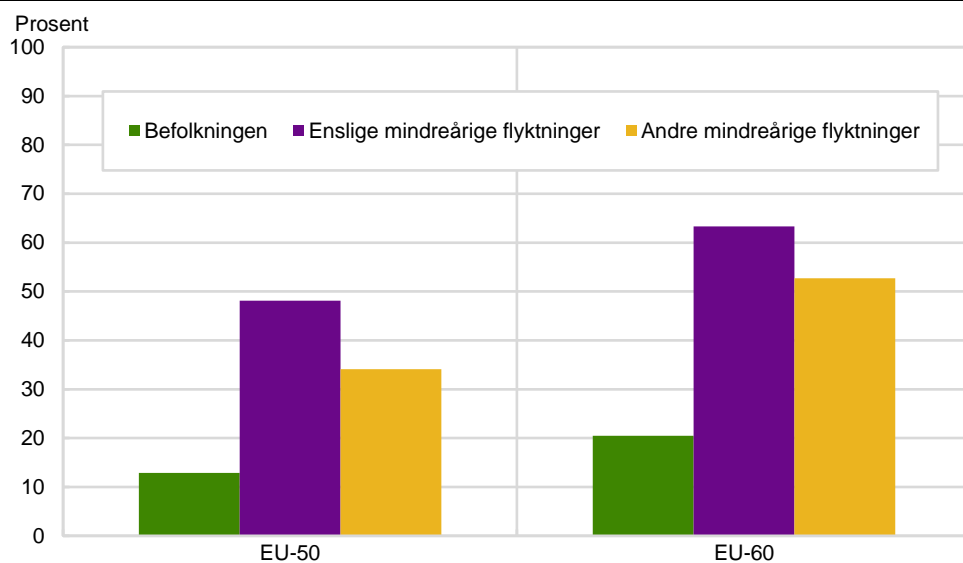
Noen grupper vil ha lav inntekt for en kort periode, for eksempel ved å være midlertidig uten arbeid, mens andre grupper vil ha større vansker med å forbedre sin økonomiske situasjon. I dette kapitlet skal vi se på dem med *vedvarende* lavinntekt. Det vil si at de har hatt en gjennomsnittsinntekt over en periode på tre år som er under den gjennomsnittlige lavinntektsgrensen i samme treårsperiode, i dette tilfellet fra 2013-2015.

Gjennomsnittlig lavinntektsgrense for treårsperioden var på 211 000 kroner for EU-60 og 176 000 kroner for EU-50. Alle personer som i gjennomsnitt hadde en årlig inntekt per forbruksenhet som var lavere enn dette i årene 2013-2015, vil etter denne definisjonen ha vedvarende lavinntekt (Epland og Kirkeberg, 2017; Omholt, 2016).

Figur 7.4 viser hvor stor andel som har hatt en vedvarende inntekt på mindre enn henholdsvis 50 og 60 prosent av gjennomsnittlig medianinntekt til befolkningen (heretter kalt EU-50 og EU-60). Se også kapittel 1.3 for beskrivelse av begrepet vedvarende lavinntekt og de to beregningsmetodene.

Vi har holdt studenter utenfor her, da studielån ikke regnes som inntekt. Dersom vi hadde inkludert studenter, ville en større andel kommet under grensen for lavinntekt.

Figur 7.4 Andel med vedvarende lavinntekt etter lavinntektsgrensen EU-50 og EU-60. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2013-2015

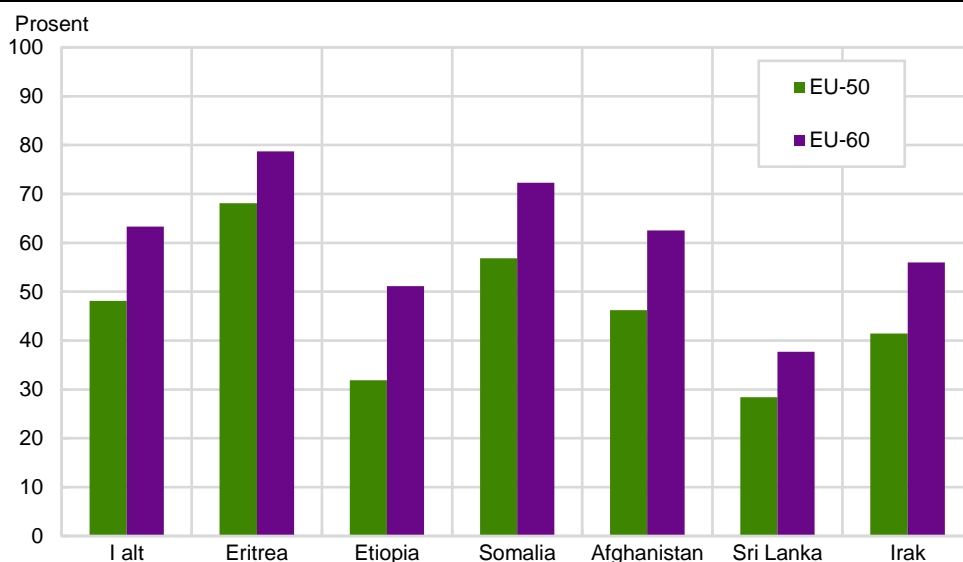

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det er en mye større andel med vedvarende lavinntekt i begge flyktninggruppene sammenlignet med befolkningen generelt. Andelen er større blant enslige mindreårige flyktninger, både etter lavinntektsgrensen EU-50 og EU 60.

I figur 7.5 ser vi nærmere på vedvarende lavinntekt blant dem som har blitt bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Vi ser da at det er store forskjeller etter landbakgrunn.

Figur 7.5 Andel med vedvarende lavinntekt etter lavinntektsgrensen EU-50 og EU-60, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2013-2015

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Vi finner størst andel med vedvarende lavinntekt blant enslige mindreårige flyktninger fra Eritrea. Dette er en gruppe med mange nyankomne som ennå ikke har hatt mulighet til å komme seg på arbeidsmarkedet. En del av dem får introduksjonsstønning, som innebærer inntekt under lavinntektsgrensa. Full utbetaling av introduksjonsstønningen utgjør to ganger folketrygdens grunnbeløp, og

i årene 2013-2015 tilsvarte dette 170 500 - 180 000 kroner. Stønadene er imidlertid bare to tredjedeler for deltakere under 25 år. Satsen er lik for alle, uavhengig av forsørgeransvar, og det trekkes skatt av stønaden.

Andelen med vedvarende lavinntekt blant enslige mindreårige flyktninger fra Somalia er også en del større enn gjennomsnittet, selv om de fra Somalia har i gjennomsnitt lengre botid enn de som kom fra Eritrea.

Minst andel med vedvarende lavinntekt finner vi blant enslige mindreårige flyktninger med bakgrunn fra Sri Lanka, Etiopia og Irak. Fra tidligere har vi sett at enslige mindreårige flyktninger fra disse landene har en sterkere tilknytning til arbeidslivet og en stor andel yrkesinntekt.

Referanser

- Aalandslid, Vebjørn. (2007): *Innvandrerens demografi og levekår i 12 kommuner i Norge*. (Rapporter 2007/24) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandreres-demografi-og-levakaar-i-12-kommuner-i-norge>
- Aalandslid, Vebjørn, og Enes, Anette Walstad. (2012): *Enslige mindreårige flyktninger i arbeid og utdanning*. (Rapporter 2012/13) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/enslige-mindrearige-flyktninger-i-arbeid-og-utdanning>
- Allertsen, Linda M., Kalve, Trygve, og Aalandslid, Vebjørn. (2007): *Enslige mindreårige asylsøkere i barnevernet 2005*. (Rapporter 2007/41) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/enslige-mindrearige-asylsokere-i-barnevernet-2005>
- Barnevernloven. (1992) *Lov om barneverntjenester*. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Berg, Berit, Paulsen, Veronika, Midjo, Turid, Haugen, Gry Mette D., Garvik, Marianne, og Tøssebro, Jan. (2017): *Myter og realiteter: Innvandreres møter med barnevernet*. NTNU Samfunnsforskning. Hentet fra: <https://samforsk.no/Publikasjoner/2017/Myter%20og%20realiteter%20-%20endelig.pdf>
- Berge, Christoffer, Olsen, Bjørn, og Næsheim, Helge. (2017): *Flyktingers vei inn i arbeidsmarkedet*. (Rapporter 2017/21) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktingers-vei-inn-i-arbeidsmarkedet>
- Blom, Svein, og Enes, Anette Walstad. (2015): *Introduksjonsordningen - en resultatstudie*. (Rapporter 2015/36) Statistisk Sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/237747?ts=14f68b95ab0>
- Dalgard, Anne Berit. (2016): *Enslige mindreårige flyktninger 1996-2014: 90 prosent fra Afghanistan i arbeid og utdanning etter fire år*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/90-prosent-fra-afghanistan-i-arbeid-og-utdanning-etter-fire-ar>
- Dzamarija, Minja Tea, og Sandnes, Toril. (2016): *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2015*. (Rapporter 2016/39) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/familieinnvandring-og-ekteskapsmonster-19902015>
- Enes, Anette Walstad, og Wiggen, Kjersti Stabell. (2016): *Tidligere deltakere i introduksjonsordningen 2009-2013*. (Rapporter 2016/24) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/tidligere-deltakere-i-introduksjonsordningen-2009-2013>
- Epland, Jon, og Kirkeberg, Mads Ivar. (2017): *Ett av ti barn tilhører en husholdning med lavinntekt*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/ett-av-ti-barn-tilhorer-en-husholdning-med-vedvarende-lavinntekt>
- Haugen, John Åge, og Dyrhaug, Tone. (2014): *Enslige mindreårige flyktninger i barnevernet 2011*. (Rapporter 2014/07) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/enslige-mindrearige-flyktninger-i-barnevernet-2011>

- Horgen, Erik Herstad. (2014): *Innvandrere med svak tilknytning til arbeidsmarkedet - hvem er de?* (Rapporter 2014/22) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/attachment/180569?ts=1465bdad6d8>
- IMDi.no. (2017): *Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger - en håndbok for kommunene* Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Hentet fra: <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/brosjurer-og-ressurser/arbeid-med-enslige-mindrearige-asylsokere-og-flyktninger---en-handbok-for-kommunene.pdf>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2017a): *Arbeid med enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger - en håndbok for kommunene* Hentet fra: <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/brosjurer-og-ressurser/arbeid-med-enslige-mindrearige-asylsokere-og-flyktninger---en-handbok-for-kommunene.pdf>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2017b): *Bosetting av enslige mindreårige flyktninger*. Hentet fra: <http://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/slik-bosettes-flyktninger/enslige-mindrearige-flyktninger/>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2017c): *Tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger*. Hentet fra: <http://www.imdi.no/tilskudd/tilskudd-enslige-mindrearige/>
- Lov om folkeregistrering. (2016) *Kapittel 4. Hvem som skal regnes som bosatt i Norge*. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-12-09-88#KAPITTEL_4
- Nerland, Sølve Mikal, Aurdal, Per Svein, og Horgen, Erik Herstad. (2011): *System for persondata - versjon 9: Dokumentasjon av årgangene 2008-2009*. (Notater 47/2011) Hentet fra: https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_201147/notat_201147.pdf
- Olsen, Bjørn. (2017): *Flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet 2015*. (Rapporter 2017/08) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-i-og-utenfor-arbeidsmarkedet-2015>
- Omholt, Elisabeth Løyland. (2016): *Økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper 2016*. (Rapporter 2016/30) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/okonomi-og-levekar-for-ulike-lavinntektsgrupper-2016>
- Ordemann, Adrian Haugen. (2017): *Monitor for sekundærflytting. Sekundærflytting blant personer med flyktningbakgrunn bosatt i Norge 2005-2014*. (Rapporter 2017/18) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/monitor-for-sekundaerflytting-2017>
- Pettersen, Silje Vatne. (2007): *Enslige mindreårige asylsøkere og gjenforening med foreldre*. (Rapporter 2007/58) Oslo/Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/enslige-mindrearige-asylsokere-og-gjenforening-med-foreldre>
- Statistisk sentralbyrå. (2017a): *Barnevern*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <https://www.ssb.no/barnevern/>
- Statistisk sentralbyrå. (2017b): *Befolkningens utdanningsnivå*. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: <http://www.ssb.no/utniv>
- Statistisk sentralbyrå. (2017c): *Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/ifhus>
- UDI-regelverk. (2012a) *Behandling av asylsaker fra enslige mindreårige søkere - særlig om aldersvurdering*. <https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2012-011/>

- UDI-regelverk. (2012b) *Registrering, vurdering og endring av ID-opplysninger i saker etter utlendingsloven*.
<https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-rundskriv/rs-2012-009/>
- Utlendingsdirektoratet. (2011): *Årsrapport 2010: Tall og fakta*. Hentet fra:
<https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/arsrapporter/eldre-arsrapporter/arsrapport-2010/>
- Utlendingsdirektoratet. (2017a) *Behandling av asylsaker fra enslige mindreårige søkere - særlig om aldersvurdering*.
<https://www.udiregelverk.no/no/rettskilder/udi-praksisnotater/pn-2012-011/>
- Utlendingsdirektoratet. (2017b): *Dublin-samarbeidet*. Hentet fra:
<http://www.udi.no/Sentrale-tema/beskyttelse/Asylsokere-og-flyktninger/Dublin-samarbeidet/>
- Utlendingsdirektoratet. (2017c): *Årsrapport 2016: Tall og fakta*. Hentet fra:
<https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/arsrapporter/tall-og-fakta-2016/>
- Vrålstad, Signe, og Wiggen, Kjersti Stabell. (2017): *Levekår blant innvandrere i Norge 2016*. (Rapporter 2017/13) Oslo: Statistisk Sentralbyrå. Hentet fra:
<http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/levekår-blant-innvandrere-i-norge-2016>
- Wiggen, Kjersti Stabell. (2014): *Enslige mindreårige flyktninger, 2011*. (Rapporter 2014/9) Statistisk Sentralbyrå.
- Wiggen, Kjersti Stabell. (2016): *Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996–2013: Tre av fire i arbeid eller utdanning*. Hentet fra: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/tre-av-fire-i-arbeid-eller-utdanning>

Vedlegg A: Vedleggstabeller

Tabell A 1 Antall personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter kommune og botid*. 40 kommuner med flest antall enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2016

	Under 4 år	Minst 4 år
Hele landet	2575	4684
Bostedskommune		
Oslo	138	1184
Bergen	83	233
Trondheim	89	187
Stavanger	69	167
Kristiansand	44	174
Drammen	58	135
Bærum	41	131
Asker	50	82
Sandnes	41	79
Skien	23	92
Tromsø	32	76
Vadsø	79	21
Fredrikstad	16	76
Arendal	39	49
Ullensaker	5	81
Skedsmo	18	65
Gjøvik	36	44
Tønsberg	12	66
Salangen	56	20
Sunnal	68	5
Lørenskog	23	46
Horten	23	43
Bodø	17	49
Alta	34	27
Hamar	19	42
Ålesund	18	39
Hammerfest	17	36
Porsgrunn	22	31
Hærad	36	17
Larvik	23	29
Moss	10	38
Stange	32	14
Farsund	42	4
Elverum	18	27
Sarpsborg	12	33
Vågan	37	7
Grimstad	17	26
Lyngdal	36	5
Levanger	14	26
Sandefjord	12	28

Tabell A 2 Antall personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn, botid og kjønn. Pr. 1.1.2016

	Landbakgrunn								
	I alt	Afghanistan	Somalia	Eritrea	Irak	Sri Lanka	Etiopia	Syria	Andre
I alt	7 259	3 025	1 125	1 050	448	395	347	155	714
Botid									
0-3 år	2 575	997	294	833	10	4	62	141	234
4-7 år	2 516	1 680	229	153	91	103	84	9	167
Over 7 år	2 168	348	602	64	347	288	201	5	313
Menn	5 924	2 968	697	755	430	312	149	129	484
Kvinner	1 335	57	428	295	18	83	198	26	230

Tabell A 3 Inntekt pr. 1.1.2016, etter husholdningstype. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. 18-29 år pr. I prosent og kroner

	Befolkningen			Enslige mindreårige flyktninger			Andre mindreårige flyktninger		
	Alle husholdninger	Aleneboende	Andre husholdningstyper	Alle husholdninger	Aleneboende	Andre husholdningstyper	Alle husholdninger	Aleneboende	Andre husholdningstyper
Yrkesinntekter	637 000	215 400	794 600	195 200	147 200	307 600	369 800	144 500	447 700
Kapitalinntekter	45 000	6 800	59 300	3 000	3 000	2 900	6 200	1 900	7 600
Overføringer	120 100	38 600	150 600	91 000	58 500	167 300	205 100	51 200	258 200
Herav:									
Ytelser fra folketrygden	47 000	13 300	59 500	10 600	4 500	24 800	65 700	10 100	84 900
Dagpenger ved arbeidsledighet	7 000	3 100	8 400	6 000	4 100	10 300	12 500	4 800	15 100
Sykepenger	18 100	3 700	23 500	5 200	2 000	12 500	16 500	3 200	21 100
Introduksjonsstønad	1 700	1 700	1 800	8 400	5 100	16 000	8 000	1 100	10 300
Barnetrygd	5 700	100	7 900	3 300	500	9 900	11 900	100	16 000
Kontantstøtte	1 000	-	1 400	1 100	:	3 800	2 100	:	2 900
Bostøtte	1 500	1 400	1 500	6 700	4 900	11 000	9 600	3 300	11 800
Sosialhjelp	3 900	3 300	4 100	17 200	13 500	25 900	33 000	13 100	39 800
Studiestipend	11 000	9 900	11 400	22 900	21 000	27 500	17 800	11 500	19 900
Samlet inntekt	802 100	260 800	1 004 500	289 200	208 700	477 800	581 000	197 600	713 500
Inntekt etter skatt	602 900	205 900	751 300	241 300	174 500	397 900	477 700	163 000	586 500
Inntekt etter skatt per forb.enh.									
EU	325 400	205 900	370 100	189 700	174 500	225 300	223 800	163 000	244 800
Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse	2,6	1	3,2	1,5	1,0	2,8	3,4	1,0	4,3
Antall personer	835 296	227 325	607 971	4 493	3 149	1 344	20 454	5 253	15 201

Figurregister

Figur 2.1	Enslige mindreårige asylsøknader, 1996 - 2016.....	12
Figur 2.2	Veien fra enslig mindreårig asylsøker til enslig mindreårig flyktning	13
Figur 3.1	Bosatte enslige mindreårige flyktninger pr 1.1.2017 etter landbakgrunn	15
Figur 3.2	Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn og bosettingsår. Antall pr 1.1.2017.	16
Figur 3.3	Bosatte enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2017 etter kjønn	16
Figur 3.4	Alder ved bosetting, i alt og etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Prosent	18
Figur 3.5	Aldersfordeling pr 1.1.2017 i alt og etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Prosent.....	18
Figur 3.6	Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger mellom 1996 og 2016 etter bosettingsår og bosettingsstatus. Per 1.1.2017	19
Figur 4.1	Enslige mindreårige flyktninger med barnevernstiltak i løpet av året, etter landbakgrunn. 0-22 år. 2015. Prosent.....	22
Figur 4.2	Andel av enslige mindreårige flyktninger med barnevernstiltak i løpet av året, etter landbakgrunn. 0-22 år. 2015.....	22
Figur 5.1	Kommuner som har bosatt minst 50 enslige mindreårige flyktninger. Antall som er blitt bosatt 1996-2016, og antall som bor i kommunen pr 1.1.2017....	27
Figur 5.2	Andel som har flyttet fra bosettingskommunen / til annet fylke / til Oslo, etter botid ¹ . Enslige mindreårige flyktninger bosatt 2005 - 2015	28
Figur 5.3	Andel som har flyttet fra bosettingskommunen etter 5 år, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger fra 2005 til 2011	29
Figur 5.4	Andel bosatt i Oslo, etter botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016. Pr 1.1.2017	33
Figur 5.5	Andel som bor i Oslo, etter landbakgrunn og botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i 1996-2016. 1.1.2017.....	33
Figur 6.1	Aktivitetsstatus per november 2015, etter kjønn og botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år.....	39
Figur 6.2	Høyeste utdanningsnivå per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år.....	41
Figur 6.3	Igangværende utdanning per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger, andre mindreårige flyktninger. Etter kjønn. Alder 18-29 år	42
Figur 6.4	Andel sysselsatte/i utdanning per november 2015, etter alder ved utgangen av 2015. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid på minst fire år og andre mindreårige flyktninger med samme botid. Alder 18-29 år.....	44
Figur 6.5	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år	45
Figur 6.6	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter botid. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. 18-29 år. Prosent	46
Figur 6.7	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid 0-3 år. Alder 18-29 år	47
Figur 6.8	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid 4-7 år. Alder 18-29 år	48
Figur 6.9	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med mer enn 7 års botid. Alder 18-29 år	48
Figur 6.10	Andel sysselsatte/i utdanning/introduksjonsprogram per november 2015, etter alder ved bosetting. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år.....	49
Figur 6.11	Andel sysselsatte/ i utdanning/ i introduksjonsprogram per november 2015, etter kommune. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år.....	50
Figur 6.12	Andel registrert helt arbeidsledige per november 2015. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med minst fire års botid, og andre mindreårige flyktninger med samme botid. Alder 18-29 år....	52
Figur 6.13	Andel med ukjent status i SFP per november 2015. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger med botid på minst fire år. Alder 18-29 år	53
Figur 7.1	Andel yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer, etter husholdningstype. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2015.....	55

Figur 7.2	Inntektsnivå. Gjennomsnittlig samlet inntekt etter skatt per forbruksenhet, 2015.....	56
Figur 7.3	Andel yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer, etter landbakgrunn. Befolkningen og personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2015	56
Figur 7.4	Andel med vedvarende lavinntekt etter lavinntektsgrensen EU-50 og EU-60. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2013-2015.....	58
Figur 7.5	Andel med vedvarende lavinntekt etter lavinntektsgrensen EU-50 og EU-60, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. 2013-2015.....	58

Tabellregister

Tabell 2.1	Antall enslige mindreårige asylsøkere og personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger.....	14
Tabell 3.1	Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016, etter botid og kjønn. Prosent og gjennomsnittlig botid, år	17
Tabell 3.2	Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger i perioden 1996-2016, etter botid per 1.1.2017. I alt og etter landbakgrunn Prosent	17
Tabell 4.1	Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge og med barnevernstiltak i løpet av året, etter alder og kjønn. 0-22 år. 2011 og 2015. Antall og prosent.....	21
Tabell 4.2	Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter landbakgrunn og aldersgruppe. 0-22 år. 2015. Prosent	23
Tabell 4.3	Tiltak til enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter tiltakskategorier. 0-22 år. 2015.....	23
Tabell 4.4	Enslige mindreårige flyktninger bosatte i Norge, etter plasseringstiltak og aldersgruppe. 0-22 år. 31.12.2015. Antall.....	25
Tabell 5.1	Antall innbyggere og enslige mindreårige flyktninger, i kommuner med mer enn 50 enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2017	30
Tabell 5.2	Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn og kommune. Kommuner med minst 50 enslige mindreårige flyktninger pr 1.1.2017. Prosent.....	31
Tabell 5.3	Opprinnelig bostettingskommune, fraflytting fra opprinnelig bostettingskommunene og flytting til Oslo. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og kommuner som har bosatt minst 50 enslige mindreårige flyktninger. 1.1.2017, antall og prosent	32
Tabell 6.1	Gjennomsnittlig botid, alder ved innvandring og alder pr 1.1.2016. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år, i alt og etter kjønn	35
Tabell 6.2	Gjennomsnittlig botid, etter landbakgrunn. Personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. Andel og antall. Pr 1.1.2016.....	36
Tabell 6.3	Andel kvinner og menn. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. Pr 1.1.2016	36
Tabell 6.4	Aktivitetsstatus per november 2015. Befolkningen, bosatte enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. I alt og etter kjønn. Antall og prosent	37
Tabell 6.5	Aktivitetsstatus per november 2015. Bosatte enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Botid minst 4 år. Alder 18-29 år. I alt og etter kjønn. Antall og prosent	38
Tabell 6.6	Studieretning, igangværende utdanning per oktober 2015. Befolkningen, enslige mindreårige flyktninger og andre mindreårige flyktninger. Alder 18-29 år. Etter kjønn og utdanningsnivå	43
Tabell A 1	Antall personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter kommune og botid*. 40 kommuner med flest antall enslige mindreårige flyktninger per 1.1.2016.....	63
Tabell A 2	Antall personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, etter landbakgrunn, botid og kjønn. Pr. 1.1.2016	63
Tabell A 3	Inntekt pr. 1.1.2016, etter husholdningstype. Befolkningen, personer bosatt som enslige mindreårige flyktninger, og andre mindreårige flyktninger. 18-29 år pr. I prosent og kroner	64

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9670-3 (trykt)
ISBN 978-82-537-9671-0 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

